H. G. WELLS

Klodernes kamp

Bibliotek 1800

H. G. Wells

Klodernes kamp

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af H. G. Wells: *Klodernes kamp* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år, samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of H. G. Wells: *Klodernes kamp* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

1. bog

1. Aftenen før kampen.

Der var næppe nogen i slutningen af det nittende århundrede, der troede, at menneskenes færd blev skarpt iagttaget og nøje fulgt af væsener, der stod højere i intelligens end menneskene og dog ikke var guder, men fødtes og døde ligesom de. At menneskene, medens de var optaget af deres egne sager, blev undersøgt og studeret måske på lige så nært hold, som mennesket med sit mikroskop undersøger de flygtige væsener, der vimser om og formerer sig i en vanddråbe. Med uendeligt velbehag kom og gik menneskene nede på Jorden – enhver optaget af sine egne småtterier, enhver lige sikker i sin ophøjede bevidsthed om at være skabningens herre. Muligvis lever kravlet i dråben i samme salige tro. Ikke et menneske bekymrede sig om de ældre kloder i verdensrummet. Ikke en faldt det ind, at der truede nogen fare der oppe fra. Man anså det for umuligt eller i alt fald usandsynligt, at der fandtes liv deroppe. Tænkte man sig overhovedet, at der var mennesker på Mars, så måtte det i alt fald være laverestående væsener, der ligesom negre og vilde smægtede efter at lyksaliggøres med civilisationens goder. Og så forholdt det sig i virkeligheden sådan, at væsener med kolde, klare hjerner, der stod lige så højt over menneskene, som menneskene over mammutterne, betragtede Jorden med misundelige øjne og langsomt og sikkert lagde deres krigsplaner imod os. Og i begyndelsen af det tyvende århundrede kom den store overraskelse.

Jeg behøver næppe at minde læseren om, at planeten Mars kredser om Solen i den ringe afstand af 140 millioner miles, og den får ikke mere end halvdelen af det lys og den varme, som

Jorden får. Skal man tro, hvad videnskaben mener, så er den ældre end Jorden, og livet dér må være begyndt, længe før jorden blev afkølet. Den kendsgerning, at den i omfang knap er en syvendedel af Jorden, må have fremskyndet dens afkøling, så livet kunne begynde før deroppe. Den har luft og vand og alt, hvad der behøves for levende væsener.

Men så forfængeligt er mennesket og så blindt i sin indbildskhed, at der ikke findes en eneste forfatter, lige op til slutningen af det nittende århundrede, som har fremsat den tanke, at der måske fandtes forstandsvæsener på andre kloder. Heller ikke var der mange, der havde tænkt over, at der kunne have været levende væsener på Mars førend på Jorden, og at Mars, når den var ældre end Jorden og mindre end Jorden og længere borte fra Solen, nødvendigvis må blive en død klode før Jorden.

Den gradvise afkøling, som en skønne dag vil udrydde livet hernede, var allerede langt fremskredet oppe på vor nabo. Hvordan livsbetingelserne er på Mars, er der endnu ingen, der ved. Men vi ved, at den varmeste sommerdag ved Ækvator er som vor koldeste vinter. Dens luft er tyndere end vor, dens have er tørret ud, så de kun dækker en tredjedel af dens overflade. Dens årstider veksler langsomt, og uhyre snemasser samler sig i den kolde tid omkring begge poler og fremkalder periodevis oversvømmelser i de tempererede zoner, når de smelter. Disse perioder, der varsler undergang, og som endnu er uendelig langt borte for os, er et stående problem for marsbeboerne. Den tvingende, uundgåelige nødvendighed har skærpet deres forstand, fordoblet deres styrke og forhærdet deres hjerter. Og når de spejder gennem rummet med sanser og instrumenter,

som vi næppe har drømt om, ser de allernærmest ved sig, kun 35 millioner miles solværts, en håbets morgenstjerne, vor egen varmere klode, grøn af frodighed og grå af vand, omgivet af en skyet luft. Glimtvis ser de gennem de drivende skyer brede strækninger af befolket land og stræder og have, hvor skibene krydser hinanden.

Og menneskene, som bebor denne jord, ser de ned på med samme øjne, som vi ser på aber og marekatte. Ethvert menneske med forstand indrømmer, at livet er en stadig kamp for tilværelsen, og det er sikkert også opfattelsen på Mars. Marsbeboernes klode er godt på vej til at afkøles, og vor er endnu fuld af liv, opfyldt af væsener, som de betragter som laverestående. At føre krigen over på Jorden er i virkeligheden deres eneste udvej, hvis de vil redde sig fra den undergang, der med hver generation sniger sig nærmere og nærmere ind på dem.

Og før vi dømmer dem alt for hårdt, må vi huske, hvordan vi selv er faret frem ikke alene mod dyr, men mod laverestående racer. Hvordan vi uden nogen som helst ret, uden nogen som helst barmhjertighed har tilintetgjort og fuldstændig udryddet dem. Beboerne af Tasmanien blev, trods deres store lighed med os, fuldstændig fejet ud af tilværelsen i løbet af 50 år af europæiske udvandrere. Er vi selv sådanne barmhjertighedens apostle, at vi har ret til at beklage os, hvis marsbeboerne anvendte samme metode overfor os?

Marsbeboerne lod til at have beregnet deres nedfart med en imponerende skarpsindighed – de er øjensynlig milevidt forud for os i matematiske kundskaber – og der lod til at have været en nærmest forbløffende enighed om forberedelserne og

planen. Havde vore instrumenter tilladt det, kunne vi have set faren nærme sig allerede i det 19. århundrede. Astronomer undersøgte ved den tid den røde planet, der pudsigt nok gennem utallige århundreder har været krigens stjerne, men kunne ikke forklare den strømmende, skiftende bevægelse, de så på overfladen. Det var, da marsbeboerne var i færd med deres forberedelser.

Da den i 1894 var nærmest Jorden, så astronomerne et mægtigt lys på den oplyste del af Mars. Jeg er mest tilbøjelig til at tro, at det fremkom ved støbningen af den kæmpemæssige kanon, som de brugte til at fyre på os med.

For seks år siden brød orkanen løs over os. Da Mars var nærmest Jorden, så astronomerne på Java et kæmpeudbrud af glødende gasarter oppe på planeten. Det hændte hen imod midnat den 12. juli. Et væld af flammende gas fo'r med enorm hastighed ned mod Jorden. Et kvarter over 12 var der ikke mere at se. Det blev sammenlignet med et kolossalt ildpust, der pludselig og med uhyre kraft spruttede ud af planeten "som ildflammer, der fossede ud af en kanon".

Det var en lignelse, der passede mærkværdigt godt. Men i aviserne stod der ingenting. Verden fik ikke noget at vide om den alvorligste af alle farer, der nogen sinde har truet den menneskelige race. Havde jeg ikke tilfældigvis truffet den bekendte astronom Ogilvy, havde jeg heller intet hørt om udbruddet. Han var uhyre optaget af det og indbød mig til at være med til næste nat at holde øje med den røde planet.

Til trods for alt, hvad der siden hændte, vil jeg dog aldrig glemme den nattevagt. Det sorte, tavse observatorium, blændlygten, der kastede et svagt, glødende lys på gulvet henne

i hjørnet, den uafbrudte tikken af teleskopets urværk, den lille revne i loftet – et aflangt dyb, flammet af stjernetåger. Ogilvy puslede omkring derinde. Jeg kunne høre ham, men ikke se ham. Igennem teleskopet så jeg en dyb, blå cirkel, og midt i den svømmede den lille, runde planet. Den så ud som sådan en stille, skinnende lille tingest med svage mærker af tværstriber og ganske lidt flad ved polerne. Hvor den var lille, hvor den var varm og skinnende som sølv, et lysende knappenålshoved! Jeg syntes, den skælvede ganske svagt. Men det var nok urværket, der umærkeligt lod teleskopet følge stjernens gang gennem himmelrummet.

Mens jeg stod og så på den, var det, som om den udvidede sig og trak sig sammen, som den nærmede sig og igen veg tilbage, men det var kun mit øje, der var træt. Fyrre millioner miles lå imellem den og mig. Få mennesker gør sig klart, hvor uhyre det rum er, hvor verdens kloder svømmer.

Lige ved Mars så jeg tre prikker af lys, tre stjerner så uendelig langt borte, at de end ikke kunne skimtes med det blotte øje. Og uden om dem lå det tomme rums bundløse, uudgrundelige dyb. Man kender det sorte, dybe mørke fra en frostklar stjernenat, men i kikkerten så det dobbelt dybt og dobbelt mørkt ud.

Og usynlig for mit øje på grund af dets fjernhed og dets lidenhed kom hurtigt og jævnt flyvende hen imod mig, tværs igennem det ufattelige, vældige rum, den ting, de sendte ned til os, den skæbnesvangre ting, der skulle bringe så megen kamp og ulykke, ødelæggelse og død til Jorden. Nærmere og nærmere kom den, tusinder af miles jog den igennem i hvert eneste minut.

Men det drømte jeg ikke om den gang. Ikke et eneste menneske på Jorden drømte om det.

Også den nat spyede den fjerne planet ild. Jeg så det selv. Det rødlige glimt ude ved randen i samme øjeblik, uret slog 12. Jeg sagde det til Ogilvy, og han tog min plads. Natten var varm, jeg var tørstig og stiv i benene og famlede mig frem til bordet, hvor sifonen stod, medens Ogilvy kom med det ene udråb efter det andet over den strøm af ild og flammer, der var rettet lige imod os.

Den nat fløj det andet projektil fra Mars ned til Jorden nøjagtig 24 timer efter det første. Jeg husker, hvor jeg sad på bordet i mørket og inderligt ønskede, jeg kunne få tændt en cigaret, kun lidet anende, hvor betydningsfuldt det glimt, jeg havde set, skulle blive for mig og for mange andre.

Til kl. 1 blev vi deroppe, så tændte vi lygten og gik over til Ogilvys hus. Langt nede under os lå hus ved hus, og millioner af mennesker sov deres trygge, fredelige søvn i den stille nat.

Ogilvy fantaserede over den mulighed, at glimtene kunne være signaler fra væsener deroppe, men kom dog snart til det resultat, at de måtte stamme fra et kæmpemæssigt vulkansk udbrud. Han gjorde mig opmærksom på det besynderlige i, at de to vulkanske udbrud havde nøjagtig samme retning.

Chancerne for menneskelignende beboere på Mars er som én til en million, sagde han.

Hundreder af astronomer så den nat og de ti følgende nætter ved midnatstid det samme flammelyn. Hvorfor de så holdt op, var der ingen, der var i stand til at forklare.

Endog aviserne vågnede nu op af deres dvale, og der kom noter hist og her og alle vegne om vulkanerne på Mars. Alt

imens susede nu projektilerne fra Mars ned mod Jorden mil efter mil gennem rummets tomme slug, nærmere for hver dag, for hver time. Nu forekommer det mig aldeles ufatteligt, at vi alle kunne gå og være optaget af vore små sorger og glæder med den jagende, truende fare hængende over hovedet på os. En redaktør var i den syvende himmel, fordi han havde erhvervet sig et nyt billede af Mars til sin avis. Jeg for mit vedkommende havde travlt med at lære at køre på cykel og var optaget af en diskussion i bladene om moralens mulige udvikling, efterhånden som civilisationen steg.

En aften gik jeg en tur med min kone (det første projektil kunne da næppe være mere end 10 millioner miles borte). Det var en varm, stjerneklar aften, og jeg viste hende Mars, en klar, lysende prik, der krøb mod zenit, og som så mange kikkerter var rettet imod. Da vi kom hjem, drog en flok glade mennesker forbi med sang og musik. Lysene i sovekammervinduerne blev tændt rundt i husene, folk begyndte at gå i seng. Fra jernbanestationen langt borte gled lyden af tog, der kom buldrende, af vogne, der rangeredes, og damp, der blev sluppet ud, sammen til en hel lille melodi. Min kone viste mig de røde, grønne og gule lygter, der hang på signalmasterne op mod den mørke himmel. Alt var hjemligt, fredeligt og roligt.

2. Stjerneskuddet

Så kom natten, hvor det første stjerneskud faldt. Midt på natten blev det set, farende østpå som en flammende streg højt oppe i luften. Masser af mennesker må have set det og antaget det for et ganske almindeligt stjerneskud. En astronom så, at det efterlod en grønlig streg, der lyste i et par sekunder. Denning, vor fremmeste autoritet på meteorernes område, antog, at det faldt til jorden 20-25 mil øst for hans observatorium.

Jeg var hjemme ved den tid. Jeg sad og skrev i mit arbejdsværelse, og mit vindue, der vender mod øst, stod åbent. Men jeg så det ikke. Og dog må det mærkeligste af alt, hvad der nogen sinde er faldet ned på Jorden, være faret forbi, medens jeg sad der. Havde jeg blot set op i det øjeblik, det faldt. Nogle af dem, der så det, sagde, at de hørte en kogende, hvislende lyd. Mange tænkte vel nok, det var en meteorsten, men ikke en gjorde sig den ulejlighed samme nat at se efter, hvad det var.

Men tidligt om morgenen stod Ogilvy op for at lede efter det. Han havde set stjerneskuddet og var overbevist om, at der lå en meteorsten et eller andet sted på fælleden i nærheden. Og finde den gjorde han kort efter daggry, ikke langt fra sandgravene. Et uhyre hul havde den boret, og sand og grus havde den slynget i alle retninger hen over lyngen og lavet bunker så store, at de kunne ses et par kilometer derfra. Mod øst var lyngen i brand, og en tynd, blålig røg steg op i den gryende dag.

Selve tingesten lå næsten ganske begravet i sand. Rundt omkring lå resterne af et nåletræ, som den havde splintret i stumper og stykker på sin nedfart. Det, man kunne se af den, lignede en kæmpemæssig cylinder, der var dækket af et tykt,

skællet, gråbrunt lag. Den var omtrent tredive meter i gennemsnit. Ogilvy gik hen til den, overrasket over dens størrelse og endnu mere over dens form, da meteorsten altid er mere eller mindre runde. Den var imidlertid endnu så varm af sin flugt gennem luften, at han ikke kunne komme helt hen til den. En snurrende lyd inde i cylinderen mente han kom af den ujævne afkøling af overfladen. Han havde på det tidspunkt ikke den fjerneste anelse om, at den var hul.

Han stod ved randen af den fordybning, tingesten selv havde lavet, og stirrede på den underlige genstand, især forbavset over dens usædvanlige form og farve, og filosoferede over, om det muligvis betød, at der var en eller anden plan eller hensigt med dens ankomst. Den tidlige morgen var vidunderlig stille, og Solen, der netop kom op over grantræerne ved Weybridge, var allerede helt varm. Han kunne ikke huske, han havde hørt fuglene synge den morgen, men der var ikke en vind, der rørte sig, og den eneste lyd, han hørte, var den svage snurren inde i den glødende cylinder. Han var fuldstændig alene på fælleden.

Pludselig gav det et sæt i ham. Nogle af de grå kakler eller slagger, der dannede den underlige askeagtige skal uden om meteoret, faldt af i den ene ende. De faldt af i flader og dumpede ned på sandet. Et stort stykke løsnede sig pludselig og faldt med en skarp lyd, der fik hans hjerte til at stå stille af forskrækkelse.

Det første øjeblik var han ikke klar over, hvad det betød, og skønt heden var frygtelig, kravlede han dog ned i hullet lige hen til uhyret for at tage det nærmere i øjesyn. Han tænkte sig endnu muligheden af, at afkølingen kunne være årsag til det,

men der var det mærkelige ved det, at skallen kun faldt af ved enden af cylinderen.

Det næste, han opdagede, var, at cylinderens ene cirkelrunde ende ganske langsomt gik rundt. Bevægelsen var så langsom, at han kun opdagede den, da han tilfældigvis så, at et sort mærke, der for fem minutter siden havde været lige ud for ham, nu var kommet om på den anden side.

Men selv da faldt det ham næppe ind, hvad det betød. Først da han hørte en dump, skurrende lyd og så det sorte mærke flytte sig en tomme eller så, gik det op for ham. cylinderen var Kunstig – hul – og den ene ende blev nu skruet op. Noget inde i den skruede låget af.

"Gud i Himlen," sagde Ogilvy, "der er en mand inden i den, eller mænd! De må være halvt stegt ihjel og prøver nu på at slippe ud."

Så fo'r det pludselig gennem hans hjerne, at den måske stod i forbindelse med flammeglimtet på Mars.

Tanken om det arme, indespærrede væsen var så frygtelig for ham, at han glemte heden og gik lige hen til cylinderen for at tage et tag med i skruen. Heldigvis blev han standset af strålevarmen, før han fik brændt sine hænder på det endnu glødende metal. Så stod han et øjeblik uden at vide, hvad han skulle, gjorde så omkring, kravlede op af hullet og satte af sted i vild fart ad Woking til. Klokken må da have været omtrent seks. Han mødte en fragtmand og prøvede at sætte ham ind i situationen. Men den historie, han diskede op med, og hele hans udseende var så forstyrret – hatten var faldet af nede i hullet – at manden ganske roligt kørte videre. Opvarteren, der stod og lukkede op for beværtningen ved Horsell broen, tog

ham og hans historie på samme måde. Han troede, det var en gal, der var sluppet ud, og han gjorde et mislykket forsøg på at genne ham ind i skænkestuen. Det gjorde ham noget mere nøgtern, og da han så Henderson, journalisten fra London, i hans have, havde han samlet sig så vidt, at han kunne gøre sig forståelig og kaldte på ham over stakittet.

"Henderson," sagde han, "De så jo den stjerne, der faldt i nat?"

"Javist," svarede Henderson.

"Den ligger ude på Horsell fælled nu."

"Gud forbarme sig! Var det et meteor?" sagde Henderson, "det er storartet!"

"Ja – men det er noget mere end et meteor. Det er en cylinder – en kunstig cylinder, mand! Og der er noget inden i den."

Henderson rettede sig op med spaden i hånden.

"Hvad er det?" sagde han, han var døv på det ene øre.

Ogilvy fortalte ham om alt, hvad han havde set. Det tog et minut eller to for Henderson at kapere det. Så lod han spaden falde, greb efter sin jakke og kom ud på vejen. De to mænd styrtede med det samme tilbage til fælleden. Der lå cylinderen stadigvæk i den samme stilling. Men nu var lyden inde fra holdt op, og en tynd ring af skinnende metal var synlig mellem låget og cylinderen. Enten kom der luft ind, eller også blev der sluppet luft ud, for der var hele tiden en hvislende, spruttende lyd der ved skruen.

De lyttede, kradsede med en stok på hylstret, og da de intet svar fik, kom de til det resultat, at manden eller mændene derinde måtte være bedøvede eller døde.

Naturligvis var de to ganske ude af stand til at foretage nogen art af undersøgelse. De råbte nogle trøstende ord og løfter om at komme igen, og så vendte de tilbage til byen efter hjælp. Man kan tænke sig, hvilken opsigt de gjorde, da de kom løbende i solskinnet ned gennem den lille gade, fulde af sand, ophidsede og forfjamskede, netop som kræmmerne var ved at åbne butikkerne og tage skodderne fra, og alle folk var i færd med at lukke sovekammervinduerne op. Henderson fo'r straks hen på jernbanestationen for at telegrafere nyheden til London. I aviserne havde man forberedt folk på ideen.

Henad otte var der allerede en flok drenge og lediggængere på vej til fælleden for at se de "døde mænd fra Mars". Det var den form, historien fik. Jeg hørte først noget om det lidt i ni af min avisdreng, da jeg gik ud efter min morgenavis. Jeg spildte ikke et øjeblik, men skyndte mig af sted over Ottershaw-broen til sandgravene.

3. På Horsell fælled

Jeg fandt en lille flok på omtrent tyve mennesker, der stod omkring det kæmpemæssige hul, hvor cylinderen lå. Jeg har allerede givet beskrivelsen af kolossen, der lå der halvt begravet i sandet. Græstørv og grus rundt om så ud, som om det havde været udsat for en eksplosion. Der havde sikkert også stået flammer om den, da den susende borede sig ned i sandet. Henderson og Ogilvy var der ikke. De havde vel indset, at der ikke var noget at gøre for øjeblikket, og var gået hjem til Henderson for at få noget at spise.

Fire-fem drenge sad ude ved randen af hullet og dinglede med benene og morede sig med at kaste sten ned på uhyret – indtil jeg stoppede dem. Da jeg havde snakket lidt med dem, begyndte de at lege tagfat ud og ind mellem de andre tilskuere i stedet for. Forsamlingen bestod i øvrigt af et par cyklister, en gartner, jeg undertiden handlede hos, en pige med et lille barn på armen, min slagter og hans lille dreng og to-tre driverter og golf-caddier, som plejede at holde til i nærheden af jernbanestationen. De snakkede ikke meget sammen. Astronomi kender menigmand i England ikke stort til. De fleste stod ganske roligt og så på cylinderens ene ende, der lignede et uhyre bord, og så gik de, og andre kom til. De havde sikkert ventet sig en dynge forkullede kroppe og var nu skuffede over ikke at finde andet end den livløse kolos. Jeg kravlede ned i hullet og bildte mig ind, jeg mærkede en svag bevægelse under fodsålerne. Låget var ubevægeligt. Det drejede ikke mere rundt.

Det var først, da jeg kom lige hen til den, at det rigtig gik op for mig, hvor mærkværdig den var. Ved det første blik var der

såmænd ikke mere grund til at blive målløs over den end over en væltet vogn eller et træ, der er blæst om og spærrer landevejen. Ikke engang så megen grund. Den så nærmest ud som en rusten, halvforbrændt gasbeholder. Man måtte kende en smule til kemi og metaller for at se, at den grå skal ikke så ud som almindelig anløbethed, og at det gulhvide metal, som skruegangen var af, ikke havde en farve som noget af vore metaller. Men de mennesker, der stod der og så på den, havde ikke noget begreb om de ting.

På det tidspunkt nærede jeg ikke mindste tvivl om, at tingesten var kommet fra planeten Mars, men jeg anså det for usandsynligt, at den indeholdt noget levende. Skruen kunne jo godt være automatisk. Til trods for Ogilvy troede jeg fortsat på, at der var mennesker på Mars, og jeg fantaserede livligt over muligheden for, at der kunne findes et manuskript inden i den, og hvor vanskeligt det ville blive at oversætte, at der måske var mønter og modeller osv. Jeg syntes bare, den var en lille smule for stor til det brug. Men jeg brændte af begærlighed efter at få den lukket op. Ved ellevetiden, da det ikke så ud til, at der ville ske noget, gik jeg hjem med hovedet fuldt af alle mulige forventninger. Jeg kunne næsten ikke holde mine tanker samlet, da jeg satte mig ved mit arbejde.

Ud på eftermiddagen havde fælleden fuldstændig skiftet udseende. De tidlige udgaver af aftenaviserne havde sat London på den anden ende med enorme overskrifter:

ET BUDSKAB FRA MARS

En vidunderlig historie fra Woking

og så videre.

Desuden havde Ogilvys telegram til det astronomiske institut givet hvert eneste observatorium i Storbritannien og Irland nok at tænke på. Der var et halvt dusin drosker eller mere fra Woking station, der holdt på vejen ved sandgraven, en kurvestol og en næsten kongelig ekvipage. Desuden en hel hoben cykler. Og en mængde mennesker måtte være gået derud trods varmen, så der alt i alt var en betydelig forsamling – et par damer i livlige farver lyste op mellem de andre.

Det var gloende hedt, ikke en sky på himlen, ikke en vind, der rørte sig, og det eneste, der kunne give en smule skygge, var de få, spredte grantræer. Ilden i lyngen var blevet slukket, men jorden hen ad Ottershaw til var sort, så langt øjet rakte, og sendte stadig hist og her striber af røg lodret op i luften. En entreprenant handlende havde sendt sin søn herud med en trækvogn med grønne æbler og ingefærøl.

Da jeg gik hen til randen af hullet, så jeg dernede et halvt dusin mænd – Henderson, Ogilvy og en høj, svær mand, som jeg bagefter fik at vide var Stent, den kongelige astronom, og nogle arbejdere med spader og hakker. Stent udstedte ordrer med en vigtig, høj stemme. Han stod oppe på cylinderen, som nu måtte være afkølet. Hans ansigt var karmoisinrødt og drev af sved. Der var tydeligvis noget, der ærgrede ham.

En stor del af cylinderen var nu kommet til syne, men dens laveste ende var endnu under sandet. Så snart Ogilvy fik øje på mig, kaldte han mig ned og spurgte mig, om jeg ville gå over til lord Hilton, der ejede jorden.

Den voksende folkemængde forstyrrede dem i deres udgravningsarbejde, især drengene. Og de ville nu bede om at få stedet indhegnet for at holde folk på afstand. Han fortalte

mig, at en svag bevægelse endnu var hørlig nu og da der inde fra. Arbejderne havde ikke kunnet skrue låget af, da der ikke fandtes noget, de kunne tage fat i. Væggene viste sig at være uhyre tykke, så det var meget muligt, at den svage lyd, vi hørte, betød en forfærdelig støj og larm derinde.

Jeg var meget tilfreds med den opgave, jeg havde fået. Jeg var nu sikker på at blive en privilegeret tilskuer, der havde lov at gå indenfor den planlagte indhegning. Jeg traf ikke lord Hilton hjemme, men besluttede at hente ham ved sekstoget, når han kom fra London. I mellemtiden gik jeg hjem og fik noget te at drikke.

4. Cylinderen skruer sig op

Da jeg vendte tilbage til fælleden, var solen ved at gå ned. Spredte grupper var på vejen ud fra Woking, og enkelte vendte hjem. Mængden omkring hullet var vokset og tegnede sig mørkt mod den orangefarvede himmel – et par hundrede mennesker var der måske. Jeg hørte nogle råbe, og det lod til, der var slagsmål henne ved hullet. Allehånde underlige tanker fo'r igennem hovedet på mig. Da jeg kom nærmere, hørte jeg Stents stemme:

"Gå tilbage, gå tilbage!"

En dreng kom løbende hen imod mig.

"Den bevæger sig," sagde han i forbifarten. "Der er en skrue, og den skruer sig op nu. Det skal jeg ikke have noget af. Jeg går hjem."

Jeg nåede hen til mængden. Der stod virkelig en to-tre hundrede mennesker og puffede og skubbede til hinanden. De par damer, der var, var ikke de mindst ivrige.

"Han er faldet ned i hullet," var der en, der råbte.

"Gå tilbage!" råbte andre.

Mængden veg tilbage, og jeg trængte mig frem. Alle var i høj grad ophidsede. Jeg hørte en forunderlig summende lyd fra hullet.

"Kom dog!" sagde Ogilvy, "hjælp mig med at holde de dumrianer tilbage. Vi ved jo ikke, hvad der er i den forbandede tingest, forstår du!"

Jeg så en ung mand, vist nok en kommis fra Woking. Han stod oven på cylinderen og anstrengte sig for at kravle op af hullet igen. Mængden havde puffet ham derned.

Den øverste del af cylinderen blev skruet løs indvendig fra. Næsten en alen af den blanke skrue stak frem. Der var en, der skubbede til mig, og jeg var nær blevet puffet ned oven på skruen. Jeg vendte mig om, og i det samme løsnedes låget på cylinderen og faldt med et tungt bulder ned på gruset. Ved at bruge mine albuer var jeg kommet lidt bort fra hullet og drejede igen hovedet om mod "tingesten". Lige straks så det runde hul sort ud, men jeg havde også den nedgående sol i øjnene.

Jeg tror, vi alle ventede at se et menneske komme frem – ikke ganske som vi, men i alt væsentligt et menneske. Det ventede jeg da. Nu var der noget, der rørte sig inde i mørket, grålige, bølgende bevægelser af noget, der arbejdede sig opefter, og så to lysende skiver ligesom øjne. Så var der noget, der lignede en lille, grå snog, omtrent af tykkelse som en spadserestok. Den anstrengte sig for at komme op af hullet og fægtede i luften hen imod det sted, hvor jeg stod – og så kom der en til. Det lignede fangarme.

Det løb mig koldt ned ad ryggen. En kvinde bagved udstødte et højt skrig. Jeg vendte mig halvt om, men kunne ikke få øjnene fra cylinderen, hvor der nu kom et par kløer frem. Så begyndte jeg at bane mig vej bort fra hullet. Jeg så, hvorledes forbavselsen gik over til skræk på ansigterne omkring mig. Alle søgte skrigende at komme af sted. Jeg så kommis'en kæmpe endnu på kanten af hullet. Alle løb deres vej, også Stent. Til sidst stod jeg ganske alene, og da jeg atter betragtede cylinderen, blev jeg grebet af en sådan rædsel, at jeg ikke kunne røre et lem.

En tyk, grålig, rund klump af størrelse omtrent som en bjørn kom langsomt og møjsommeligt op af cylinderen. Idet den

væltede ud, og lyset faldt på den, glinsede den som vådt læder. To store, mørke øjne stirrede på mig. Den havde også noget, der svarede til et ansigt. Under øjnene sad munden. Den lignede en sprække. Klumpen trak vejret gispende og savlende, og kroppen rystede krampagtigt under anstrengelsen. En tynd arm, der lignede en klo, greb fat om cylinderens kant, en anden fægtede i luften.

Når man ikke har set en levende marsboer, gør man sig ingen forestilling om, hvor besynderligt og rædselsfuldt deres ydre er. De har en mærkelig formet mund med en spids overlæbe, de mangler øjenbryn og har ingen hage under den kiledannede underlæbe. Munden er i en evig sitrende bevægelse. De er forsynede med et bundt hæslige kløer, trækker vejret tungt og uroligt i den uvante atmosfære og bevæger sig langsomt og besværligt på grund af jordens større tyngdekraft. Men det uhyggeligste er øjnene. Det er som en afgrund at se ind i, så dybe er de. Man bliver svimmel og får en fornemmelse, som man skulle blive søsyg. Deres hud er fedtet, brun og svampet, og der er noget tungt og uheldsvangert i de langsomme, plumpe bevægelser. Jeg blev straks ved det første møde, ved det første blik overvældet af modbydelighed og angst.

Pludselig forsvandt uhyret. Han tumlede ned ad kanten og faldt i hullet med et svup, som når man læsser huder af en vogn. Jeg hørte et grødet skrig og straks efter kom en anden af dem til syne i åbningens dybe mørke.

Men nu kunne jeg igen røre mine ben. Jeg vendte om og løb som en gal hen imod en gruppe træer, halvandet hundrede alen derfra, men jeg tumlede og snublede, for jeg kunne ikke lade være at se mig tilbage hvert øjeblik.

Forpustet gjorde jeg holdt mellem nogle unge graner og gyvelbuske, spændt på, hvad der videre ville ske. Rundt om var der fuldt af folk, der ligesom jeg stod stive af skræk og stirrede på den bunke sand, der skjulte hullet, hvor de kom fra. Endnu større blev min rædsel, da jeg så en rund, mørk genstand komme op over kanten og forsvinde igen. Det var kommis'ens hoved, der viste sig som et lille mørke punkt mod aftenrøden. Nu fik han skulder og knæ op, og så gled han tilbage, så kun hovedet var synligt. Pludselig forsvandt han, og jeg bildte mig ind, at et svagt skrig nåede mit øre. Min første tilskyndelse var at løbe tilbage og hjælpe ham, men så mærkede jeg, at frygten var større end medlidenheden, og jeg blev, hvor jeg var.

Der var nu ikke det mindste at se. Alt var skjult nede i det dybe hul af den sandhøj, som cylinderen havde dannet. Hvis nogen var kommet hen ad vejen fra Chobham eller Woking, ville de med en vis forundring have set disse hundrede mennesker, der stod og lå rundt omkring, nede i grøfter, bag buske, plankeværker og hegn, som knap turde lukke munden op og kun kom med korte, ophidsede udbrud, men alle sammen stirrede over mod en bunke sand.

Ølvognen stod forladt og glemt, og rundt om i sandet stod de andre vogne, men hestene gumlede uforstyrrede af deres muleposer eller skrabede med benene i jorden.

5. lldstrålen

Efter det glimt, jeg havde fået af marsbeboerne, da de kom frem af cylinderen, som de havde gjort rejsen i fra deres planet til vor jord, var det, som en trolddom havde lammet mine bevægelser. Jeg stod med fødderne dybt nede i lyngen og stirrede på den vold, der skjulte dem. Det kriblede i mig af nysgerrighed, og jeg var så angst, at jeg ikke kunne røre mig af flækken.

Jeg vovede ikke at gå tilbage hen imod hullet, skønt jeg brændte efter at kigge ned i det. Så begyndte jeg at gå rundt for at finde et sted, hvorfra jeg bedre kunne se, men blev stadig ved at holde øje med sandhøjene, der skjulte de besynderlige nyankomne. Pludselig så jeg et bundt tynde sorte piske, der lignede armene på en blæksprutte; de tegnede sig et sekund mod himlen og forsvandt så; kort efter kom en tynd stang til syne; den bar på toppen en rund skive, der drejede sig med lynets hurtighed. Hvad mon der gik for sig?

De fleste tilskuere havde samlet sig i to flokke. Nogle på vejen til Woking, andre i retning af Chobham. Det var tydeligt, at de var lige så bange som jeg. Jeg gik hen til en mand, der stod i nærheden af mig, og tiltalte ham, men nogen samtale kom der ikke ud af det, det havde hverken han eller jeg lyst til.

"Hvor er de hæslige, de bæster!" sagde han. "Du gode Gud, hvor er de hæslige!"

Den sætning blev han ved at gentage, og videre kom han ikke.

"Så De manden i hullet?" spurgte jeg.

Han svarede ikke, og vi stod tavse ved siden af hinanden og gloede, som om det dog strammede os lidt op, at vi var to. Så

gik jeg hen til en lille høj, hvorfra jeg havde bedre udsigt, og da jeg vendte mig om efter ham, så jeg, at han var på vej til Woking.

Aftenrøden gik over til tusmørke, uden at der hændte noget mere. Til venstre, hen imod Woking, syntes mængden at vokse, medens flokken blev mindre og mindre ad Chobham til. Fra hullet kom intet tegn på liv.

Dette gav folk mod, og de, der først nu kom derhen fra Woking, bidrog endnu mere til at berolige stemningen. Efterhånden som mørket faldt på, begyndte folk at vandre langsomt og ustandseligt ud over fælleden, og modet voksede, da ingen bevægelse fra cylinderen afbrød aftenens stilhed. Mørke skikkelser, to eller tre sammen, gik fremad, standsede, lyttede, gik atter fremad og dannede på den måde en smal, uregelmæssig halvmåne, der til sidst ville indeslutte hullet mellem sine horn. Også jeg begyndte at nærme mig hullet.

Nogle kuske havde taget mod til sig og kørte ud på fælleden, og jeg hørte hovslag og lyden af vognhjul. En knægt kom trækkende med en æblevogn. Men i retning af Horsell fik jeg øje på en lille flok mennesker; den forreste svingede med et hvidt flag.

Det var en deputation. Da marsbeboerne til trods for deres afskrækkende ydre øjensynlig var fornuftsvæsener, var det efter en kort rådslagning blevet bestemt, at vi skulle sætte os i forbindelse med dem ved tegn og således vise, at vi stod på højde med dem.

De svingede ustandseligt med flaget. De var for langt borte til, at jeg kunne skelne de enkelte personer, men senere fik jeg at vide, at Ogilvy, Stent og Henderson hørte med til

deputationen. Da den lille flok kom nærmere, brød den igennem den ring, som menneskene havde sluttet om hullet, medens enkelte utydelige skikkelser fulgte efter i beskeden afstand.

Pludselig så man et ildglimt, og i tre forskellige stød kom en sky af lysende, grønlig røg op af hullet og gik lige til vejrs i den stille luft.

Denne røg (eller flamme var det måske snarere) lyste og skinnede, så at alt andet blev mørkt. Den dybe blå himmel foroven og den brune fælled med de spredte grantræer så ud, som om de pludselig blev sorte, da stødene kom, og blev ved at være det, efter at de var forbi. På samme tid hørte man en svag, hvislende lyd.

På den anden side af hullet stod den lille flok med det hvide flag i spidsen, standset af et forunderligt syn: en lille klynge sorte skikkelser på den sorte jord. Idet den grønne røg steg til vejrs, fik deres ansigter en grønlig-bleg farve, der forsvandt med røgen.

Den hvislende lyd gik langsomt over i en summen og blev så til en høj, drønende larm. Pludselig kom en puklet, formløs masse op af hullet, og det så ud, som om selve ildånden fo'r ud af den.

Straks efter sprang ilden som en klar flamme fra den ene til den anden, hoppede om mellem de spredte klynger. Det var, som om et usynligt slag ramte dem, så de blussede op i lys lue. Det så ud, som om hvert menneske i et nu blev forvandlet til en søjle af ild.

Jeg så dem, oplyste som de var af den ild, der fortærede dem; jeg så dem dingle og falde, medens vennerne vendte om og

flygtede.

Jeg stod og stirrede, uden at det rigtig gik op for mig, at det virkelig var døden, der sprang fra mand til mand i den lille fjerne gruppe. Det eneste, jeg følte, var forbavselse. Et lydløst, blændende glimt, og en mand faldt næsegrus om og var død; når den usynlige ildpil gik hen over grantræerne, flammede de op som bål, og hver eneste tør gyvelbusk blev til en flakkende fakkel. Og langt borte, hen imod Knaphill, så jeg træer, plankeværker og træhuse gå op i luer.

Hurtigt og uafbrudt gled denne flammedød videre, dette usynlige, uundgåelige ildvåben. Jeg så godt, at det kom hen imod mig, idet buskene, det rørte ved, kom i brand, men jeg var så overvældet, at jeg ikke kunne røre et lem. Jeg hørte ilden knitre ude på fælleden og et pludseligt skrig fra en hest, der straks døde hen. Det var, som om en usynlig, brændende finger gik igennem lyngen mellem mig og marsbeboerne, og langs den bugtede linje steg ild og røg op af den mørke jord. Langt borte til venstre, hvor vejen fra Woking station fører ud til fælleden, var der noget, der styrtede om med et brag. Straks efter hørte al hvisken og summen op, og ildånden sank langsomt ned i hullet igen.

Alt var gået for sig i en sådan fart, at jeg stod ubevægelig, stum og blændet af ilden. Hvis døden var gået hele kredsen rundt, var jeg blevet dræbt midt under min forfjamskelse. Men den standsede, før den nåede mig. Jeg blev sparet, og alt blev pludselig mørkt og uhyggeligt uden om mig.

Den ujævne fælled så mørkere ud end nogen sinde, kun vejene lyste som grå striber under den dybe blå himmel. Der var ikke et menneske hverken at se eller høre. Stjernerne skinnede

foroven, og mod vest havde himlen endnu en bleg, grønblå farve. Toppene af grantræerne og tagene i Horsell tegnede sig skarpt og mørkt mod den lyse baggrund. Marsbeboerne og deres maskiner var forsvundet. Man så kun den tynde mast med den spejlblanke skive, der ustandselig snurrede rundt. Enkelte buske og fritstående træer brændte endnu, og husene hen imod Woking station sendte høje flammer op mod den stille aftenhimmel.

Med undtagelse af disse flammer var alt uforandret – men forbavselsen var grænseløs. Den lille flok med det hvide flag var i et nu fejet ud af tilværelsen, så hurtigt og lydløst, at det forekom mig, som om det næppe havde afbrudt aftenens stilhed.

Pludselig faldt det mig ind, at jeg stod midt ude på fælleden, alene, hjælpeløs – prisgivet. Så fo'r angsten igennem mig.

Med en kraftanstrengelse rev jeg mig løs og begyndte at løbe, tungt og besværligt, gennem lyngen.

Det var ikke den naturlige, rimelige frygt for marsbeboerne, det var en panisk skræk, som mørket, stilheden og ensomheden jog i mig, og så stærkt virkede den, at den berøvede mig alt mod og mandshjerte, så jeg græd ganske stille, som et barn græder. Engang vendte jeg mig om, men jeg turde ikke åbne øjnene og se mig tilbage.

Jeg var overbevist om, at de legede med mig som katten med musen, og nu, da jeg troede, jeg var i sikkerhed, ville den hemmelighedsfulde død hurtigere end et lyn springe ud af hullet, indhente mig, røre mig og dræbe mig.

6. Ildstrålen fra Chobham Road

Endnu taler man med forundring om, hvorledes marsbeboerne var i stand til at dræbe mennesker så hurtigt og lydløst. Nogle mener, at de forstår at frembringe en umådelig hede i et rum, der ganske mangler ledningsevne. Denne hede kaster de i parallelle stråler mod den genstand, de vil ramme, ved hjælp af et blankt spejl af ukendt sammensætning, noget i lighed med spejlet i et fyrtårn, der dirigerer lysstrålen. Men ingen har kunnet forklare de nærmere omstændigheder. En stråle af hede er det i alt fald. Usynlig hede i stedet for synligt lys. Alt, hvad der kan brænde, blusser op i flamme, når det blot strejfes af strålen. Bly bliver flydende som vand, jern bliver blødt, og glas revner og smelter; og falder den på vand, bliver det damp i samme sekund.

Den nat lå omtrent fyrretyve mennesker under den stjerneklare himmel som forvredne og forkullede lig, der ikke var til at kende igen, og hele natten brændte fælleden fra Horsell til Maybury i lys lue.

Beretningen om disse myrderier nåede sandsynligvis de tre byer Chobham, Woking og Ottershaw på samme tid. I Woking havde butikkerne lukket, da tragedien begyndte; historien om cylinderen havde vakt almindelig nysgerrighed, og en mængde mennesker, som var færdige med dagens arbejde, spadserede over broen hen ad vejen mellem hækkene, der fører ud til fælleden. Det var de unge, der havde smukkeseret sig efter dagens slid og benyttede denne historie, som de ville have benyttet enhver anden, som påskud til at spadsere og fjase sammen. Man kunne høre, hvor sladderen gik i tusmørket …

Endnu var der kun få mennesker i Woking, der blot vidste, at cylinderen havde åbnet sig; skønt stakkels Henderson havde fået et bud til at cykle hen på postkontoret med et telegram til en aftenavis.

Da disse mennesker, to og tre sammen, kom uden for byen, traf de små klynger, der talte i en ophidset tone og pegede på det snurrende spejl over sandgravene; og ophidselsen smittede snart dem alle.

Ved halv otte-tiden, da deputationen var dræbt, må der have været en tre hundrede mennesker derude foruden dem, der havde forladt vejen for at tage marsboerne nærmere i øjesyn. Der var tre politibetjente – hvoraf den ene var til hest – som efter Stents ordre gjorde deres bedste for at holde folk tilbage og få dem fra at gå nærmere hen til cylinderen. Men der var nok af spektakelmagere, der ikke var kommet ud for at høre formaninger, og som heller ikke lod sig anfægte af den slags ting.

Stent og Ogilvy, der havde forudset muligheden af et sammenstød, havde telegraferet fra Horsell til lejren, så snart marsboerne var kommet til syne, og forlangt et kompagni soldater, der skulle beskytte disse besynderlige væsener mod menneskenes mulige overfald. Derefter var de vendt tilbage for at gå i spidsen for den dødsdømte deputation. Beskrivelsen af deres død, sådan som mængden så det, falder nøje sammen med mine egne indtryk: de tre udladninger af den grønne røg, den dybe, summende lyd og ildglimtene.

Men menneskemængden slap levende derfra på en langt mærkeligere måde end jeg. En lille sandhøj, beplantet med lyng, reddede dem, den tog af for den nederste del af ildstrålen,

så den gik hen over dem. De så glimtene, og de så mændene falde. Det var som en usynlig hånd, der antændte buskene og fo'r hen imod dem gennem tusmørket. Med en hvæsende, hvislende lyd, der skar igennem larmen nede fra hullet, gik strålen tæt hen over deres hoveder, tændte toppen af de bøgetræer, der indhegner vejen, væltede murene, knuste ruderne, fik træværket til at flamme. Og gavlen af et hus, der stod på hjørnet, faldt ned med et brag.

Den pludselige hylen og hvislen og skæret fra de brændende træer gjorde i første øjeblik den skrækslagne mængde fuldstændig rådvild.

Men så begyndte gnister og brændende kviste at falde ned på vejen, og enkelte blade fløj brændende om som små blus. Der gik ild både i hatte og kjoler. Da lød der et skrig ud over fælleden. En ridende politibetjent kom galoperende gennem stimlen og slog i fortvivlelse armene op over hovedet.

"De kommer!" skreg en kvinde, og i samme øjeblik vendte hele flokken, de stødte og puffede til hinanden; af sted til Woking løb de alle sammen. De masede på som en flok får. Hvor vejen snæver og mørk løber ind mellem de høje bakker, blev folk presset sammen og sloges, som det gjaldt deres liv at komme først. Det var ikke alle, der slap helskindet derfra; to kvinder og en lille dreng blev revet om og trampet ned og blev liggende derude for at dø, omgivet af rædsel og mørke.

7. Hvorledes jeg nåede hjem

Hvad mig selv angår, husker jeg ikke andet om min flugt, end at jeg stødte imod træerne og stolprede gennem lyngen. Alt omkring mig mindede mig om marsbeboernes hemmelighedsfulde rædsler; det ubarmhjertige, dødbringende ildsværd syntes at svinge frem og tilbage over mit hoved, inden det dalede med og slettede mig ud af de levendes tal. Jeg nåede ud på vejen og løb i retning af korsvejen.

Til sidst kunne jeg ikke mere; udmattet af sindsbevægelse og anstrengelse tabte jeg ligevægten og faldt. Det var lige ved broen, der fører over kanalen ved gasværket.

Jeg faldt og lå ganske stille og havde vel ligget der en rum tid.

Ganske forvirret fo'r jeg op. Straks vidste jeg ikke engang, hvordan jeg var kommet herhen. Det var helt forbi med min angst. Min hat var borte og flippen var væk. For få øjeblikke siden havde jeg kun været optaget af tre ting: det mørke, umådelige rum uden om mig, min svaghed og angst for dødens frygtelige nærhed. Nu var alt som forvandlet, og jeg så på det med ganske andre øjne. Stemningen vekslede uden overgang. Jeg var atter mig selv, en jævn, adstadig borger. Den tavse fælled, flammerne, min flugt, alt stod for mig som en drøm. Jeg spurgte mig selv, om alt dette virkelig var gået for sig. Jeg kunne næsten ikke tro det.

Jeg rejste mig og gik med ujævne skridt op ad den stejle bro. Mit hoved rummede ikke en fornuftig tanke, og mine kræfter var borte. Jeg er sikker på, at jeg dinglede som en fuld mand. Der kom et hoved frem fra den anden side, og lidt efter lidt, som det kom nærmere, blev det til en arbejder med en kurv og

en lille dreng, der løb ved siden af ham. Han gik forbi mig og sagde godaften. Jeg ville have talt til ham, men gjorde det ikke. Jeg besvarede hans hilsen med en uhørlig mumlen og gik videre ned ad broen.

Et tog kom buldrende forbi; gennem de hvide dampe og den rødlige røg lyste vinduerne som en lang, gloende snog. Husch! var det borte. Ved en gadedør stod et par mennesker og talte sammen. Det så virkeligt og hjemligt ud i sammenligning med det, der lå bag mig. Det var vel fantasi det hele – et mareridt, jeg havde haft, mens jeg sov? Sådan noget var ikke til i virkeligheden, sagde jeg til mig selv.

Jeg er også alt for meget af et stemningsmenneske; jeg er ikke som andre. Undertiden har jeg den besynderligste følelse af at være borte fra mig selv og hele verden; jeg betragter alting udefra, fra en eller anden ufattelig fjernhed, borte fra tid og rum, borte fra sorg og bekymring. Dette var vel en ny slags drømme. Det var så umuligt at forene den idylliske ro her med den jagende, grusomme død en halv mils vej herfra. På gasværkerne hørte jeg larmen af de arbejdende maskiner, og alle de elektriske lamper var tændte. Jeg standsede ved gadedøren.

"Har I hørt noget fra fælleden?" spurgte jeg.

Ved døren stod to mænd og et fruentimmer.

"Hvad for noget!" sagde den ene og vendte sig om.

"Noget nyt fra fælleden?" sagde jeg.

"Har De ikke lige været derude?" spurgte manden.

"Folk er ved at blive tossede over den fælled," sagde fruentimmeret. "Hvad er det, der er på færde derude?"

"Har I ikke hørt om marsbeboerne?" sagde jeg. "Menneskene fra Mars?"

"Det sludder!" sagde fruentimmeret, "det har vi da fået nok af!" – og så lo de alle tre.

Jeg blev både flov og vred. Jeg prøvede på at fortælle dem, hvad jeg havde set. Men de bare lo ad mine mærkelige historier.

"Ja, ja, I får nok mere at vide," sagde jeg og gik hjem.

Min kone blev forskrækket over mit udseende, så medtaget var jeg.

Jeg gik ind i spisestuen, satte mig ned, drak lidt vin, og så snart jeg var kommet lidt til hægterne, fortalte jeg hende, hvad jeg havde oplevet. Middagsmaden var rettet an, men ingen af os rørte den, medens jeg fortalte min historie.

"En god ting er der da," sagde jeg for at formindske den frygt, jeg havde fremkaldt. "Det er de mest klodsede tingester, jeg nogen sinde har set. Nede fra hullet kan de slå folk ihjel, der kommer dem for nær, men op af det kan de ikke komme. Men rædselsfulde er de!"

"Sig ikke mere!" sagde min kone, idet hun rynkede brynene og klappede min hånd.

"Stakkels Ogilvy!" sagde jeg, "at tænke sig, at han ligger stendød derude."

Min kone var den første, der fæstede lid til min fortælling. Da jeg så, at hun blev ligbleg i ansigtet, holdt jeg inde.

"De kan vel ikke komme herhen!" gentog hun den ene gang efter den anden.

Jeg fik hende til at drikke lidt vin og søgte at berolige hende.

"De kan knap flytte benene," sagde jeg.

Jeg begyndte at berolige hende og mig selv ved at gentage alt, hvad Ogilvy havde fortalt mig om det umulige i, at marsboerne satte sig fast på Jorden. Jeg lagde især vægt på tyngdekraften. Den er på Jordens overflade tre gange stærkere end på Mars' overflade. En marsboer ville derfor her veje tre gange så meget som på Mars. Og selv om hans muskler havde akkurat samme kraft som før, ville han dog føle sit eget legeme som en blyklump. Dette var den almindelige mening. Både *Times* og *Telegraph* udviklede det samme næste morgen, men de oversåbegge, ligesom jeg, to kræfter, der gjorde den modsatte virkning. – Vi ved, at Jordens atmosfære indeholder langt mere ilt, end Mars' gør. Den styrkende indflydelse, som dette overmål af ilt vil øve på marsbeboerne, må naturligvis opveje deres legemers forøgede vægt. Og dertil kom, at vi alle oversåden kendsgerning, at marsbeboerne ved den mekaniske indsigt, de er i besiddelse af, selvfølgelig er i stand til at ophæve enhver virkning af det forøgede lufttryk.

Men alt det faldt mig aldeles ikke ind dengang. Jeg følte mig overbevist om fjendens afmagt, og dermed slog jeg mig til ro.

Lidt efter lidt virkede også vinen og maden. Den rolige hygge ved mit eget bord og nødvendigheden af at berolige min kone gav mig mit mod og min sikkerhed tilbage.

"De har båret sig ganske tåbeligt ad," sagde jeg og holdt mit vinglas op mod lyset. "De er farlige, fordi de rimeligvis er ude af sig selv af skræk. Måske ventede de slet ikke at finde levende væsener her – i alt fald ikke fornuftsvæsener. Bliver de for generende, vil jo en bombe ned i hullet gøre det af med dem i en håndevending."

Rimeligvis var det den ophidsede sindsstemning, som dagens begivenheder havde fremkaldt hos mig, der bevirkede, at denne middag endnu står så levende i min erindring. Min kære kones blide ansigt, der ængsteligt kiggede hen på mig under den røde lampeskærm, den skinnende dug med sølv- og glasservicet – den gang havde selv filosofiske forfattere råd til lidt luksus – glasset med den perlende, purpurrøde vin, alt står for mig, som om jeg så det på et fotografi. Til sidst sad jeg og spiste nødder, røg en cigaret, ærgrede mig over Ogilvys letsindighed og erklærede, at marsbeboerne var nogle tykpandede kujoner.

Det var akkurat, som en brav dronte på Mauritius kunne have siddet i sin rede og talt om det skib, der havde bragt en flok sultne matroser til øen.

"Vær du kun rolig, kære kone, i morgen hakker vi dem alle sammen ihjel!"

Jeg anede ikke, at det var den sidste ordentlige middag, jeg fik i mange forunderlige og frygtelige dage.

8. Fredag nat

Hvad der forbavsede mig mest af alle de mærkelige ting, der hændte mig den fredag, var, at ingen lod sig forstyrre i sin daglige, vanemæssige levevis, da den række begivenheder begyndte, der skulle vælte hele vor samfundsorden over ende. Hvis man fredag aften havde taget et kompas og trukket en cirkel med en radius på ti kilometer omkring Woking sandgrav, er jeg sikker på, at man ikke ville have fundet et eneste menneske udenfor cirklen – når jeg undtager slægtninge af Stent eller af de tre-fire cyklister og londonere, der lå dræbt på fælleden – der i nogen som helst henseende havde ladet sig forstyrre i deres dont eller var urolige over de fremmede planetboeres ankomst. Mange havde naturligvis hørt tale om cylinderen, men den vakte ikke engang den bevægelse, som en diplomatisk note fra Tyskland ville have gjort.

Det telegram, hvori stakkels Henderson beskrev, hvorledes låget lidt efter lidt blev skruet af cylinderen, betragtede de i London som en and, og efter at hans blad havde telegraferet til ham efter nærmere oplysning uden at få noget svar – manden var jo nemlig død – opgav de at udsende nogen løbeseddel.

Selv indenfor cirklen var den største del af beboerne ligeglade. Jeg har allerede omtalt, hvorledes mænd og kvinder optog min fortælling. Over alt spiste folk både til middag og til aften. Arbejdsmænd gravede i deres have efter dagens slid, børnene kom i seng, kærestefolkene gik ad smågaderne, og studenterne hang over deres bøger.

Måske hviskede man lidt om det i hovedgaden; måske sladrede man lidt om det i værtshuset, af og til kom der et rygte

derudefra eller endog et øjenvidne til begivenhederne, hvis beretning fik tilhørerne til at tabe både næse og mund. Men for de fleste gik dagen, som den plejede, man arbejdede, spiste og sov, som man havde gjort i utallige år, så ubekymret, som om der ikke eksisterede nogen planet på himlen, der hed Mars. Selv ved Woking station, i Horsell og Chobham gik alt i sin gamle gænge.

Ved Woking station kom og gik togene til langt ud på natten, spor blev skiftet, signaler hejst, passagerer steg ud og ind, og alt gik sin gang, som om intet var i vejen. En dreng fra byen gik og solgte aviser med det sidste aftennyt. Dragerne havde travlt med bagagen, lokomotiverne fløjtede, signalklokken ringede, og midt i al larmen hørte man drengenes råb: "Mars er beboet! Marsmenneskene er kommet!" Der kom folk til stationen ved 9-tiden; de fortalte de utroligste ting og vakte endnu mere opsigt end en fuld mand ellers. Folk, der kørte med toget til London, kiggede i mørket ud ad vinduerne og så kun et flakkende blus, der flammede op og forsvandt i retning af Horsell, et glødende skær og en let røgtåge, der skjulte stjernerne; det hele lignede nærmest en almindelig hedebrand. Kun lige i nærheden af fælleden begyndte man for alvor at blive bange. Et halvt dusin villaer brændte ved Woking, og i de tre landsbyer, der vendte ud mod fælleden, var der lys i alle husene, og beboerne blev oppe hele natten.

Nysgerrige flokke drev om alle vegne, folk kom og gik, og på Chobham- og Horsell- broerne var der stadig fuldt. Et par dumdristige fyre, fik man senere at vide, var i mørket kravlet hen til marsboerne, men de kom aldrig tilbage. Nu og da fejede en lysstråle ganske som et krigsskibs lyskastere hen over

fælleden, og døden fulgte den i hælene. Ellers var den hvide fælled tavs og øde, og de forkullede lig lå derude under stjernerne hele natten og hele den næste dag. Mange hørte lyden af hammerslag fra hullet.

Sådan stod sagerne fredag nat. Cylinderen havde som en giftig pil boret sig ind under huden på vor gamle jord. Rundt om lå en stump hede med små brændende punkter med nogle utydelige kroppe spredte hist og her i forvredne stillinger. Der var også træer og buske, der brændte. Uden om stod en kreds af ængstelige spejdende væsener, men på den anden side af kredsen var der hverken brand, død eller angst.

Hele natten arbejdede og hamrede marsboerne, vågne og utrættelige, på maskiner, de skulle have færdige, og gang på gang kom der et stød af den grønlighvide røg, der hvirvlende stod op mod den stjerneklare himmel.

Omtrent kl. 11 kom et kompagni soldater gennem Horsell og begyndte at slå en kordon rundt om fælleden. Senere marcherede et andet kompagni gennem Chobham for at gøre det samme på den nordlige side. Flere officerer fra Inkermanlejren havde tidligere på dagen været på fælleden, og man savnede den ene af dem, major Eden. Obersten ved regimentet kom ved midnat til Chobham Bridge og udspurgte ivrigt den der forsamlede mængde. Det var tydeligt, at de militære autoriteter indså, hvor alvorlig sagen var. Omtrent kl. 11 var morgenaviserne i stand til at melde, at en eskadron husarer, to Maxim-kanoner og omtrent fire hundrede mand af Cardiganregimentet havde forladt Aldershot.

Nogle få sekunder efter midnat så mængden på Chertseyvejen ved Woking en stjerne fra himlen falde ned i

granskovene mod nordvest. Den kom med et grønligt lys og et glimt, der lignede lynild. Det var en cylinder til.

9. Lørdagen

Lørdag er i min erindring en dag fuld af spænding og træthed, lummer og trykkende, med et hurtigt skiftende barometer. Min kone sov heldigvis trygt; jeg sov kun lidt og stod tidligt op. Jeg gik ud i haven før morgenmaden og stod og lyttede, men der var intet at høre fra fælleden. Kun en lærke slog højt oppe i den friske, klare morgenluft.

Mælkemanden kom som sædvanlig. Jeg hørte hans vogn rasle og gik hen til gadedøren for at høre nyt. Han fortalte mig, at marsboerne i nattens løb var blevet omringet af tropper, og at man ventede kanonerne. Så hørte jeg den hyggelige, beroligende lyd af et tog, der gik til Woking.

"De skal ikke slås ihjel," sagde mælkemanden, "hvis det på nogen måde kan undgås."

Jeg så min nabo pusle i sin have, passiarede lidt med ham og slentrede ind for at spise morgenmad. Naboen var af den mening, at soldaterne nok i dagens løb ville få bugt med marsboerne, fange dem eller dræbe dem.

"Det er kedeligt, at de er så utilgængelige," sagde han. "Det kunne da ellers være morsomt at få at vide, hvordan de lever på en anden planet; vi kunne måske også lære et eller andet af dem."

Han kom hen til gitteret og rakte mig en håndfuld jordbær; han var både en gavmild og en begejstret havedyrker. Samtidig fortalte han mig, at granskovene ved Golf-Links stod i brand.

"De siger," sagde han, "at der er faldet en til af de velsignede tingester herned – det er nummer to. En havde vel været nok. Det kommer til at svie til assuranceselskaberne. Der ryger en

artig sum, inden alt det bliver erstattet." Han lo med den godmodigste mine af verden, da han sagde det. "Skovene," fortalte han, "brænder endnu," og han pegede på en tæt røgsky. "Der vil i mange dage være hedt at gå, når det tykke lag grannåle er brændt," og så blev han pludselig alvorlig og talte om "den stakkels Ogilvy".

I stedet for at sætte mig til mit arbejde efter morgenmad besluttede jeg at spadsere hen imod fælleden. Under jernbanebroen traf jeg en afdeling soldater – sapører, tror jeg – mænd med små, runde hatte, snavsede røde jakker, der stod åbne, så man så deres blå skjorter og mørke benklæder, og støvler, der gik midt op på lårene. De sagde, at det var forbudt at gå over kanalen, og da jeg så hen imod broen, bemærkede jeg en af Cardigan-mændene, der stod skildvagt. Jeg talte lidt med disse soldater, jeg fortalte dem, hvad jeg havde set af marsboerne den foregående aften. Ingen af dem havde set dem, og de var ved at sprække af nysgerrighed og bombarderede mig med spørgsmål. De talte med megen sagkundskab om de særlige betingelser for den mulige kamp. Jeg beskrev ildstrålen for dem, og de talte indbyrdes om den.

"Vi kravler hen til dem under dækning og går løs på dem," sagde den ene.

"Det går ikke," sagde den anden. "Hvad dækning kan man lave mod sådan en brændende hede. Hvad der er at gøre for os, er at komme dem så nær som muligt og så lave en løbegrav."

"Du med dine løbegrave! Jeg vil blæse dine løbegrave et langt stykke. Du skulle vist have været en muldvarp, Freddy."

"Har de da slet ingen hals?" sagde en tredje pludselig, en lille, tænksom, mørk mand, der røg en pibe.

Jeg gentog min beskrivelse.

"Blæksprutter," sagde han, "det ville jeg nu kalde dem. Det er jo ikke menneskefisk – det er fiskekæmper."

"Det er slet ikke synd at slå sådanne nogle bæster ihjel," sagde den, der først havde talt.

"Hvorfor sender vi dem ikke en bombe, der i en fart kan gøre ende på dem?" sagde den lille mørke mand. "Man kan aldrig vide, hvad de kan hitte på."

"Du kan aldrig finde på andet end bomber!" sagde den første. "Det bliver der nok ingen tid til. Nej, gå lige løs på dem, det er mit råd, og så hurtigt som muligt."

De snakkede videre, men jeg gik til stationen for at få fat i så mange morgenaviser som muligt.

Men jeg vil ikke trætte læseren med en længere beskrivelse af denne formiddag og eftermiddag, der aldrig fik ende. Jeg fik ikke et glimt at se af fælleden; endogså kirketårnene i Horsell og Chobham var besat af militær. Soldaterne, jeg henvendte mig til, vidste ingenting, og officererne var tavse og havde travlt. Militærets nærværelse havde beroliget folk i byen, og først nu hørte jeg af tobakshandleren, at hans søn var blandt de dræbte ude på fælleden. Soldaterne havde fået dem, der boede i udkanten af byen, til at lukke deres døre af og forlade deres huse.

Henad to kom jeg meget udmattet hjem for at spise frokost; dagen var, som jeg allerede har sagt, trykkende hed, og om eftermiddagen tog jeg et koldt bad for at forfriske mig. Omtrent halv fire gik jeg til stationen for at få fat i en aftenavis; morgenbladene havde kun indeholdt en unøjagtig beskrivelse af, hvorledes Stent, Henderson, Ogilvy og de andre var blevet

dræbt. Men alt det vidste jeg i forvejen. Marsboerne viste sig slet ikke. Det lod til, at de arbejdede i deres hul; der hørtes hammerslag, og røgen strømmede næsten ustandseligt frem. De var øjensynlig optaget af forberedelser til kampen. Der var gjort endnu et forsøg på at signalere til dem, men uden held. Det var alt, hvad der stod i aviserne. En sapør fortalte mig, at en mand havde stået i en grøft og viftet med et flag på en lang stang. Men marsboerne ænsede ikke denne imødekommenhed mere end en kos brølen.

Jeg må tilstå, at hele denne udrustning, alle disse militære forberedelser gjorde mig ør i hovedet. Mine tanker blev krigerske, og på en halv snes forskellige måder gjorde jeg det af med fjenderne. Mine drømme fra skoletiden om kamp og heltedåd dukkede op igen. I det øjeblik forekom det mig næsten, som om kampen var ulige. Jeg syntes, de var så hjælpeløse dernede i hullet.

Omtrent klokken tre begyndte de at skyde regelmæssigt med en kanon fra Chertsey eller Addlestone. Jeg hørte, at der var kastet bomber i den brændende granskov, hvor den anden cylinder var faldet ned, da de håbede på denne måde at ødelægge denne tingest, før den blev åbnet. Det var imidlertid først kl. 5, at en feltkanon ankom til Chobham for at rettes mod den første af marsboernes cylindre.

Henad seks om aftenen, da jeg sad og drak te med min kone inde i lysthuset, begge ivrigt optaget af den kamp, der ventede os, hørte vi et dumpt skud fra fælleden, og straks efter mærkede vi brandlugten. Lige i hælene på lugten kom et voldsomt, dundrende brag ganske nær ved os, der fik jorden til at ryste under os. Da jeg styrtede ud på græsplænen, så jeg træerne ved

det orientalske kollegium slå ud i rygende, røde flammer og det lille kirketårn ved siden af synke sammen i ruiner. Moskeens spidse tårn var forsvundet, og kollegiets taglinje så ud, som en hundrede tons kanon havde været i lag med den. En af vore skorstene revnede med et brag, som om et skud havde ramt den, og fløj i stumper og stykker ned ad teglstenene på taget og blev til en dynge røde murbrokker i blomsterbedet uden for mit vindue.

Min kone og jeg stod som lamslåede. Så gik det pludselig op for mig, at toppen af Maybury-højen måtte kunne nås af marsboernes ildstråler, nu da kollegiet var af vejen.

Jeg greb øjeblikkelig min kone ved armen og rev hende uden mange omsvøb ud på landevejen. Så hentede jeg pigen ud og lovede hende, at jeg selv skulle gå ovenpå og hente en kasse, hun stod og jamrede for.

"Det er umuligt at blive her," sagde jeg, og i samme øjeblik begyndte de igen med ildskuddene nede på fælleden.

"Hvor skal vi dog gå hen?" sagde min kone rædselsslagen.

Jeg tænkte mig om, forvirret ligesom hun. Så kom jeg til at tænke på mine fætre ved Leatherhead.

"Leatherhead!" råbte jeg for at overdøve den pludselige larm.

Hun så ned ad højen. Folk kom styrtende ud af deres huse.

"Hvordan skal vi komme til Leatherhead?" sagde hun.

Ved foden af højen så jeg en flok husarer komme ridende ind under jernbanebroen; tre af dem galoperede gennem kollegiets åbne porte. To andre steg af hesten og begyndte at løbe fra hus til hus. Røgen steg op fra toppen af træerne. Solen skinnede blodrød gennem røgen og kastede et uhyggeligt gustent skær over alting.

"Bliv her så længe," sagde jeg, "her er du sikker."

Så skyndte jeg mig af sted til "Den Plettede Hund", hvor jeg vidste, at værten havde en hest og en vogn. Jeg løb, for jeg indså, at om et øjeblik ville alt, hvad der havde ben at gå på, forlade denne side af højen. Jeg fandt værten i hans skænkestue. Han anede ikke, hvad der gik for sig på den anden side af hans hus. Der stod en mand med ryggen til mig og talte med ham.

"Jeg må have et pund," sagde værten til ham, "og jeg har ingen til at køre den."

"Jeg giver Dem to pund," sagde jeg over den andens skulder.

"Hvorfor dog det?"

"Og jeg skal bringe den tilbage ved midnatstid," sagde jeg.

"Du gode Gud, hvad er der på færde?" sagde værten. "To pund for den smule krikke. To pund og De vil bringe den tilbage igen! Hvad er det, der går for sig?"

Jeg forklarede ham i en fart, at jeg var nødt til at forlade mit hus, og at jeg havde brug for hans vogn. I det øjeblik syntes jeg ikke, det var tilnærmelsesvis så vigtigt, at værten kom ud af sit. Jeg fik vognen ud og kørte af sted hen ad landevejen med den, til jeg nåede hjem igen. Så overlod jeg den i min kones og pigens varetægt og gik ind for at hente enkelte værdigenstande, vi havde, som jeg nødig ville af med. Bøgetræerne udenfor vort hus blussede op, medens jeg var derinde, og plankeværket ud mod vejen lyste rødt af genskæret. En af husarerne kom løbende op imod os. Han gik fra hus til hus og opfordrede folk til at komme af sted hurtigst muligt. Da jeg kom ud af døren med mine skatte i et bordtæppe, var han ved at gå. Jeg råbte efter ham:

"Hvad nyt?"

Han vendte sig om, stirrede på mig og skrålede noget om, at de kravlede ud med en tingest på, der lignede et låg. Så løb han videre hen til huset oppe på toppen af højen. En pludselig sky af sort røg, der hvirvlede af sted tværs over landevejen, skjulte ham et øjeblik fuldstændig. Jeg løb hen til min nabos hus og konstaterede, hvad jeg godt vidste i forvejen, at hans kone var taget med ham ind til London, og at deres hus var låst og lukket. Jeg gik ind i vort hus igen for at hente vor piges kasse, som jeg havde lovet, hev den op ved siden af hende på bagsædet af vognen og sprang selv op på kuskens plads ved siden af min kone. Jeg fik fat i tømmerne, og af sted gik det i den modsatte retning ned ad Maybury-højens anden skråning ad Gammel Woking til.

Lige for os lå et fredeligt, solbeskinnet landskab. På begge sider af vejen hvedemarker og Maybury-kroen med dens dinglende skilt. Jeg så doktorens vogn foran. Ved foden af bakken drejede jeg hovedet for at kaste endnu et blik tilbage på det, vi drog bort fra. Strømmen af sort, tyk røg, isprængt med røde tråde af ild, steg op i den stille luft og kastede mørke skygger over de grønne trætoppe mod øst. Røgen havde allerede bredt sig umådelig meget mod øst lige hen til granskovene og mod vest til Woking. Vejen var fuld af folk, der kom løbende hen imod os. Og svagt, men meget skarpt, hørte man gennem den stille, milde luft den snurrende lyd af en maskinkanon, der blev stillet ind, og et haglvejr af knaldende rifler. Marsboerne satte øjensynlig ild på alt, hvad der var indenfor deres ildstrålers rækkevidde.

Jeg er ikke nogen videre dreven kusk, så jeg måtte nu passe på min hest. Og da jeg igen vendte mig, havde den anden høj

skjult den sorte røg for mig. Jeg gav hesten et rap og lod den løbe for løse tøjler, lige til Woking og Send lå imellem os og den uhyggelige støj. Jeg indhentede og passerede doktoren mellem Woking og Send.

10. Tilbage til mit hus

Leatherhead ligger omtrent 3 mil fra Maybury-højen. Høduften fra de saftige enge drev gennem den stille luft, og hækken på hver side af vejen duftede sødt af æbleroser. Den heftige skydning, som var begyndt, medens vi kørte ned ad Maybury højen, var standset lige så pludseligt, som den var begyndt, og aftenen havde sænket sig fredelig og stille over landet. Vi nåede uden forhindringer Leatherhead ved nitiden, og hesten fik sig en halv times hvil, medens jeg spiste til aften med mine fætre og betroede min kone til deres omsorg.

Min kone var mærkværdig stille på hele køreturen og syntes at have på fornemmelsen, at der ventede os en ulykke. Jeg sad og snakkede beroligende til hende og forsikrede hende, at der kunne intet ske, fordi marsboerne var bundet til sandhullet af deres tyngende vægt, og at de i alle tilfælde kun var i stand til at kravle langsomt og besværligt ud. Men hun svarede kun med enstavelsesord. Havde det ikke været, fordi jeg havde lovet kroværten at komme tilbage med hesten, tror jeg nok, hun ville have forlangt, jeg skulle blive i Leatherhead natten over. Gud give, jeg havde gjort det! Jeg husker nu, hvor bleg hun var, da vi skiltes.

Jeg for mit vedkommende havde været i en feberagtig ophidselse hele dagen igennem. Noget, der lignede den krigsfeber, der undertiden kan slå ned i et civiliseret samfund, var faret mig i blodet, og inderst inde var jeg ikke videre ked af, at jeg måtte vende tilbage til Maybury samme dag. Jeg var næsten lidt beklemt ved tanken om, at den sidste salve, jeg havde hørt, muligvis havde gjort det af med vore fjender fra

Mars. Min sindsstemning kan bedst beskrives, når jeg siger, at jeg meget nødig ville have, det skulle være gået for sig uden min medvirken.

Klokken var nær ved elleve, da jeg brød op. Natten var usædvanlig mørk. Da jeg kom ud af den lyse gang inde i huset, forekom den mig fuldstændig sort, og luften var lige så varm og tung, som den havde været om dagen. Skyerne drev hurtigt af sted hen over vore hoveder, skønt der ikke var et åndepust gennem buskenes blade rundt om os. Min fætters tjener tændte begge lygterne. Heldigvis kendte jeg vejen, så jeg næsten kunne have kørt den i blinde. Min kone stod i lyset fra døren og fulgte mig med øjnene, indtil jeg sprang op i vognen. Så vendte hun om med et ryk og gik ind og overlod mine fætre at ønske mig lykkelig rejse.

I begyndelsen var jeg lidt beklemt. Min kones frygt havde rimeligvis smittet mig. Men det varede ikke længe, før mine tanker igen vendte tilbage til marsboerne. På dette tidspunkt var jeg fuldkommen uvidende om, hvordan aftenens kamp var forløbet. Jeg kendte ikke engang de omstændigheder, der havde fremkaldt sammenstødet. Da jeg kom igennem Ockham (jeg kørte nemlig en anden vej tilbage), så jeg langs horisonten i vest en glødende, blodrød stribe, der, efterhånden som jeg kom nærmere, langsomt steg højere og højere op på himlen. Det kommende tordenvejrs drivende skyer blandede sig med de sorte og røde røgmasser.

Gaden var øde, og når undtages et oplyst vindue eller to, var der intet tegn på liv i landsbyen. Men der, hvor vejen drejede, undgik jeg med nød og næppe at køre lige ind i en klynge mennesker, der stod med ryggen til mig og hverken hørte eller

så. De sagde intet, da jeg kørte forbi, og jeg ved ikke, om de kendte noget til det, der foregik på den anden side højen. Heller ikke ved jeg, om de tavse huse, jeg passerede på min vej, stille og fredeligt sov nattens søvn, eller om de var tomme og forladte, eller om de måske forpinte og anstrengte spejdede ud efter død og rædsler i nattens truende mørke.

På min vej kom jeg igennem en dal, hvor den røde glød i vest var skjult for mit blik. Da jeg var kommet op på en lille høj, kunne jeg se den igen, og det første vindstød, der varslede det kommende uvejr, fik træerne til at skælve. Så hørte jeg kirkeuret bag ved mig slå tolv, og jeg så nu omridsene af Maybury-højen med dens træer og huse, der tegnede sig sorte og skarpe mod den røde luft.

Mens jeg så på det, blev pludselig vejen uden om mig oplyst af et blegt grønligt lys, der viste mig de fjerne skove ved Addlestone. Jeg følte et ryk i tømmerne. Jeg så, at de drivende skyer var blevet flænget af noget, der lignede en grøn ildtråd, som pludselig oplyste deres forvirrede flugt og faldt ned på marken til venstre for mig. Det var det tredje stjerneskud, den tredje faldende stjerne.

Lige efter det og blændende violet i modsætning til det andet grønne dansede det første lyn fra det optrækkende uvejr hen over himlen, og tordenen buldrede over hovedet på mig. Hesten tog fat i bidslet med tænderne og sprang.

Vejen skråner svagt ned mod foden af Maybury højen, og ned ad den skråning rullede vi. Da uvejret først var brudt løs, fulgte lyn efter lyn så hurtigt oven på hinanden, som jeg aldrig har set hverken før eller siden. Tordenskraldene, der kom lige i hælene på hinanden og med en underlig raslende lyd, lød snarere, som

om det var en kæmpemæssig elektrisk maskine, der arbejdede, end det var den sædvanlige bragen, der kastedes tilbage alle vegne fra. Det flakkende lys blændede og forvirrede, og fine hagl slog mig i ansigtet, mens jeg kørte ned ad skråningen.

I begyndelsen så jeg ikke andet end vejen foran mig. Men pludselig fangedes mit blik af noget, der hurtigt bevægede sig ned ad Maybury-højen lige foran mig. Først troede jeg, det var det våde tag af et hus, men det næste lyn viste mig, at det var i en hurtig, ligesom hoppende bevægelse. Det var vel mit syn, der skuffede mig, et blændværk – så fulgte et øjebliks forvirring i det dybeste mørke, og så – ved et lyn, der oplyste alt som den klare dag, så jeg vajsenhusets røde mure oppe på højen, fyrretræernes grønne toppe og denne gådefulde genstand, der kom humpende.

Hvad var det? Hvordan skal jeg beskrive det? Et trebenet uhyre, højere end mangt et hus, der skrævede over de unge fyrretræer og smækkede dem til side i sit løb. En vandrende maskine af skinnende metal, der skridtede af sted hen over lyngen. Nogle leddede ståltove hang dinglende ned fra den, og den klaprende lyd af dens fremmarch blandede sig med tordenens bulder. Et lyn, og den kom frem lyslevende, som om den støttede på det ene ben med de to andre i luften, og forsvandt igen for næsten øjeblikkelig at dukke op ved det næste lyn et hundrede meter nærmere. Hvis man tænkte sig en malkestol humpende og tumlende med voldsomme bevægelser hen over jorden – det var det indtryk, de hurtige, flakkende lyn gav mig. Men i stedet for en malkestol må man tænke sig et stort, levende maskinlegeme på tre ben.

Pludselig skiltes træerne i granskoven foran mig, som de skøre rør i mosen, når en mand braser igennem dem. De knækkede, brast og faldt, og en anden kæmpemæssig trefod kom til syne, der styrede lige hen imod mig. Og dér kørte jeg i fuld galop lige løs på den. Ved synet af det andet uhyre kom jeg til mig selv igen. Uden at vente på at få mere at se drejede jeg hestens hoved helt rundt til højre – og i næste øjeblik gik vognen over hesten, stængerne knækkede, og jeg blev slynget lige ned i en stor vandpyt.

Jeg kravlede næsten straks op og krøb på alle fire, med fødderne endnu i vand, hen under en tjørnebusk. Hesten lå ubevægelig, den havde brækket halsen, det stakkels skrog, og ved det flakkende lyn så jeg det sorte skaberak af den væltede vogn og det ene hjul, der endnu snurrede rundt i luften. Et øjeblik til, og den kolossale maskine skrævede lige forbi mig ad Pyrford til.

Så nær ved var den endnu mærkeligere. Det var ikke bare en maskine, der var sat i gang i en eller anden retning, men en maskine var det, der travede af sted med en raslende metallyd, og lange, bøjelige, skinnende kløer havde den (en af dem rev et ungt fyrretræ op med rod), der svingede og dinglede omkring dens besynderlige legeme. Den vraltede af sted hen ad vejen, og den øverste del, der ragede op som en røghætte og under gangen rokkede fra den ene side til den anden, gjorde samme indtryk på en som et hoved, der så sig om til alle sider. Bag ved den egentlige krop var der noget vældigt noget af hvidt metal, der lignede en fiskekurv, og grøn røg spruttede i stød ud mellem leddenes sammenføjninger, da uhyret buldrede forbi mig. Et øjeblik efter var det borte.

Så meget så jeg da, som jeg sad der, snart i lynenes blændende lys og snart i det dybeste mørke.

I nogle minutter lå jeg der i regn og mørke og så, når det lynede, hvorledes metalkæmperne i det fjerne skrævede over hække og plankeværker. Det haglede nu temmelig tæt, og omridsene af dem var utydelige, selv når det lynede. Så kom der en pause i lynene, og natten slugte dem.

Jeg var gennemblødt af hagl foroven og mudder forneden. Det varede noget, inden jeg kunne komme mig af min målløse forbavselse, så jeg kunne redde mig op til et mere tørt sted eller i det hele taget tænke på den overhængende fare, jeg havde været i.

Ikke langt borte var et lille træskur med et rum og en lille kartoffelmark udenom. Jeg kom omsider på benene og kravlede derhen, idet jeg dækkede mig bag alt, hvad der bare hævede sig en lille smule over jordens overflade. Jeg dundrede på døren, men der kom ingen – der var måske heller ingen derinde. Så opgav jeg det, og det lykkedes mig at nå ind i granskoven ved Maybury uden at blive opdaget af uhyrerne. Den største del af vejen kravlede jeg på bunden af en grøft.

Dækket af skoven styrede jeg nu, rystende af væde og kulde, hen imod mit eget hus. Der var meget mørkt inde i skoven. Det lynede kun af og til, og haglene, der nu styrtede ned, samlede sig på de tætte grangrene og rutsjede så som laviner ned over mig. Stien kunne jeg ikke finde.

Havde jeg dengang helt forstået, hvad alt det betød, som jeg havde oplevet, var jeg øjeblikkelig vendt om og havde arbejdet mig igennem til Chobham og skulle ikke have standset, før jeg havde nået Leatherhead og min kone. Men alt det mærkelige,

der foregik rundt om mig, havde forvirret mine begreber, udmattet som jeg var, blind og døv af uvejret og våd til skindet.

Jeg syntes bare, jeg måtte hjem til mit eget hus. Andet mål kunne jeg slet ikke tænke mig i det øjeblik. Jeg rendte mod træerne, faldt i en grøft, skrabede mine knæ og plaskede endelig ud på den sidevej, der førte ned fra kollegiet. Jeg siger plaskede, for regnen havde forvandlet vejen til en sandet, mudret strøm, der løb ned ad højen. Her i mørket tørnede en mand imod mig, så jeg ravende tumlede baglæns.

Han udstødte et skrig af rædsel, sprang til side og fo'r af sted, før jeg kom så meget til mig selv, at jeg kunne få sagt noget. Det stormede nu så voldsomt netop på dette sted, at jeg kun med yderste besvær arbejdede mig op ad bakken. Jeg gik på venstre side og lagde mig så tæt som muligt op ad stakittet.

Lige oppe ved toppen af bakken snublede jeg over noget blødt, og ved et lyn så jeg imellem mine fødder en sort tøjbunke og et par støvler. Før jeg fandt ud af, hvordan manden lå, var lynet borte. Jeg blev stående, til det næste kom. Da så jeg, det var en kraftig, tarvelig, men ordentligt klædt mand. Hans hoved lå inde under hans krop, og han lå som en klump lige op ad stakittet, som om han var blevet slynget med voldsom kraft imod det.

Jeg overvandt den naturlige afsky, enhver føler, der aldrig har rørt ved en død, bøjede mig ned over ham og vendte ham om for at føle, om hans hjerte slog. Han var død. Det så ud, som om han havde knækket halsen. Tredje gang lynede det, jeg så ganske tydeligt hans ansigt og sprang op. Det var værten fra "Den Plettede Hund", hvis køretøj jeg havde taget.

Jeg skrævede forsigtigt over ham og nåede toppen af bakken. Jeg gik forbi politistationen hen til mit hus. Der var intet i brand her på denne side af højen, men fra fælleden kom der endnu et rødt skær og en rullende lyd af den rødlige røg, der slog op i den raslende haglbyge. Så langt jeg kunne se ved lynene, var husene her for størstedelen uskadte.

Ned ad vejen ad Maybury Bridge til kunne jeg høre stemmer og lyden af fodtrin, men jeg havde hverken mod til at råbe dem an eller gå hen til dem. Jeg lukkede mig ind med min smæklåsnøgle, lukkede, låste og stængede efter mig, famlede mig hen til trappen og satte mig ned. Jeg havde hovedet fuldt af de skrævende metalkæmper og den døde mand, der var slået ihjel imod stakittet.

Jeg krøb sammen ved foden af trappen med ryggen mod væggen og rystede af kulde.

11. Ved vinduet

Jeg har allerede sagt, at de voldsomme sindsbevægelser, jeg havde været udsat for, fuldstændig havde udmattet mig. Da jeg havde siddet lidt og sundet mig, opdagede jeg, at jeg var kold og dyngvåd, og at jeg havde lavet små søer rundt om mig på trappegangens tæppe. Jeg rejste mig ganske mekanisk og gik ind i spisestuen og drak noget whisky. Så følte jeg endelig trang til at komme i tørre klæder.

Da jeg var færdig med det, gik jeg oven på til mit arbejdsværelse. Hvorfor jeg gjorde det, ved jeg ikke. Fra vinduet derinde kan man se forbi træerne og jernbanen over til Horsell fælled. I vort hastværk havde vi ladet vinduet stå, da vi tog derfra. Gangen var mørk og gjorde et endnu mørkere indtryk i sammenligning med det maleri, som indrammedes af vinduesrammen. Blændet blev jeg stående ved døren.

Tordenen var forbi. Tårnene på Det Orientalske Kollegium og nåletræerne omkring det var forsvundet. Langt, langt borte, oplyst af et flakkende rødt skær, kom fælleden omkring sandhøjene frem. Vældige sorte skygger, fantastiske og forunderlige, bevægede sig hurtigt og ivrigt frem og tilbage mellem mig og lyset.

Det så virkelig ud, som om hele landet i den retning stod i flammer – over hele bakkeskråningen var der små ildtunger, der steg og sank med vindstødene og kastede et rødt genskær på den mørke røgsky foroven. Nu og da trak et røgslør fra en nærmere ildebrand forbi vinduet og skjulte marsskikkelserne. De var ikke så tydelige, at jeg kunne se, hvad de tog sig for, heller ikke kunne jeg finde ud af, hvad det var for mørke

tingester, de havde travlt med. Den nærmeste ildebrand kunne jeg ikke opdage, skønt skæret af den dansede på væggen og loftet i mit arbejdsværelse. Man mærkede alle vegne en skarp, harpiksagtig, sveden lugt.

Jeg lukkede sagte døren og krøb hen imod vinduet. Her blev udsigten videre; på den ene side så jeg husene ved Woking station og på den anden de forkullede granskove ved Byfleet. Der lå en bunke murbrokker nedenfor skrænten på skinnerne nær ved tunnellen, og flere af husene langs Maybury vejen og i gaderne ved stationen var rygende ruiner. Lyset på skinnerne forvirrede mig. Først var der den mørke bunke, så et skarpt lysskær, og til højre lå en række store, aflange, gule kasser, syntes jeg, det var. Så opdagede jeg, at det var jernbanevogne. Den forreste var knust og stod i lys lue, medens de bageste vogne lå væltet på skinnerne.

Husene, toget og den brændende vej hen imod Chobham dannede ligesom tre lysende midtpunkter, mellem hvilke der lå uregelmæssige strækninger mørkt land, hist og her afbrudt af ulmende, glødende og rygende pletter. Det var det besynderligste syn, denne mørke, vældige ødemark, der lå og brændte. Det mindede mig mest om lervarefabrikkerne, set ved nat. Først kunne jeg ikke opdage et eneste menneske, skønt jeg ledte ivrigt efter dem. Endelig så jeg ved lyset fra Woking station en mængde mørke skikkelser, der ilede, den ene efter den anden, tværs over banen.

Og dette brændende kaos var virkelig den lille verden, hvor jeg i mange år havde levet i ro og fred! Jeg vidste ikke, hvad der var foregået i de sidste syv timer, og jeg begyndte først nu at ane, at der var en forbindelse mellem de mekaniske

metalkæmper og de plumpe, klodsede skabninger jeg havde set kravle frem af cylindrene. Med en følelse som en tilskuer ved en teaterforestilling drejede jeg min skrivebordsstol hen til vinduet, satte mig ned i den og stirrede på det rygende landskab og især på de tre kæmpemæssige mørke skygger, der bevægede sig frem og tilbage i skæret nede ved sandgravene. Jeg havde glemt, jeg selv spillede med i stykket.

De så ud til at have meget travlt. Jeg begyndte at spørge mig selv, hvad det mon var, de bestilte. Var det tænkende maskiner? Sådan noget eksisterede vist ikke. Eller sad en marsboer indeni dem og styrede, ledede og anvendte dem, akkurat som menneskenes hjerne sidder og styrer legemet? Jeg begyndte at sammenligne dem med menneskelige maskiner, og for første gang i mit liv spurgte jeg mig selv, hvad et væsen på et lavere udviklingstrin ville synes om vor dampmaskine.

Tordenvejret havde renset luften, og oppe på den klare himmel, ovenover røgen fra det brændende landskab så jeg Mars som et lille, svagt lysende knappenålshoved gå ned i vest, da der pludselig kom en soldat ind i min have. Jeg hørte fodtrin ved gitteret, rystede søvnigheden af mig og spilede øjnene op. Ja – det var virkelig en soldat. Nu klatrede han over stakittet. Ved synet af et andet menneskeligt væsen svandt min sløvhed, og jeg lænede mig ivrigt ud ad vinduet.

"Pst!" sagde jeg hviskende.

Han blev siddende overskrævs på stakittet. Så kom han ned og gik over græsplænen hen til hjørnet af huset. Han gik forsigtigt med bøjet hoved.

"Er der nogen?" spurgte han hviskende, standsede under vinduet og kiggede op.

"Hvor skal De hen?" spurgte jeg.

"Det må Vorherre vide!"

"Kommer De for at gemme Dem?"

"Ja, netop!"

"Kom herind!" sagde jeg.

Jeg gik ned, åbnede for ham og låsede døren igen. Jeg kunne ikke se hans ansigt. Han havde ingen hat, og hans frakke stod åben.

"Gud i Himlen!" sagde han, idet jeg skubbede ham ind.

"Hvad er der sket?" spurgte jeg.

"Hvad der er sket!"

I mørket kunne jeg se hans forvirrede, rædselsslagne ansigt.

"De fejede os væk – fejede os simpelthen væk!" gentog han atter og atter. Han fulgte mig ganske mekanisk ind i spisestuen.

"Drik noget whisky!" sagde jeg og lavede et glas til ham.

Han drak. Så satte han sig pludselig ned ved bordet, lagde hovedet ned på armene og gav sig til at klynke og græde som en lille dreng, overvældet af den heftigste sindsbevægelse. Jeg stod forundret ved siden af ham og glemte fuldstændig, at jeg selv var i akkurat samme forfatning.

Det varede længe, inden han blev så rolig, at han kunne svare på mine spørgsmål, og hans svar var der ikke meget at få ud af. Han var kusk ved artilleriet og blev først udkommanderet klokken syv. Ved den tid skød de med kanoner tværs over fælleden, og han havde hørt fortælle, at det første hold marsboere var kravlet ganske langsomt hen imod deres anden cylinder, dækket af metalskjolde.

Senere løftede deres skjold sig op på tre ben og blev til den første af de krigsmaskiner, jeg havde set. Den kanon, soldaten kørte, var blevet stillet op nær ved Horsell for at beskytte sandgravene, og dens komme havde fremskyndet kampen. Da kanoneren gik bag om kanonen, trådte hans hest i et kaninhul, begge faldt, og han selv blev af hesten væltet ned i en fordybning i jorden. I samme øjeblik eksploderede kanonen bag ham, det brændte rundt om ham, og han selv lå under en dynge forkullede lig af mennesker og heste.

"Jeg lå stille," sagde han, "jeg var fuldstændig lammet, og den forreste halvdel af en hest lå ovenpå mig. Vi var fejet væk. Og lugten – du gode Gud! Den stank af brændt kød. Da jeg faldt af hesten, fik jeg et slag over ryggen, og nu måtte jeg blive liggende, til jeg følte mig lidt bedre. For et minut siden havde alt været som til en parade – og nu snublen, fald, brand og død."

"Fejet væk," sagde han.

Han havde ligget i længere tid skjult under den døde hest og kigget frygtsomt ud over fælleden. Cardigan-regimentet havde stillet sig i slagorden og prøvet at angribe fjenderne ved hullet, men havde kun opnået at blive fejet ud af tilværelsen. Så havde uhyret rejst sig op på sine tre ben og var begyndt at spadsere i ro og mag frem og tilbage tværs over fælleden, mellem de få flygtninge, der var, idet han hele tiden drejede det øverste, der lignede et hoved, fra den ene side til den anden, ligesom en røghætte i storm. I noget, der lignede en arm, bar den et underligt metalskrin, hvorfra der kom grønne lysglimt, og ud af et rør strømmede ildstrålen.

Efter et par minutters forløb var der, så vidt soldaten kunne se, ikke et eneste levende væsen på fælleden, og hvert træ og

hver busk, der ikke allerede var et forkullet skelet, brændte i lys lue. Husarerne var blevet på vejen, hvor den bøjede af, og han så ikke noget til dem. En tid lang hørte han maskinkanonerne ramle af sted, og så blev alt stille. Kæmpen skånede til det sidste Woking station og den klump huse, der lå der omkring, men så blev ildstrålen endelig rettet derhen også, og i løbet af et sekund lå både husene og stationen som en eneste dynge rygende ruiner. Så blev ildstrålen lukket inde. Kæmpen vendte ryggen til artilleristen og begyndte at humpe hen imod de brændende granskove, der dækkede den anden cylinder. I samme øjeblik løftede en anden skinnende titan sig op af hullet.

Det andet uhyre fulgte i hælene på det første, og så begyndte artilleristen meget forsigtigt at kravle over den hede lyngaske hen imod Horsell. Han var så heldig at komme levende ned i grøften langs vejkanten og slap på den måde til Woking. Nu blev hans fortælling usammenhængende: Der var ikke til at være. De få, der endnu var i live, var afsindige af skræk, størsteparten var brændt og skoldet ihjel. For at undgå ilden måtte han holde sig til den ene side og lå skjult der bag nogle rygende dynger af mursten, da den anden marskæmpe kom tilbage. Han så, hvorledes han forfulgte et menneske, greb ham med en af sine stålkløer og knuste hans hoved mod en granstamme. Efter at det var blevet mørkt, styrtede artilleristen af sted og slap over jernbaneskråningen.

Siden havde han listet sig videre hen imod Maybury i det håb at komme nærmere London og dér komme i sikkerhed. Folk skjulte sig i grøfter og kældre, og mange af de overlevende var på vej til landsbyerne Woking og Send. Han var nær ved at dø af

tørst, da han fandt et vandrør nær ved jernbanetunnellen sprængt, så at vandet strømmede ud over vejen. –

Sådan var den historie, jeg lidt efter lidt, i stumper og stykker, fik ud af ham. Efterhånden blev han roligere og søgte at forklare mig, hvad han havde set. Han havde straks fortalt mig, at han ikke havde fået mad i sin mund siden middag. Jeg fandt ude i spisekammeret noget kød og brød, som jeg bragte ham. Vi tændte ingen lampe, for at marsboerne ikke skulle få øje på lyset, men spiste begge lidt mad. Efterhånden som han fortalte og beskrev mig det hele, trådte genstandene omkring os ud af mørket, og vi så tydeligt udenfor vinduet de nedtrådte buske og de brækkede rosentræer. Det så ud, som om en horde mennesker eller dyr som et uvejr var faret tværs over sletten. Jeg begyndte at kunne se hans sværtede, furede, forfærdede ansigt, og jeg følte, at mit så ud ligesom hans.

Da vi var færdige med at spise, gik vi sagte oven på til mit arbejdsværelse, og jeg så atter ud ad det åbne vindue. Dalen var på en nat blevet forvandlet til et Sodoma. Der var nu færre flammer, men mere røg. Men de utallige ødelagte og omstyrtede huse, de væltede og sværtede træer, som mørket havde skjult, stod nu i hele deres skrækindjagende hæslighed i daggryets ubarmhjertige skær. Hist og her stod der en eller anden genstand, der havde undgået ilden – en signalstang, halvdelen af et drivhus, hvidt og nymalet midt imellem ruiner og brandtomter og al ødelæggelsens vederstyggelighed. Aldrig havde nederlaget i nogen krigshistorie været så fuldstændigt som her. Metalskinnende i den opgående sols stråler stod de tre kæmper omkring hullet og vendte og drejede deres hoveder,

som om de ustandselig måtte nyde synet af den ødelæggelse, de havde forvoldt.

Det forekom mig, at hullet var blevet udvidet, og atter og atter kom i stød den grønne damp strømmende ud af det. Op i luften steg den, hvirvlede og forsvandt.

Længere borte så man ildsøjler omkring Chobham. De blev røde som blod, da solen brød frem.

12. Hvad jeg så af Weybridges og Sheppertons undergang

Højere op ad dagen trak vi os tilbage fra vinduet, hvorfra vi havde holdt øje med marsboerne, og gik ganske roligt ned ad trappen.

Artilleristen var ganske enig med mig om, at her var intet blivende sted for os. Han bestemte sig til at gå til London for der at slutte sig til batteri nr. 12, der hørte til det beredne artilleri. Jeg ville straks med det samme vende tilbage til Leatherhead, og så stærkt var det indtryk, marsboernes styrke havde gjort på mig, at jeg allerede havde besluttet at tage min kone til Newhaven for sammen med hende at slippe ud af landet. Jeg forudså, at egnen omkring London måtte blive skuepladsen for en frygtelig kamp, inden det ville være muligt at overvinde og tilintetgøre de bæster.

Mellem os og Leatherhead lå imidlertid den tredje cylinder, som kæmperne holdt vagt ved. Havde jeg været alene, tror jeg nok, jeg havde gjort forsøg på at slippe derhen. Men artilleristen rådede mig fra det.

"Det er en dårlig måde at holde af sin kone på," sagde han, "at gøre hende til enke!" Og så besluttede jeg at gøre som han og gå dækket af skovene så langt mod nord som til Street Chobham og der skilles fra ham. Derfra ville jeg ad en lang omvej nå Leatherhead.

Jeg ville straks være taget af sted, men min ledsager havde været i aktiv tjeneste og havde bedre forstand. Han lod mig finde en flaske, som han fyldte med whisky, og så stoppede vi alle vore lommer med pakker med kiks og konserveret kød. Så

listede vi os ud af huset og løb, så hurtigt vi kunne, ad den oprevne, ilde tilredte vej, som jeg var kommet ad i nat. Husene så ud, som de var uddøde. På vejen lå tre forkullede legemer tæt sammen, ramt af dødsstrålen; hist og her lå der ting, som folk havde tabt: et ur, en tøffel, en sølvske og andre små værdigenstande. Ved hjørnet i nærheden af posthuset stod en lille vogn, fyldt med kasser og køkkentøj, men uden hest og med et brækket hjul. Et pengeskrin lå åbent mellem hjulene.

Når jeg undtager vajsenhusets portnerbolig, der endnu brændte, havde ingen af husene her taget skade. Ildstrålen havde strejfet skorstenene og var gået videre. Men med undtagelse af os selv var der ikke en levende sjæl at se på Maybury-højen. Størstedelen af beboerne var flygtet ad vejen til Woking, tænker jeg – den vej, jeg var kørt til Leatherhead ad – hvis de da ikke holdt sig skjult.

Vi gik ad stien, kom forbi liget af den sortklædte mand, der var overstænket med snavs fra aftenens uvejr, og stak nu ind i skovene ved foden af højen. Vi nåede igennem lige hen til skinnerne uden at møde et menneske. Skovene på den anden side af banen var forbrændte og sværtede af røg. Størstedelen af træerne var styrtet om, men der stod endnu enkelte bedrøvelige grå stammer, hvis grønne løv var blevet mørkebrunt.

På den side, vi gik, havde ilden kun sværtet barken. På et sted havde der været skovarbejdere om lørdagen. På en åben plet lå nyligt fældede træer, ordnede i række, med dynger af savsmuld, hvor savmaskinen havde været i gang. Tæt ved lå en forladt hytte. Der var ikke en vind, der rørte sig den morgen, en uhyggelig stilhed hvilede overalt. Selv fuglene tav. Artilleristen

og jeg skyndte os af sted, talte hviskende sammen og så os nu og da tilbage. En eller to gange standsede vi og lyttede.

Endelig nærmede vi os vejen og hørte klapren af hestesko. Mellem træstammerne så vi tre artillerister, der red langsomt hen imod Woking. Vi råbte dem an, og da de standsede, skyndte vi os hen til dem. Det var en løjtnant og et par frivillige af ottende husarregiment; de medbragte landmålerinstrumenter og et apparat, som artilleristen fortalte mig var til at fotografere med.

"Nå, det er de første levende mennesker, jeg har set komme denne vej," sagde løjtnanten. "Hvad er det egentlig, der er på færde?"

Han talte hurtigt, og mændene bag ham stirrede nysgerrigt på os. Artilleristen sprang ned ad skråningen og gjorde honnør.

"Kanonen eksploderede i nat. Jeg lå i skjul og prøver nu at nå mit batteri. Når De rider en halv mile videre ad denne vej, vil De sikkert få marsboerne i sigte."

"Hvordan pokker ser de ud?" spurgte løjtnanten.

"Kæmper i rustning, hr. løjtnant. Hundrede fod høje, tre ben og en krop som aluminium med et mægtigt hoved i en hætte."

"Mange tak!" sagde løjtnanten. "Sådan noget forbandet sludder og vrøvl!"

"De vil nok få det at se, hr. løjtnant. De fører med sig en slags kasse, der udspyr ild og dræber."

"Er det måske en kanon?"

"Nej, hr. løjtnant!" og artilleristen begyndte igen at beskrive ildstrålen. Løjtnanten afbrød ham midt i forklaringen og så hen til mig. Jeg stod endnu på skråningen ved siden af vejen.

"Så De det?" spurgte løjtnanten.

"Det er den nøgne sandhed," svarede jeg.

"Nuvel," sagde løjtnanten, "så tænker jeg, det er også min pligt at se det."

Så henvendte han sig til artilleristen sagde:

"Vi er sendt ud for at få folk til at flytte ud af deres huse. De gør bedst i at gå videre og melde Dem til general Marvin. Sig ham alt, hvad De ved. Kender De vejen?"

"Det gør jeg," sagde jeg, og så vendte han hesten for at ride nordpå.

"Var det en halv mile?" spurgte han.

"I det højeste," svarede jeg.

Han takkede og red videre, og vi så dem ikke mere.

Kort efter traf vi tre kvinder og to børn på vejen, der havde travlt med at flytte ud af en arbejderbolig. De havde fået fat i en trillebør, og på den stablede de al deres skrammel og skidne pjalter op. De var så optaget, at de næppe lagde mærke til os, da vi gik forbi.

Ved Byfleet station kom vi ud af granskoven. Foran os lå egnen rolig og fredelig i morgensolen. Vi var nu langt udenfor ildstrålens rækkevidde; havde ikke nogle af husene stået tomme og beboerne i andre huse haft travlt med at flytte, og havde en afdeling soldater ikke stået på broen over jernbanen og stirret over mod Woking, så ville denne dag have set ud som enhver anden søndag.

Enkelte bøndervogne og kærrer raslede hen ad vejen til Addlestone, og pludselig så vi gennem et markled tværs over en flad engstrækning seks tolvpundigere, der stod i en række med lige lange mellemrum og mundingen rettet imod Woking. Kanonererne stod parat ved kanonerne og

ammunitionsvognene i reglementeret afstand derfra. Artilleristerne så ud, som de stod på udkig.

"De står godt!" sagde jeg. "De skal nok ramme, hvor De sigter."

Artilleristen standsede ved leddet.

"Jeg skal videre," sagde han.

Længere hen imod Weybridge, lige ved broen, var der en afdeling soldater i hvide, lette trøjer, der opkastede en lang vold, og bag den stod flere kanoner.

"Det er alligevel som at skyde med bue og pil mod lynet," sagde artilleristen. "De kender endnu ikke ildstrålen."

De officerer, der ikke var optaget af arbejdet, stod og stirrede over trætoppene mod sydvest, og de mænd, der gravede, standsede nu og da og kiggede i samme retning.

Byfleet var i fuldt oprør, folk pakkede sammen og brød op, og en afdeling husarer, nogle til hest og nogle til fods, skyndte på dem. I landsbygaden var man i færd med at læsse tre-fire regimentsvogne og en gammel omnibus. Der var masser af folk på færde. Efter gammel vane havde de fleste iført sig deres søndagsklæder. Soldaterne havde den største møje med at gøre dem begribeligt, hvor farlig stillingen var. Vi så en vindtør, gammel fyr med en uhyre kasse, fyldt med urtepotter med blomstrende orkidéer. Han skændtes med en korporal, der ikke ville tage dem med på vognen. Jeg standsede og tog ham i armen.

"Ved De, hvad der er på vej dér ovre fra?" sagde jeg og pegede på grantoppene, der skjulte marsboerne.

"Å, den tosse," sagde han og vendte sig om. "Jeg står her og forklarer ham, hvor kostbare de blomster er, men han forstår jo

ingenting."

"Det er døden!" råbte jeg. "Døden, der er på vej! Døden!"

Så slap jeg mit tag i ham og overlod til ham selv at få ud af det, hvad han kunne, medens jeg skyndte mig efter artilleristen. Før jeg drejede om hjørnet, vendte jeg mig om. Soldaten var gået, men den vindtørre stod endnu ved siden af sin kasse med orkidéerne og stirrede sløvt hen imod træerne.

Ingen i Weybridge kunne sige os, hvor hovedkvarteret var. Der herskede en sådan forvirring, som jeg aldrig nogen sinde har set i nogen by. Alle vegne holdt der vogne og kærrer, den besynderligste vrimmel af møbler og heste. Byens borgere, iført ro- og golfdragter, deres pyntede koner, alle var de i færd med at pakke ned, ivrigt hjulpet af lediggængere og børn, der betragtede alt dette hurlumhej som en behagelig adspredelse på den kedelige søndag. Midt i det hele kaldte kirken til morgengudstjeneste, men klokkerne ringede forgæves ud over den travle mængde.

Artilleristen og jeg havde sat os på et af trinene, der førte op til et springvand, og fik os et rigtig godt måltid af det, vi havde bragt med. Patruljer af soldater – nu var det ikke mere husarer, men hvide grenaderer – rådede folk til at flytte nu eller søge ly i kældrene, så snart kampen begyndte. Da vi gik over banebroen, var der helt sort af mennesker, der var stimlede sammen ved stationen, og perronen var stoppende fuld af kister og kasser. Rimeligvis var den sædvanlige trafik blevet standset, for at tropper og kanoner kunne blive befordrede til Chertsey, og jeg hørte bagefter, at der havde været ligefrem slagsmål for at komme med ekstratoget, der gik længere op ad dagen. –

Vi blev i Weybridge, til klokken var tolv, der, hvor bifloden Wey falder ud i Themsen. En del af tiden var gået med at hjælpe to gamle koner med at pakke deres vogn. Wey deler sig ved sit udløb i tre arme, og her er både lystbåde og en færge, der fører folk over floden. På Sheppertonsiden var der en kro med en sportsplads, og bagved så man Shepperton kirketårn – der nu er blevet erstattet af et spir – løfte sig op over træerne.

Her samlede der sig efterhånden en travl og støjende flok, der ville over. Endnu var angsten ikke blevet til panik, skønt der allerede var mange flere folk, end bådene kunne rumme. De fleste kom stormende og asende af sted med tunge byrder; en mand og en kone bar imellem sig en lille udhusdør, hvor alt deres husgeråd var stablet op.

Der var en skrigen og støjen, og midt i flokken stod en taskenspiller og gjorde kunster. Den almindelige mening var, at marsboerne simpelthen var kæmpemæssige mennesker, der kunne angribe og plyndre byen, men som dog nok til sidst ville blive ødelagt. Nu og da stirrede folk ængstelige over floden hen imod Chertsey, men alt var stille og roligt. En idyllisk søndagsfred hvilede over Themsen, undtagen netop der, hvor bådene landede.

På den ene side larm og trængsel, på den anden side arbejdshvile og søndagsstille. Folk, der kom med bådene, stampede videre ned ad stien. Den store færgebåd havde netop gjort en tur. Tre-fire soldater stod på sportspladsen ved kroen for at holde orden mellem de flygtende. De spøgte med dem uden at hjælpe dem. Kroen var lukket på grund af helligdagen.

"Hvad var det?" råbte en færgemand. "Vær stille, dit bæst!" sagde en mand, der stod ved siden af mig, til en hund, der

gøede. Så kom lyden igen, denne gang i retning af Chertsey, en dump torden – et kanonskud.

Kampen var begyndt. Næsten i samme øjeblik tog batterierne på den anden side af floden fat. De lå fuldstændig skjult bag træerne. Det ene skud kom tungt buldrende efter det andet. En kvinde skreg op. Alle stod som forstenede ved den pludselige lyd af kanoner og kamp så nær ved os og dog usynlig for os alle. Der var intet at se. På de flade enge gik køerne ganske roligt og græssede, og den sølvglinsende flod gled lydløst gennem det varme sollys.

"Kan soldaterne mon standse dem?" sagde en kone til mig i en ængstelig tone. En tåge lagde sig over trætoppene.

Da så vi pludselig en røgsky langt borte stige op over floden. Den fo'r op i luften og blev hængende der, og på samme tid rystede jorden under vore fødder, og et voldsomt lufttryk knuste ruderne i de nærmeste huse. Vi stod målløse og fortabte.

"Der har vi dem!" skreg en mand i jerseydragt. "Derhenne! Se, der er de!"

Hurtigt kom en, to, tre, fire af de harniskklædte marsbeboere til syne, den ene efter den anden, langt borte, oppe over de små træer, tværs over de flade enge, der strækker sig hen imod Chertsey. De kom med en rivende hast hen imod floden. Først så de ud som små skikkelser med hætter på; de bevægede sig på en rullende, humpende måde, men kom af sted lige så hurtigt, som en fugl kan flyve.

Pludselig kom den femte og gik lige løs på os. Deres væbnede kroppe gnistrede og glitrede i solen, da de hurtigt kom gående lige mod kanonerne. Efterhånden som de kom nærmere, voksede de i størrelse. En af dem, der var længst henne mod

venstre, svingede et uhyre skrin højt op i luften, og den spøgelsesagtige frygtelige ildstråle, jeg allerede havde set fredag nat, fo'r hen imod Chertsey og ramte byen.

Ved synet af disse skrækkelige, hurtige og besynderlige fremtoninger syntes mængden på begge flodbredder et øjeblik at være forstenet af skræk. Ikke et råb eller skrig hørtes. Alt var stille. Så lød der en hæs knurren; man hørte lyden af fodtrin og plasken i vandet. En mand, der krampagtigt holdt fast på den vadsæk, han bar på skulderen, drejede sig pludselig om og puffede til mig, så jeg var ved at falde. En kvinde slog til mig med hånden og fo'r forbi mig. Jeg fulgte mængdens bevægelser, men min angst var ikke så stor, at den berøvede mig min forstand. Den frygtelige ildstråle var stadig i mine tanker. – At dykke ned under vandet! Det var den eneste redning!

"Ned under vandet!" skreg jeg pludselig.

Jeg så mig om, fo'r hen mod marsboeren, der kom nærmere og nærmere, og løb ned til den grusbelagte flodbred og sprang rask ud i vandet. Andre fulgte efter. Mine fødder gled på de slimede, slibrige stene, og vandet var så lavt, at det femten alen fra bredden kun nåede mig til livet. Marsmanden ragede som et tårn op over mig, næppe halvandet hundrede alen borte. Så dukkede jeg ned under overfladen. Da folk fra bådene sprang ud i floden, lød denne plasken for mine øren som tordenskrald; andre skyndte sig at komme i land på begge sider af floden.

Men marsmaskinen brød sig for øjeblikket lige så lidt om de mennesker, der forvirrede løb frem og tilbage, som en mand bekymrer sig om myrerne, der stimler sammen, når hans fod har trampet i deres tue. Da jeg halvkvalt løftede mit hoved op over vandet, vendte marsmandens hætte imod de batterier, der

endnu fyrede tværs over floden, og idet han humpede fremad, svingede han det, jeg mente måtte være ildstrålens arnested.

I næste øjeblik var han ved bredden, og med et eneste skridt vadede han halvt over floden. Knæene på de forreste ben bøjede sig, da han var kommet over på den modsatte bred, men straks efter rettede han sig i sin fulde højde tæt ved landsbyen Shepperton. Pludselig begyndte de seks kanoner, der lå skjult bag udkanten af landsbyen, på samme tid at affyre skud på skud. Disse voldsomme stød lige i nærheden, det ene ovenpå det andet, fik mit hjerte til at banke. Uhyret var i færd med at løfte skrinet med ildstrålen, da den første granat sprang ti alen over hovedet på ham.

Jeg udstødte et skrig af forbavselse. Jeg hverken så eller hørte de andre fire marsuhyrer, så optaget var jeg af det, der foregik lige ved mig. Nu sprang to granater på en gang i luften tæt ved hans krop. Han nåede at få hætten vendt tidsnok til at tage imod de tre første, men ikke tidsnok til at undgå den fjerde.

Den sprang lige i hans underlige ansigt. Hætten bulnede ud, flammede op, og tusinde stumper og stykker af rødt kød og skinnende metal fløj rundt i luften.

"Hrr!" råbte jeg, men det blev kun halvt et hurra og halvt et skrig. Jeg hørte lignende udbrud fra folk omkring mig. Jeg var nær ved at springe op af vandet af henrykkelse.

Den hovedløse kolos vaklede frem og tilbage som en drukken kæmpe, men den faldt ikke. Som ved et mirakel holdt den balancen, og uden at bryde sig om, hvor den gik hen, med kassen, der udsendte ildstrålen, i stiv arm, styrede den hurtigt lige løs på Shepperton. Den levende, styrende intelligens, marsmanden inde i rustningen, var død, revet i stumper og

stykker; nu var den kun en maskine, der snurrede, en mekanisme af metal, der blev ved at rase af sted, til den gik i stå. Uden fører gik den i lige linje løs på Shepperton kirketårn, slog det i smadder med et eneste slag, svirrede lidt til siden, tumlede så videre og faldt med et forfærdeligt plump ned i floden, hvor jeg ikke kunne se den mere.

En voldsom eksplosion fulgte efter, luften dirrede, og tykke stråler af damp, mudder og metalstumper røg højt op i vejret. Da ildstrålens beholder berørte vandet, forvandledes det øjeblikkelig til damp. I næste øjeblik kom en uhyre mudderbølge væltende, skoldende hed, futtende og spruttende ud i flodens kolde vand. Jeg så folk kæmpe for at nå ind til bredden, men deres råben og skrigen kunne knap høres gennem den syden og brølen, som marsmaskinens fald havde fremkaldt.

Nu glemte jeg både heden og den fare, der truede mig. Jeg plaskede gennem det oprørte vand og skubbede til side, hvad der kom drivende imod mig, indtil jeg nåede derhen, hvor floden forandrede retning. En halv snes forladte både gyngede op og ned som i høj sø. Endelig fik jeg øje på den faldne marsmaskine. Den lå på tværs af floden, det meste under vand.

Tætte skyer af damp strømmede ud af vraget, og gennem den masse af siv og planter, der blev hvirvlet rundt som i en malstrøm, kunne jeg se de mægtige lemmer sætte vandet i bevægelse og sende en plaskende stråle af mudder og skum højt op i luften. Havde disse bevægelser ikke set så hjælpeløse og tilfældige ud, kunne det næsten ligne et kæmpemæssigt såret væsen, der kæmpede for livet i bølgerne. En rødbrun væske stod i uhyre mængde ud af maskinen.

En rasende, fløjtende hylen, der mindede om en sirene, vakte nu min opmærksomhed. En mand, der stod til knæene i vand, råbte til mig og pegede på noget. Jeg vendte mig om og så de andre marsmænd med kæmpeskridt komme hen imod os. Denne gang talte Sheppertons kanoner forgæves.

Som et lyn dykkede jeg ned i vandet og holdt mig så længe under overfladen, at jeg var ved at kvæles. Vandet var i stærk bevægelse omkring mig og blev mere og mere hedt. Da jeg et øjeblik løftede hovedet over vandet for at trække vejret og få hår og vand fra øjnene, stod dampen som en tæt hvirvlende hvid tåge, der først aldeles skjulte marsmændene. Der var en øredøvende larm. Jeg så dem kun utydeligt, de kæmpemæssige, grå skikkelser, som tågen gjorde endnu mere fantastiske og endnu større. De var kommet forbi mig, og to af dem bøjede sig ned over de klaprende, frådende rester af deres kammerat.

Den tredje og fjerde stod nede i vandet, omtrent tre hundrede alen fra mig, en anden stod nærmere Laleham. Højt oppe svingede han ildstrålens beholder, og de hvislende flammer slog ud alle vegne.

Luften var fuld af lyd og larm, en øredøvende, forvirret sammenblanding af alle mulige lyde: den raslende klingren fra marsmændenes rustning, braget af de sammenstyrtende huse, flammernes susende hvislen og hylen i de brændende træer, havegittere og udhuse. Tyk, mørk røg blandede sig med dampen fra floden, ildstrålen jog frem og tilbage heri over Weybridge, de hvidglødende ildglimt sprang frem alle vegne og forvandlede alt, hvad de rørte, til flammende bål. Overalt flammer og røg, damp og larm. De nærmeste huse var endnu

ikke berørt af ilden. Mørke, modløse og utydelige stod de, omringet af ild og røg, og ventede på deres skæbne.

Et minut måske stod jeg der i det næsten kogende vand, der nåede mig til brystet, fortumlet, bedøvet og uden at kunne klare mine tanker. Jeg så folk, der havde været nede i floden sammen med mig, stolpre gennem sivene op af vandet som små frøer, der bliver bange for et menneske, medens andre forvirrede og ængstelige løb frem og tilbage på det samme sted oppe på bredderne.

Pludselig kom glimtene fra ildstrålen springende hen imod mig. Husene så ud, som de skrumpede ind ved dens berøring, udvidede sig så pludselig og brændte i lys lue. Som en orkan susede ilden gennem træerne. Den flakkede og dansede langs den lille sti, greb fat i de folk, der løb frem og tilbage, og kom hen til flodbredden ikke hundrede alen fra det sted, hvor jeg stod. Den fejede tværs over floden til Shepperton, og vandet, den berørte, hævede sig og steg som en række varme springkilder, kogende og kranset af skum. Så gik jeg ind imod bredden.

I næste øjeblik styrede en uhyre bølge, der var nær ved kogepunktet, ned over mig. Jeg udstødte et hyl, og skoldet, blændet, halvdød, kæmpende for livet, plaskede jeg gennem den malstrøm af boblende vand for at nå ind til bredden. Et fejltrin – og det havde været ude med mig. Som et hjælpeløst barn faldt jeg lige for øjnene af marsmændene om på den øde stenede bred, der, hvor Wey og Themsen forandrer retning. Dér lå jeg og ventede på døden.

Jeg har en dunkel erindring om, at en marsmand satte sin fod ikke tyve alen fra mit hoved. Den sank dybt ned i det løse

grus, der blev hvirvlet hid og did, da han løftede foden for at tage det næste skridt. Længe lå jeg ubevægelig uden at turde røre mig. Da så jeg dem komme alle fire, først ganske tydeligt, senere gennem et slør af røg. De bar resterne af deres døde kammerat mellem sig, og jeg syntes, det varede en uendelig tid, inden de nåede over floden og engen og forsvandt. De gik det endelig langsomt op for mig, at jeg næsten ved et mirakel var blevet frelst.

13. Mit møde med præsten

Efter denne pludselige og raske lille præstation, der viste, hvad de menneskelige våben formåede mod marsmændene, trak de sig tilbage til deres tidligere stilling på Horsell fælled. I deres hastværk og belemret med resterne af deres knuste kammerat har de måske overset mere end et ligegyldigt, betydningsløst offer som mig. Der var på den tid ikke andet mellem dem og London end nogle batterier med tolvpundigere. Havde de ladet deres kammerat ligge og fortsat deres march, ville de sikkert have nået hovedstaden før efterretningen om deres komme. Som det jordskælv, der ødelagde Lissabon for halvandet hundrede år siden, ville de være kommet over London, lige så forfærdende, ødelæggende og frygtelige.

Men de havde intet hastværk. Cylinder efter cylinder jog gennem verdensrummet fra Mars til jorden. Hver fire og tyvende time bragte dem forstærkning. Imens arbejdede hær og flåde, der nu til fulde havde lært deres modstanderes frygtelige magt at kende, med rasende iver på deres udrustning. Hvert minut blev en ny kanon bragt i stilling; før mørket faldt på, var der på højene om Kingston og Richmond ikke et buskads, ikke en forstadsvilla, der ikke skjulte den ventende sorte kanonmunding. Og gennem det ødelagte landskab, de ca. tyve kvadratmiles, som omgav marsmændenes lejr på Horsell fælled, gennem brændte landsbyer, gennem sværtede og rygende skove, der dagen i forvejen havde været lutter slanke, grønne graner, over alt listede spionerne omkring med deres heliografer for øjeblikkelig at kunne underrette kanonererne om marsmændenes ankomst. Men marsmændene

kendte nu vort artilleris styrke og faren ved at komme det for nær, og ethvert menneske, der havde livet kært, holdt sig i mindst en miles afstand fra cylindrene.

Og medens marsmændene bag ved mig belavede sig på deres næste angreb og flyttede alt fra den anden og tredje cylinder over til Horsell fælled, og menneskeheden foran mig samlede sig til forsvar, forlod jeg møjsommeligt og med smertende, værkende lemmer det brændende og rygende Weybridge og begav mig på vej til London. Det sidste, jeg så, var den ene af de grå kæmper, der i fuld rustning, ragende op over ruiner og rygende skove som et fantastisk truende tårn, stod skildvagt, medens de andre arbejdede.

Jeg så en tom båd, lille og skrøbelig, der drev med strømmen. Jeg kastede de fleste af mine klæder, gik efter den og fik fat i den. På den måde reddede jeg mig. Der var ingen årer i båden, men jeg kom dog fremad og nåede næsten til Halliford og Walton ved hjælp af mine stakkels skoldede hænder. Det gik kun småt, og jeg kunne ikke lade være med stadig at vende mig om for at se, om der var fred bag ved mig. Jeg fulgte floden, fordi jeg mente, der var mest udsigt til frelse, hvis kæmperne skulle vende tilbage.

Det hede, dampende vand, der var en virkning af marsmandens fald i floden, fulgte ligesom jeg med strømmen og hindrede mig i at se synderligt af bredderne den første mile. Engang så jeg dog en række mørke skikkelser skynde sig tværs over engene bort fra Weybridge. Halliford syntes ganske forladt, og flere af husene, der vendte ud mod floden, stod i flammer. Det var besynderligt at se byen ligge så uanfægtet, så stille og øde midt om dagen under den varme, blå himmel,

mens røg og ild steg lige til vejrs i den klare luft. Aldrig før havde jeg oplevet en ildebrand, der gik så stille af, der intet opløb havde samlet og ingen brandmænd havde set. Lidt længere borte stod de tørre siv rygende og glødende ved bredden, og over en græsmark bugtede sig en stribe af ild.

En tid lang lod jeg mig drive med strømmen, så træt og forpint, så udmattet efter alt det forfærdelige, jeg havde oplevet; den brændende hede, der lå over vandet, gjorde mig også søvnig og slap. Men så fik frygten igen overhånd, og jeg begyndte igen at ro mig frem med hænderne. Solen brændte på min nøgne ryg. Til sidst, da jeg fik broen ved Walton i sigte, fik feberen og trætheden igen bugt med angsten, jeg landede ved Middlesex, hvor jeg sank om i noget højt græs og jeg følte mig til mode, som jeg var døden nær. Jeg antager, at klokken da var fire eller fem. Jeg rejste mig snart op igen og gik omtrent en mile uden at møde en levende sjæl. Så lagde jeg mig ned i skyggen af en hæk. Jeg har en svag forestilling om, at jeg under min sidste vandring talte i vildelse. Jeg var frygtelig tørstig og fortrød bittert, at jeg ikke havde drukket mere vand. Mærkeligt nok var jeg fornærmet på min kone, jeg ved ikke af hvilken grund, men jeg antager, at det var mit afmægtige ønske om at nå Leatherhead, der pinte mig så forfærdeligt, at det gav sig udslag i den umotiverede vrede.

Jeg husker ikke tydeligt, at jeg så præsten komme. Rimeligvis har jeg sovet. Jeg opdagede ham først, som han sad der i sine sodede skjorteærmer med sit glatragede ansigt og stirrede op mod det svage skær, der farvede skyerne. Det var, hvad man kalder en makrelhimmel: lette dun-skyer, i tætte rækker, svagt rødmende i midsommerens solnedgang.

Jeg rejste mig op, og han så hastigt hen på mig.

"Har De noget vand?" spurgte jeg i en kort tone.

Han rystede på hovedet.

"De har råbt på vand i den sidste time," sagde han.

Et øjeblik tav vi begge og målte hinanden med øjnene. Jeg har sikkert set temmelig mærkelig ud, nøgen foroven, gennemblødte bukser og sokker og ansigt og skuldre forbrændte og sværtede af røg. Hans ansigt var smukt, men den tilbagetrukne hage tydede på svaghed, og det næsten hørgule hår lå i krøller om den lave pande; han havde store, lyseblå øjne, der stirrede udtryksløst hen for sig. Han talte i afbrudte sætninger uden at se på mig.

"Hvad betyder dette her?" sagde han. "Hvad kan det dog betyde?"

Jeg stirrede på ham uden at svare.

Han slog ud med sin spinkle, hvide hånd og sagde i en klynkende tone:

"Er det muligt, at sådan noget skal have lov at gå for sig? Hvad ondt har vi dog gjort? Morgengudstjenesten var forbi, og jeg gik ud ad vejen for at samle mine tanker til aftentjenesten, og så – ild, jordskælv, død! Som om det var Sodoma og Gomorra! Al vor gerning lagt øde, al vor gerning … Hvad er de marsbeboere for noget?"

"Hvad er *vi* for noget?" svarede jeg, idet jeg rømmede mig.

"Jeg vandrede ud ad vejen for at samle mine tanker," gentog han. "Og pludselig ild, jordskælv, død!"

Han tav atter stille, tog med hænderne fat om sine knæ og støttede hagen på knæene.

Atter slog han ud med hånden:

"Al vor gerning – alle søndagsskolerne. Hvad ondt har vi gjort – hvad har Weybridge gjort? Alt er væk – alt ødelagt. Kirken! Det er kun tre år, siden vi byggede den om. Den er væk! – Fejet væk for øjnene af os! Hvorfor dog dette?"

Igen tav han. Så begyndte han at tale som en, der er forstyrret i hovedet:

"Røgen fra dens brand vil stige op til Himlen og råbe – råbe!"

Hans øjne flammede, og med sin magre hånd pegede han hen mod Weybridge.

Det begyndte nu at gå op for mig, hvad der var i vejen med ham. Naturligvis var han en flygtning fra Weybridge, og det frygtelige sørgespil, han havde oplevet, havde næsten berøvet ham forstanden.

"Er vi langt fra Sunbury?" spurgte jeg i en forretningsmæssig tone.

"Hvad skal vi dog gøre?" sagde han. "Er de alle vegne, de uhyrer? Er Jorden nu i deres hænder?"

"Er vi langt fra Sunbury?"

"Endnu i morges holdt jeg froprædiken …"

"Der er foregået en forandring," sagde jeg roligt. "De må se at samle Deres tanker. Der er håb endnu."

"Håb!"

"Ja, såmænd er der håb – trods ild og død og ødelæggelse."

Jeg begyndte at forklare ham, hvorledes jeg betragtede vor stilling, men han tabte snart interessen, hørte ikke mere efter, vendte blikket bort fra mig og stirrede med tomme øjne hen for sig.

"Det må være begyndelsen til enden," afbrød han mig. "Det er verdens undergang! Det er dommedag! Den store, frygtelige

Herrens dag, der er kommet! Da menneskene skal gå til bjergene, og klipperne skal falde ned over dem og knuse dem – skjule dem for Herrens åsyn, der sidder på sin trone!"

Nu forstod jeg, at al fornuftig tale var ørkesløs. Med besvær rejste jeg mig op, gik hen til ham og lagde min hånd på hans skulder.

"Vær dog en mand!" sagde jeg. "Se dog at komme til Dem selv igen. Hvad nytte har De af Deres religion, når den ikke holder Dem oppe i ulykken? Tænk på, hvor jordskælv og oversvømmelser, krige og vulkaner er faldet over menneskene i tidligere tid. Tror De, Gud har bestemt, at Weybridge alene skal gå fri? Bilder De Dem ind, at Vorherre er forsikringsagent?"

Han sad lidt og måbede.

"Men hvordan slipper vi bort?" spurgte han pludselig. "De er usårlige, de er ubarmhjertige ..."

"Nej, de er såmænd hverken det ene eller det andet," svarede jeg. "Men mægtige er de, og jo mere magt de har, jo mere klogskab og forsigtighed har vi brug for. En af dem blev dræbt for knap tre timer siden derhenne."

"Dræbt!" sagde han og vendte sig forfærdet om imod mig, "hvorledes kan Guds sendebud dræbes?"

"Jeg så det med mine egne øjne," sagde jeg til ham. "Det er faldet i vor lod at tage imod det værste stød, det er det hele!"

"Hvad er det for et uroligt lys der oppe på himlen?" spurgte han pludselig.

Jeg fortalte ham, at det var heliografsignaler. Det betød, at menneskene arbejdede og rustede sig til kampen.

"Vi står midt i det," sagde jeg, "skønt det ser roligt nok ud. Det skær på himlen melder os, at uvejret er i anmarch. Der

ovre, antager jeg, er marsmændene, og hen imod London, hvor De kan se bakkerne omkring Richmond og Kingston, og hvor træerne giver dækning, er der bygget skanser og opstillet kanoner. Når nu marsmændene igen kommer denne vej ..."

Jeg fik ikke talt ud, før han sprang op og standsede mig med en håndbevægelse.

"Hør, hør ..." sagde han.

Fra de lave bakker på den anden side af floden hørtes den dumpe lyd af kanoner og et fjernt, uhyggeligt ildevarslende skrig. Så blev alt stille. En oldenborre kom flyvende over hækken og summede for os. Højt mod vest hang den tiltagende måne, utydelig og bleg, oppe over røgen fra Weybridge og Shepperton og oppe over solnedgangens varme, strålende farver.

"Vi gør bedst i at følge denne sti," sagde jeg, "den går mod nord."

14. I London

Min yngre broder var i London, da marsmændene faldt ned ved Woking. Han var medicinsk student og sad og sled i det til den forestående eksamen, så han hørte intet om deres ankomst før lørdag morgen. Den dag indeholdt morgenaviserne efter en lang artikel om livet på planeterne, særlig på planeten Mars, et kort, uklart telegram, der mest forbavsede ved sin kortfattethed.

Foruroliget ved den tilstrømmende mængde havde marsmændene dræbt en del mennesker med en hurtigskydende kanon, således lød historien. Telegrammet sluttede med de ord: "Til trods for deres uhyre størrelse har marsboerne ikke rørt sig fra det hul, hvori cylinderen er faldet ned, og de kan sandsynligvis ikke gøre det på grund af jordens relativt større tyngdekraft." Om dette sidste emne udtalte lederen sig meget forhåbningsfuldt.

Naturligvis var alle studenterne ved det medicinske fakultet i høj grad interesserede, men der var intet tegn til nogen som helst bevægelse på gaderne. Aftenaviserne indeholdt korte notitser med alenlange overskrifter. Til klokken otte havde de intet andet at fortælle, end at soldaterne marcherede mod fælleden, og at granskovene mellem Woking og Weybridge stod i brand. Så udsendte *St. James' Gazette* en løbeseddel, der kort og godt meddelte, at den telegrafiske forbindelse var afbrudt. Man mente, at det var de brændende grantræer, der havde ødelagt trådene. Så fik man intet mere at vide om kampen den aften, netop den aften, da jeg kørte til Leatherhead og tilbage igen.

Det faldt slet ikke min broder ind at være ængstelig for vor skyld, da han af beskrivelsen i aviserne vidste, at cylinderen var en halv mil borte fra mit hus. Alligevel besluttede han den aften at tage ud til mig for, som han udtrykte sig, at se de tingester, før de blev dræbt. Omtrent klokken fire sendte han et telegram, som aldrig nåede mig, og hen på aftenen gik han til koncert.

Tordenvejret lørdag nat rasede over London, og min broder måtte tage en droske for at nå stationen. Da han havde ventet noget på den perron, nattoget går fra, fik han at vide, at der på grund af et uheld ikke gik noget tog til Woking den nat. Hvad det var for et uheld, kunne han ikke få at vide. Rimeligvis vidste jernbanepersonalet det heller ikke. Det vakte ikke videre forundring blandt passagererne, da teatertogene, der plejede at standse ved Woking, blev ført om ad en anden vej. En reporter, der antog min broder for stationsforstanderen, som han virkelig ligner noget, hagede sig fast i ham og ville interviewe ham. Med undtagelse af personalet var der kun få, der satte uheldet i forbindelse med marsmændene.

I en anden beretning om disse begivenheder har jeg læst, "at hele London søndag morgen var i oprør på grund af nyhederne fra Woking". Men der var i virkeligheden intet, der kunne retfærdiggøre et så stærkt udtryk. En mængde mennesker i London hørte ikke tale om marsmændene, før panikken begyndte mandag morgen, og de, som hørte noget, kunne ikke få rigtig rede på de knappe telegrammer i søndagsbladene. Og de fleste londonere læser slet ikke søndagsbladene.

Desuden er tilliden til den personlige sikkerhed så rodfæstet i londonerens bevidsthed, og han er så vant til at læse om

hårrejsende begivenheder i bladene, at han uden ængstelse kunne læse følgende:

"Omtrent kl. 7 i aftes kom marsboerne ud af cylinderen. Dækket af en metalrustning satte de sig i bevægelse, ødelagde fuldstændig Woking station med de nærliggende huse og oprev en hel bataljon af Cardigan-regimentet. De nærmere omstændigheder kendes ikke. Maxim-kanoner har ikke den fjerneste virkning på deres rustning, feltskytset har de ødelagt. Et flyvende korps husarer er galoperet ind i Chertsey. Marsmændene synes at bevæge sig langsomt hen mod Chertsey. I West Surrey er folk vilde af skræk, og der er kastet skanser op for at standse deres march mod London."

Sådan blev sagen fremstillet i søndagsbladene, medens en vittig og meget fiks artikel i *Observer* sammenlignede det hele med et menageri, der pludselig er sluppet løs i landsbyen.

Ingen i London kendte noget til de væbnede marsmænds natur, og det var endnu den almindelige tro, at de var klodsede, og at deres bevægelser var en anstrengt kryben eller kravlen – sådanne udtryk forekom i alle de første beretninger. Det var tydeligt, at det intet øjenvidne var, der havde skrevet telegrammerne om deres march. Søndagsbladene sendte løbesedler ud, efterhånden som nyhederne kom, nogle blade sendte også løbesedler ud uden at vide noget. Men der var i virkeligheden heller ikke noget at fortælle folk, før om eftermiddagen, da myndighederne sendte aviskontorerne meddelelse om, hvad de vidste. Sikkert var det i alt fald, at folk fra Walton og Weybridge fyldte vejene, der førte til London, men det var også alt, hvad man vidste.

Min broder gik den morgen i den kirke, der hørte til hittebørnshospitalet, ganske uvidende om, hvad der var hændt om natten. Han hørte nogle hentydninger, og præsten bad en bøn for freden. Da han kom ud, købte han et nummer af *Observer* og blev alvorlig forskrækket over de nyheder, den bragte. Så gik han til Waterloo station for at høre, om forbindelsen var i orden. Omnibusser, vogne, cyklister og en mængde mennesker i deres søndagsklæder syntes ikke at være synderlig optaget af de mærkelige nyheder, som avissælgerne råbte ud over dem. Blev de ængstelige, var det i alt fald kun på de ængstelige beboeres vegne. På stationen fik han for første gang at vide, at Windsor- og Chertseybanen var afbrudt. Dragerne fortalte ham, at der om morgenen var kommet flere mærkelige telegrammer fra Byfleets og Chertseys stationer, men så var pludselig alle telegrammer og efterretninger hørt op. Mere kunne min broder ikke få ud af dem. "Der har stået en kamp ved Weybridge," andet var der ingen, der vidste.

Toggangen var endnu så temmelig i orden. En del mennesker, der havde ventet besøg med sydvestbanen, stod omkring stationen. En gammel, gråhåret herre beklagede sig bittert til min broder og skældte jernbaneselskabet ud:

"Hvorfor bekendtgør de det ikke?" sagde han.

Der kom et par tog fra Richmond, Putney og Kingston med folk, der var taget ud for at få en sejltur, men de fandt sluserne lukket, og en besynderlig angst lå i luften. En mand i sportsdragt fortalte min broder nogle mærkelige historier.

"Der er masser af folk, der kommer kørende til Kingston. Vogne og kærrer belæssede med kasser fulde af værdisager og alt muligt," sagde han. "De kommer fra Molesey, Weybridge og

Walton, og de siger, de har hørt kanontorden ved Chertsey. Beredne soldater har sagt til dem, at de skulle se at komme af sted i en fart, for marsmændene var i anmarch. Vi hørte selv kanonskud ved Hampton Court station, men vi troede, det var torden. Hvad pokker kan det alt sammen betyde? Marsmændene kan jo ikke komme op af deres hul, kan de vel?"

Min broder vidste ikke, hvad han skulle svare.

Senere mærkede han, at den besynderlige angstfølelse også havde grebet passagererne på den underjordiske bane, og at de, der havde været på søndagsudflugter for at trække frisk luft ved de sydvestlige småbyer, vendte usædvanlig tidligt hjem. Men ikke en havde andet at fortælle end de løseste rygter. Alle embedsmændene ved stationen så betænkelige ud.

Omtrent klokken fem blev mængden, der havde samlet sig på stationen, i høj grad opskræmmet ved at se en række spor, der forbinder de sydøstlige og sydvestlige stationer med hinanden, og som altid er spærret, pludselig blive åbnet for lastvogne, der medførte uhyre kanoner, og almindelige vogne propfulde af soldater. Det var de kanoner, der kom fra Woolwich og Chatham for at dække Kingston. Der faldt vittigheder fra begge sider.

"I skal nok ud at ædes!"

"Tværtimod, vi skal ud at tæmme dyrene!"

Lidt efter kom en afdeling politi ind på stationen og viste folk bort fra perronen, og min broder gik igen ud på gaden.

Kirkeklokkerne ringede til aftensang, og en afdeling frelserpiger kom syngende ned ad Waterloo Road. På broen stod nogle dagdrivere og betragtede nysgerrigt noget underligt brunt skum, der i flager kom drivende ned ad strømmen. Solen

var ved at gå ned, og Towers tårne og parlamentsbygningen tegnede sig mod en himmel så fredelig, som man vel kan tænke sig, en gylden himmel med lange tværstriber af purpurrøde skyer. Man talte om en underlig genstand, floden havde ført med sig. En af mændene, en reservesoldat, fortalte min broder, at han mod vest havde set lyssignal fra heliografen.

I Wellington Street stødte min broder på et par støjende fyre, der netop kom fra Fleet Street med aviser, som endnu var våde af sværten, og iøjnefaldende plakater. "Frygtelige begivenheder!" vrælede de ned ad Wellington Road. "Kamp ved Weybridge! Nøjagtig beretning! Marsmændene drevet tilbage! London truet". Han måtte give to en halv pence for et nummer af avisen.

Da, og først da, gik det op for ham, hvilken magt disse rædselsfulde uhyrer var i besiddelse af. Han indså, at det ikke blot var en håndfuld små klodsede skabninger, men at det var hjerner, der kunne sætte uhyre mekaniske kræfter i bevægelse og ramme med en sådan kraft, at selv de største kanoner intet kunne udrette imod dem.

I avisen beskrev man dem som "uhyre, edderkoplignende maskiner, næsten halvtredsindstyve alen høje, med en fart som et eksprestog og i stand til at udskyde en ildstråle, der antændte alt, hvad den rørte".

Maskerede batterier, hovedsagelig med feltskyts, var blevet opstillet rundt om Horsell fælled og især mellem Woking og London. Man havde iagttaget, hvorledes fem af marsmaskinerne havde sat sig i bevægelse hen imod Themsen, og ved et heldigt skud var en af dem blevet ødelagt. De andre granater havde forfejlet deres mål, og batterierne var på mindre

end et sekund blevet ødelagt af ildstrålen. Det uhyre tab af mandskab blev lige nævnt, men tonen i artiklen var fuld af fortrøstning.

Marsmændene var slået tilbage; de var ikke usårlige. De var vendt tilbage til deres trekant af cylindre, der lå uden om Woking. Spejdere med heliografer fulgte i hælene på dem. Der var i huj og hast ført kanoner hertil fra Windsor, Portsmouth, Aldershot, Woolwich – ja, selv fra det nordlige; blandt andet de langtrækkende kanoner på femoghalvfems tons fra Woolwich. I alt var der anbragt et hundrede og seksten, hovedsagelig til dækning af London. Aldrig før havde man i England i en sådan fart samlet et så uhyre militært apparat på et sted. Kom der flere cylindre, håbede man at kunne ødelægge dem med sprængstoffer, der i al hast blev fabrikeret og uddelt. Uden tvivl, fortsatte artiklen, var stillingen fuld af uhygge og alvor, men den formanede publikum til at forholde sig roligt, for at man kunne undgå panik. Sikkert var marsboerne mærkelige og frygtelige i deres fremtræden, men til gengæld var de kun tyve imod vore millioner.

At dømme efter cylindrenes størrelse havde myndighederne grund til at antage, at der i det højeste kunne være fem i hver cylinder – altså femten i det hele. En af dem i det mindste var man blevet af med – måske med flere. Publikum ville i rette tid blive advaret, når faren nærmede sig, og der var taget virksomme forholdsregler for at beskytte de sydvestlige forstæder, der var mest truede. Med gentagne forsikringer om, at London var fuldstændig sikret, og at myndighederne nok skulle vise sig faren voksen, endte denne proklamation.

Den var trykt med uhyre bogstaver, papiret var endnu vådt, og der havde ikke været tid til at føje et eneste forklarende ord til. Min broder kunne se, hvorledes avisens øvrige indhold havde mistet både begyndelsen og enden, for at der kunne blive plads til Mars-artiklen.

Helt ned ad Wellington Street kunne man se folk brede de lyserøde ark ud for at studere dem, og en hel hær af avissælgere fulgte de første i hælene og fyldte Strand med deres hæse råb. Mænd styrtede ud af omnibussen for at sikre sig et eksemplar. Det var nyheder, der kunne gøre folk vågne, hvor ligegyldige de end tidligere havde været. I Strand blev skodderne taget bort i en butik, hvor der solgtes landkort, og indenfor vinduerne gik en mand i søndagsklæder med citrongule handsker og havde travlt med at hænge kort over Surrey ud i vinduet.

Da min broder gik ned ad Strand til Trafalgar Square med avisen i hånden, så han nogle flygtninge fra West Surrey. Først kom en mand med kone og to drenge og nogle møbler på en vogn, der lignede en grønthandlervogn. Han kom fra Westminster Bridge, og bagefter ham kom en høvogn med femseks velklædte mennesker samt kasser og bylter. Der var over disse menneskers ansigter et udtryk af skræk og bekymring, og deres ydre stak i høj grad af mod det søndagsklædte publikum på omnibussen. Folk i elegante dragter kiggede fra deres droske nysgerrigt på dem. De standsede ved Trafalgar Square, som om de ikke vidste, hvad vej de skulle tage, men kørte så mod øst ned ad Strand. Lige bagefter kom en mand i arbejdsdragt kørende på en af disse gammeldags cykler med et lille forhjul. Han var beskidt og ligbleg i ansigtet.

Min broder drejede ned mod Victoria Street og mødte en del af disse mennesker. Han havde et ubestemt håb om at få øje på mig. Det undrede ham, at der var så usædvanlig mange politibetjente til at ordne færdslen. Nogle af flygtningene gav sig i snak med folk på omnibussen. Der var en, som forsikrede, at han havde set marsmændene. "Dampkedler på stylter, siger jeg Dem, der stolprede af sted ligesom mennesker." De fleste var ophidsede og ængstelige over, hvad de havde oplevet.

Rundt om Victoria Street var der i beværtningerne et livligt rykind af disse flygtninge. På alle gadehjørner stod der folk, der læste aviser og lod munden løbe, medens de stirrede på disse mærkelige søndagsgæster. Efterhånden som det blev mørkt, kom der flere og flere, indtil vejene efter min broders sigende lignede Epsom landevej på en derbydag. Han udspurgte flere af dem, men fik intet at vide.

Ingen af dem vidste noget om Woking. En var der dog, der forsikrede ham, at Woking var blevet fuldstændig ødelagt den foregående nat.

"Jeg kommer fra Byfleet," sagde han, "i morges tidlig kom en mand på cykel gennem byen; han løb fra dør til dør og rådede os til at se at komme af sted. Bagefter kom soldaterne. Vi gik ud for at se, hvad der var på færde, og der var røgskyer mod syd – intet andet end røg, ikke en sjæl at se. Så hørte vi kanonerne fra Chertsey, og der kom folk til fra Weybridge. Så lukkede jeg mit hus af og tog af sted."

Blandt de folk, der færdedes på gaderne, var det en almindelig mening, at myndighederne havde forsømt deres pligt, idet de ikke havde sørget for at blive af med disse ubudne gæster uden alt dette besvær.

Omtrent klokken otte hørtes lyden af drønende skud over hele den sydlige del af London. Min broder kunne ikke høre det på grund af trafikken i hovedgaderne, men da han gennem de rolige sidegader kom ned til floden, hørte han det ganske tydeligt.

Klokken to vendte han fra Westminster tilbage til sit hjem ved Regent's Park. Han var meget urolig for min skyld og var også bange for de ulykker, der øjensynlig var i anmarch. Hans tanker kredsede uafbrudt om militære forsvars- og angrebsplaner, ganske som mine havde gjort om lørdagen. Han tænkte på alle disse tavse kanoner, der lå og ventede, på den befolkning derude, der pludselig vandrede hjemløs om. Han prøvede at forestille sig dampkedler på stylter, halvtreds alen høje.

Et par vognladninger med flygtninge kørte gennem Oxford Street og flere ad Marylebone Road, men så langsomt spredtes nyhederne, at Regent Street og Portland Street var fulde af deres sædvanlige søndagsnattevandrere, og langs med udkanten af Regents Park var der lige så mange kærestefolk under de spredte gaslygter som på enhver anden søndag. Natten var varm og stille og luften lidt trykkende. Af og til hørtes lyden af kanonskud, og efter midnat bredte ildskæret sig imod syd.

Han læste atter og atter i avisen og var bange for, at det værste skulle være hændt mig. Han havde ingen ro på sig, og da han havde spist til aften, slentrede han ud igen. Han vendte hjem og prøvede på at tage fat på sin eksamenslæsning, men kunne ikke holde tankerne samlede. Lidt efter midnat gik han i seng, men blev ved daggry forstyrret i en eller anden sørgelig

drøm ved lyden af dørhamre, hurtige skridt på gaderne, fjerne trommehvirvler og øredøvende klokkeringning. Et rødt ildskær farvede loftet over hovedet på ham. Et øjeblik lå han forbavset og grundede på, om han var vågen, eller om alle mennesker var blevet forstyrrede i hovedet. Så sprang han ud af sengen og løb til vinduet.

Hans værelser lå i øverste etage, og da han stak sit hoved udenfor, blev en halv snes vinduer smækket op på samme tid, og lige så mange hoveder viste sig, udstafferede til natten på alle mulige forskellige måder. Man råbte og skreg til hinanden. "De kommer!" brølede en politibetjent og hamrede løs på døren: "Marsmændene kommer!" og væk var han henne ved den næste dør.

Fra teltlejren i Albany Street kom larmen af trommer og trompeter, og alle kirker nær og fjern kimede med stormklokkerne, så trommehinderne var ved at sprænges. Man hørte, hvorledes dørene blev lukket op og smækket i, og i de mørke vinduer i husene på den anden side af gaden tændtes det elektriske lys og kastede sine blændende stråler ud i mørket.

Op ad gaden kom en lukket vogn i fuld fart; støjen begyndte ved hjørnet, blev til en øredøvende raslen lige under vinduet og døde så langsomt hen. Lige i hælene på den kom et par drosker, forløbere for en lang række vogne på flugt, der næsten alle gik i retning af Chalk Farm station, hvor nordvesttoget holder og tager imod gods, før det løber ned ad den stejle bakke til Euston.

Min broder stod og stirrede uforstående og forvirret ud ad vinduet og fulgte med øjnene politibetjentene, der gik hamrende fra dør til dør og afleverede deres remse. Så blev

døren åbnet bag ved ham, og manden, der boede på den anden side af gangen, kom ind i skjorte, underbukser og tøfler, selerne hang løst, og håret var uredt.

"Hvad Fanden er der på færde?" spurgte han. "Er der ildløs? Hvad er det for et Helvedes spektakel?"

De stak begge to hovedet ud ad vinduet og gjorde sig umage for at finde ud af, hvad politibetjentene råbte. Fra sidegaderne kom der folk, der samlede sig på hjørnet og talte sammen.

"Hvad Fanden er det for en hurlumhej?" sagde min broders nabo.

Min broder svarede ham hen i vejret og begyndte at klæde sig på, men hvert øjeblik måtte han hen til vinduet for at se, hvor bevægelsen stadig voksede nede på gaden. Og nu kom avisdrengene stormende ind i gaden med morgenbladene, skrålende af fuld hals:

"London vil blive angrebet. Marsmændene kvæler alle! Hærstyrken ved Kingston og Richmond er oprevet! Frygteligt blodbad i Themsdalen!"

Og rundt om ham – i værelserne under ham, i husene på begge sider af vejen og bag ham i Park Terrace og i de hundrede andre gader i den del af Marylebone, og mod vest og nord, i St. Johns Wood og i Hampstead, og mod øst i Highbury og Hoxton, kort sagt, gennem hele det uhyre London begyndte folk at gnide sig i øjnene, åbne vinduerne for at kigge ud og stille tåbelige spørgsmål. I en fart kom alle i klæderne, medens det første pust af den frygtelige angstens orkan blæste gennem gaderne. Det var begyndelsen til den store panik. Londonerne, der søndag aften var gået veltilfredse og ligeglade i seng, vågnede ved

daggry mandag morgen og fik en levende følelse af, at der var fare på færde.

Da min broder ikke oppe fra sit vindue kunne få at vide, hvad der var foregået, gik han ned på gaden, netop som det første morgengry farvede himlen mellem husrækkerne. Hvert minut tiltog mængden af flygtninge til fods og til vogns. "Den sorte røg!" hørte han folk råbe, og atter lød det: "Den sorte røg!" Det var uundgåeligt, at en så almindelig frygt måtte smitte. Da min broder stod i gadedøren, kom en anden avissælger, og så fik han fat i et nummer. Manden løb med de øvrige, og alt, som han løb, solgte han dem til en shilling stykket – et pudsigt udslag af forretning og angst.

Og i denne avis læste min broder det skæbnesvangre communiqué, som overkommandoen havde udstedt:

"Ved hjælp af raketter er marsmændene i stand til at udsende tætte skyer af en sort giftig damp. De har kvalt vore artillerister, ødelagt Richmond, Kingston og Wimbledon og marcherer nu langsomt mod London og tilintetgør alt på deres vej. Det er umuligt at standse dem. Kun ved øjeblikkelig flugt kan man undgå den sorte røg."

Det var alt, men det var også nok. Hele byens mange millioner store befolkning var på benene, kørende, løbende, strømmende i massevis nordpå.

"Den sorte røg!" råbte nogle. "Ild!" råbte andre.

Klokkerne i den nærliggende kirke faldt i med en øredøvende klemten, en vogn, der blev dårligt kørt, masede mod vandposten på gaden, mens folk råbte og bandede. I husene bevægede lysene sig frem og tilbage, og nogle af de drosker, der

kørte forbi, havde endnu lygterne tændt. Men foroven blev himlen klar og lys, og luften var mild og stille.

Han hørte, hvorledes beboerne gik frem og tilbage i værelserne og op og ned ad trapperne bag ham. Værtinden kom til. Hun var i morgenkjole og sjal, manden kom knurrende bagefter.

Da min broder begyndte at indse betydningen af alt dette, vendte han hurtigt tilbage til sine egne værelser, samlede sine rede penge – i alt omtrent en halv snes pund – og gik ud på gaden.

15. Hvad der var sket i Surrey

Mens præsten sad sammen med mig og snakkede vildt under hækken på de flade enge nær ved Halliford, og medens min broder stod fortabt og stirrede på den ustandselige strøm af flygtninge, beredte marsmændene sig til angreb.

Så vidt man kan tro de modstridende beretninger, man senere fik om begivenhederne, blev de fleste af dem i deres hul på fælleden lige til klokken ni, travlt beskæftiget med nogle forberedelser, der udsendte vældige masser af grøn røg.

Men tre var der ganske sikkert, der kom ud ved ottetiden og langsomt og forsigtigt drog frem ad Weybridge til, hvor mandskabet ved de ventende batterier så dem komme, oplyst bagfra af den synkende sol. I en lige linje med en et par kilometer imellem hver bevægede de sig fremad. De talte med hinanden. Deres stemmer lignede sirenernes hylen. Hele skalaen løb de igennem fra den dybeste bas til den højeste diskant.

Det var denne hylen og kanonskuddene ved Ripley, vi havde hørt. Ved Ripley blev kanonerne betjent af uøvede, frivillige artillerister, som aldrig burde have været stillet på den post. De fyrede en salve af, alt for tidligt, uden ringeste virkning, og styrtede så af sted til hest og til fods gennem de forladte landsbyer. Og marsmanden skrævede gravitetisk over deres kanoner, satte sine tre ben varsomt ned imellem dem og brugte ikke sin lynstråle. På den måde kom han forbi dem og nåede uventet kanonerne ved det næste batteri, som han i en håndevending ødelagde.

Men ved det tredje batteri var ledelsen bedre eller mandskabet af en bedre støbning. Skjult af en granskov, som de var, kom deres angreb fuldstændig bag på den marsmand, som først kom i nærheden af dem. De sigtede omhyggeligt, som om de var til parade, og fyrede på omtrent tusind meters afstand.

Granaterne slog ned omkring marsmanden, og de så ham tage endnu et par skridt fremad, vakle og blive mindre. Et henrykkelsens brøl lød fra batteriet, og kanonerne blev ladet igen med feberagtig hast. Den overrumplede marsmand udstødte en langtrukken hylen, og straks svarede en anden skinnende kæmpe, der kom til syne over trætoppene mod syd. Det lod til, at det ene af trefodens ben var blevet knust af en af kuglerne. Den næste salve fløj langt forbi marsmanden, der sad ned på jorden, og næsten i samme nu rettede de to andre deres ildstråle mod batteriet. Krudtet fængede med et knald, alle granerne rundt omkring brændte, og kun en eller to af mændene, som allerede var kommet om på den anden side af en høj, slap levende fra det.

Derefter lod det til, at de tre holdt en lille kort rådslagning, og spionerne, som holdt øje med dem, meldte, at de ikke havde rørt sig af pletten den sidste halve time. Den marsmand, som var blevet ramt, kravlede trevent og besværligt ud af sin rustning og lignede på den afstand med sin lille brune krop et besynderligt og uheldsvangert spøgelse. Han var øjensynlig i færd med at udbedre sin maskine. Hen ad ni var han færdig, for da sås igen hans røghætte oppe over træerne.

Et par minutter over ni stødte fire andre marsmænd til de første tre. De sidst ankomne bar hver et tykt, sort rør, de tre første fik også hver sit, og de spredte sig så alle syv med lige stor

afstand imellem sig over en strækning mellem Weybridge og landsbyen Send.

Et dusin raketter fløj op over bakkerne foran dem, så snart de satte sig i bevægelse, for at melde de ventende batterier deres ankomst. Samtidig gik de fire andre af deres kampmaskiner, også bevæbnet med de sorte rør, over floden. To af dem, der stod som mørke kæmper mod den vestlige himmel, så præsten og jeg, da vi angste og udmattede skyndte os af sted nordpå. Det så ud for os, som om de blev båret fremad af en sky, fordi den mælkehvide dis, der lå ud over markerne, skjulte den nederste tredjedel af dem.

Præsten gav et halvkvalt skrig fra sig og begyndte at løbe. Men jeg vidste, at det var håbløst at løbe fra en marsmand, så jeg standsede, skyndte mig hen til vejkanten og kravlede mellem dugvåde nælder og brombær og tjørn ned i den dybe, brede grøft ved vejen. Præsten så sig tilbage, opdagede, hvad jeg gjorde og vendte omkring og kom hen til mig.

De to marsmænd standsede; den ene, ikke langt fra os, så vi ganske tydeligt. Den anden, længere borte, flød ud sammen med den grålige baggrund, så vi ikke kunne skelne omridsene.

Marsmændenes hylen var holdt op. I fuldkommen stilhed stillede de sig op på deres pladser i en kæmpemæssig bue uden om deres cylindre. Den halvmåneformede bue, der vendte den åbne side mod fjenden, havde tre mil mellem sine to horn. Aldrig siden krudtets opfindelse var begyndelsen af et slag gået så stille af. Marsmændene så ud, som om de ensomme og enevældige var herrer over den kommende nat, der alene oplystes af sommernattens blege måne, stjernerne, det sidste, svindende dagslys og det røde skær fra de brændende skove.

Men kanonerne var rettet mod hvert punkt i marsmændenes vældige bue. Bag høje og bakker, bag skovene syd for floden, over alt på de flade enge nord for den, hvor der blot fandtes dækning bag en gruppe træer eller nogle huse i en landsby, stod kanonerne og ventede. Signalraketterne sprang højt op i luften, og lyset fra dem regnede ned gennem natten og forsvandt. Og alle disse ventende batterier syntes at lytte åndeløst, spændt ud i den lydløse, stille nat. I samme øjeblik, marsmændene gik frem og kom indenfor skudvidde, ville alle disse ubevægelige, sorte skikkelser pludselig få liv, og de tunge kanoner, der så mørke og skumle ud i den lyse nat, ville eksplodere i en tordenbuldrende, rasende kamplarm.

Det, der beskæftigede de fleste af disse lyttende, årvågne mennesker, som det beskæftigede mig, var vel nok spørgsmålet om, hvad marsmændene kendte til os og vidste om os. Mon det var gået op for dem, at vi med vore millioner af mennesker var organiserede, disciplinerede, sammenarbejdede? Eller så de mon på os, på vore kanoners glimt, på de pludselige smæld af vore kugler, på den iver, vi kredsede om deres lejr med, akkurat som vi ser på biernes rasende, enige og samdrægtige anfald på en af os, når vi har bragt forstyrrelse i kuben? Mon de drømte om at udrydde os? (På det tidspunkt var der ingen, der vidste, hvad deres næringsmidler bestod af). Hundrede lignende spørgsmål tumlede rundt i mit hoved, medens jeg vogtede på omridsene af den ensomme, uhyre skildvagt. Og bag i min bevidsthed lå tanken om alle de store, ukendte og skjulte kræfter i nærheden af London. Havde de mon lavet baghold? Var krudtmøllerne ved Hounslow brugelige som fælder? Ville

londonerne have mod og mandshjerte til at skabe et større Moskva af deres vældige samling huse?

Efter en endeløs lang ventetid, medens vi krøb og kravlede gennem grøften, kom der endelig langt borte fra lyden af et kanonskud. Et andet, nærmere, og så et til. Da løftede marsmanden ved siden af os sit rør højt op i luften og skød det af som en kanon. Knaldet var så stærkt, at det fik jorden til at ryste. Den nærmeste marsmand svarede ham. Der var intet glimt, ingen røg. Ladningen fløj simpelthen ud med et knald.

Jeg var så ophidset og optaget af disse skud, der fulgte med et minuts mellemrum, det ene efter det andet, at jeg glemte min egen sikkerhed og mine skoldede hænder og kravlede op på grøftekanten og kiggede over mod Sunbury. Lige som jeg var kommet op, lød det næste knald, og et stort projektil fo'r hen over mit hoved. Skønt jeg havde set det første skud gå af uden ild og uden røg, kom det mig lige så overraskende nu. Heller ikke der, hvor det fløj hen, så jeg nogen virkning af det. Alt, hvad jeg så, var den dybe blå himmel oven over, en ensom stjerne og den hvide dis, der havde bredt sig som et slør over jorden. Og der var ingen katastrofe fulgt efter, intet brag, ingen eksplosion. Nattens stilhed lagde sig igen over landet, og det ene minut blev til tre.

"Hvad er der sket?" spurgte præsten, der stod op ved siden af mig.

"Gud må vide det," svarede jeg.

En flagermus tumlede forbi og forsvandt. Langt borte begyndte skydningen og holdt så op igen.

Jeg så hen til marsmanden. Han havde nu sat sig i bevægelse og drog med en hurtig, rullende bevægelse østpå langs med

floden.

Hvert øjeblik ventede jeg at se kuglerne fra et af de skjulte batterier regne ned over ham, men jeg ventede forgæves, ikke en lyd brød nattens stilhed.

Marsmandens skikkelse blev mindre og mindre, jo længere han kom bort, og nu blev han slugt af den frembrydende nat og den hvide tåge. Præsten og jeg kravlede helt op på vejen, drevet af samme nysgerrighed. Hen ad Sunbury til så vi noget mørkt. Det så ud, som om der pludselig havde rejst sig en kegleformet høj, som skjulte for os det land, der lå bagved. Længere borte, på den anden side floden, fik vi øje på en anden lignende høj. Mens vi stod og så på dem, forandrede de lige for øjnene af os form og blev lavere og bredere.

En pludselig idé fik mig til at vende mig mod nord. Der opdagede jeg ganske rigtigt en tredje af de skylignende mørke toppe, der pludselig var skudt op.

Alt var blevet blikstille. Langt borte mod sydøst lød marsmændenes langtrukne, tudende, hylende sprog. Så rystedes luften igen af det fjerne knald af deres kanoner. Men fra menneskenes våben kom der intet svar.

Ingen af os kunne begribe, hvad der foregik. Men senere har jeg fået forklaringen på disse ildevarslende høje, som rejste sig i sommernattens halvmørke. Alle marsmændene, der stod i den halvkreds, jeg har beskrevet, havde på et givet signal ved hjælp af deres kanonlignende rør fyret en vældig dåse eller bombe over mod hver eneste høj, bakke, buskads eller samling huse, hvor det var tænkeligt, der kunne skjules kanoner. Nogle af marsmændene fyrede kun en gang, andre to, som ham, der stod lige ved os. Men ham i nærheden af Ripley, fortalte man

bagefter, havde fyret ikke mindre end fem. Disse bomber gik i stykker, når de rørte jorden – de eksploderede ikke – og ud af dem kom en ustandselig strøm, et enormt kvantum af tyk, blæklignende røg, der rullede og snoede sig op i spiralformede ringe til en kæmpemæssig, ibenholtsort cumulussky, en høj, dannet af luftarter, der langsomt sank og spredte sig over det omliggende land, og alt, hvad der åndede og levede, døde i samme øjeblik, det berørtes af den og indåndede den skarpe, svidende luft.

Den var tung, tungere end den tætteste røg. Så snart den udvidelseskraft, der fik det til at vælte ud af beholderen og stige op i vejret, var opbrugt, sank den ned gennem luften og bredte sig over jorden snarere som en flydende væske end som en luftart. Den gled ned fra højene, strømmede gennem dale og grøfter og vandløb, akkurat som jeg har hørt kulsyren, der står op af vulkanerne, plejer at gøre. Over alt, hvor den kom i berøring med vand, indgik den i en kemisk forbindelse med vandet, og overfladen blev dækket af et pulveragtigt skum, som langsomt gik til bunds og gav plads for det næste. Skummet var fuldstændig uopløseligt, og vandet kunne drikkes uden ringeste men, hvor underligt det end lyder, når man så virkningerne af gassen i luftform. Gassen blandede sig og spredte sig ikke, som almindelige luftarter plejer. De hang sammen i klumper, drev langsomt ned ad bakkerne og lod sig kun modstræbende føre med af vinden. Det varede længe, inden den indgik forbindelse med den våde dis og den fugtige jord og sank ned til jorden i form af støv. Endnu den dag i dag står vi overfor et fænomen, vi ikke kan forklare, overfor en luftart, hvis sammensætning vi ikke har kunnet finde.

Når den første stigning af røgen var forbi, og beholderen var tømt, hang den sorte luft så tæt nede over jorden, at var man blot et halvt hundrede fod oppe, på tagene eller i øverste etage af et højt hus, oppe i toppen af et træ, var der en mulighed for fuldstændig at undgå dens gift. Det viste sig samme nat i Chobham og Ditton.

En mand, der på den måde var sluppet levende fra det, fortæller, hvor mærkværdigt det så ud, når røgen i ringe rullede sig ud over alt, og hvordan han oppe fra kirkespiret så landsbyens huse rejse sig som spøgelser op af det blæksorte intet. Halvanden dag var han blevet deroppe, træt, sulten og stegt af solen. Jorden under den blå himmel så ud, som der var bredt sort fløjl ud over den, med de fjerne høje, de røde tage og de grønne træer ragende op over det sorte dække, og senere dukkede sort tilslørede buske og stakitter, lader, udhuse og mure hist og her op i solskinnet.

Men det var i de gader, hvor den sorte røg fik lov at synke til jorden af sig selv. Men de fleste steder kom marsmændene, når den havde gjort sin virkning, og rensede luften efter den ved at sende en strøm af damp ind over den.

Sådan bar de sig ad med røgbankerne i nærheden af os. Vi så det ved stjerneskinnet fra et vindue i et forladt hus, som vi var gået tilbage til, da marsmændene havde forladt os. Derfra kunne vi se lyset fra lyskasterne løbe frem og tilbage over landskabet, og omtrent klokken elleve klirrede ruderne i huset, og vi hørte bulderet fra den vældige belejringskanon, der var stillet op i nærheden af Richmond. De blev ved at skyde et kvarters tid på de usynlige marsmænd i retning af Ditton. Så

forsvandt de blege stråler af lyskasternes elektriske lys og blev erstattet af et klart, stille, rødt lys.

Så faldt den fjerde cylinder – et strålende, grønt meteor – ned i Bushey Park, som jeg senere fik at vide. Før kanonerne ved Richmond begyndte at dundre, hørte vi en kanonade langt borte mod sydvest. Jeg tror, den kom fra kanoner, der blev fyrede af på bedste beskub så hurtigt som muligt, inden den sorte røg lagde sig over mandskabet og dræbte dem.

Således spredte marsmændene deres besynderlige, dræbende røg ud over landet udenfor London, lige så ubekymret og nemt som vi ryster en hvepserede ud.

Hele natten rykkede de frem, medens det ødelagde alt med deres frygtelige rør, der udsendte røgbomber. Ikke en eneste gang, efter at den første marsmand var blevet dræbt, gav de artilleriet skygge af chance overfor sig. Overalt, hvor der var en mulighed for, at en kanon kunne være skjult, blev der affyret en ny bombe med den sorte røg. Og hvor kanonerne åbenlyst var stillet op imod dem, brugte de ildstrålen.

Ved midnatstid oplyste de brændende træer på bakkerne ved Richmond park og skinnet fra Kingston et helt hav af sort røg, der fyldte og udslettede hele Themsdalen og strakte sig så langt, øjet kunne nå. To marsmænd vadede langsomt igennem og kastede deres dampstråle snart til den ene, snart til den anden side.

Marsmændene sparede den nat på ildstrålen, enten fordi de ikke havde mere end en begrænset mængde af det materiale, de fremstillede den af, eller også fordi de ikke brød sig om at lægge hele landet øde, men kun ville knuse og tilintetgøre al modstand, der rejste sig imod dem. Var det det sidste, de ville,

da må man indrømme, de nåede deres mål. Efter denne nat var det tydeligt, at ingen menneskemasse kunne stå sig imod dem, så ulige og håbløs var kampen. Endogså mandskabet på torpedobådene og torpedo-destroyerne, som havde bragt deres hurtigskydende kanoner op ad Themsen, gjorde mytteri, vægrede sig ved at blive der og vendte om igen. Det eneste forsvar, menneskene vovede sig til efter denne nat, var udlæggelsen af miner og fælder, og selv der arbejdede de med en krampagtig og desperat energi.

Man må huske på, hvilken skæbne der havde ramt de batterier, der ventende og lyttende havde spejdet ud i tusmørket den aften. Ingen levende sjæl havde set solen stå op den dag. Man må forestille sig den forventning, der var gået forud. De hurtige, årvågne officerer, kanonererne, der stod parat ved kanonerne, ammunitionen, der var stablet op, så de lige kunne gribe den, artilleristerne med deres heste og vogne – og de civile tilskuere, der stod lige så nær, som de fik lov til. Og over det hele den lydløse, fredelige aften. Bag ved var ambulancen med teltene, hvor de brændte og sårede fra Weybridge lå. Og så pludselig den dumpe lyd af marsmændenes skud, det underlige, klodsede projektil, der susede over træer og huse og faldt ned og gik i stykker på marken ved siden af.

Man må forestille sig, hvordan opmærksomheden på en gang blev rettet et helt andet sted hen, og hvor de stod og så på disse ringe af sort røg, der hurtigt bugnede og væltede ud og tårnede sig op i luften over deres hoveder og forvandlede skumringen til et uigennemtrængeligt mørke, en besynderlig og frygtelig fjende af luft, der rullede ind imod sine ofre. Og så mennesker

og heste, der løb, skreg og faldt, efterhånden som de indhentedes af røgen. De forladte kanoner, de skrigende mennesker, der lå og vred sig på jorden, og den kegleformede røgsøjle, der hurtigt svandt og bredte sig ud over alt. Og så – nat og død. Intet uden en lydløs masse af tæt, tung røg, der lagde sig skjulende over sine dræbte.

Før dagen gryede, drev den sorte røg gennem Richmonds gader, og den sidste kraftanstrengelse fra myndighedernes side bestod i at vække Londons befolkning, så de begreb nødvendigheden af flugt.

16. London tømmes

Det var som en brusende bølge af angst, der skyllede igennem den største by i verden, netop som dagen begyndte at gry mandag morgen. De flygtende skarer var blevet til en hvirvlende strøm, der i en brusende, buldrende forvirring tumlede mod jernbanestationerne, dæmmedes op under frygtelige kampe rundt om skibene på Themsen og i rivende fart strømmede bort gennem hver eneste kanal, ad hver eneste farbar vej, der førte mod nord og øst. Klokken ti havde politiet opgivet ævred, og ved middagstid fulgte jernbaneledelsen efter. Staten mistede sin form, gik fra hinanden, løstes op og flød først dråbe for dråbe, så med fuld fart ud i den sociale opløsnings rivende flod.

Alle jernbanelinjerne nord for Themsen havde fået ordre til at træffe deres forberedelser, og folk, der boede der omkring, var blevet opfordret allerede søndag nat til at rejse. Og tog efter tog var blevet fyldt, og folk havde kæmpet som vilde for en ståplads i vognene lige til kl. to. Men allerede klokken tre blev folk trampet ned og knust i de omliggende gader. Et par hundrede meter fra Liverpool Street station skød folk med revolvere og stak med knive, og politiet, som var sendt ud for at ordne færdslen, blev så ødelagt og forbitret, at det slog hovederne i stykker på de folk, det var sendt ud for at beskytte.

Efterhånden som dagen gik og lokomotiverne og fyrbøderne nægtede at vende tilbage til London, drev det voldsomme pres af menneskemasserne som et uhyre pumpeværk de flygtende i stadig tættere strømme bort fra stationerne og ud på alle vejene, der gik nordpå. Ved middagstid var en marsbeboer

blevet set nær Barnes, og en sky af langsomt synkende damp drev ned ad Themsen og hen over engene og tilintetgjorde ethvert håb om flugt over broerne.

Min broder gjorde et frugtesløst forsøg på at komme med et nordvesttog. Lokomotivet, der havde taget kul ind på godsbanegården, pløjede sig bogstavelig talt vej gennem en skrigende folkehob, og et dusin håndfaste mænd havde alle deres kræfter behov for at holde mængden fra at knuse lokomotivføreren mod hans ovn, sådan masede de på for at komme op.

Han blev også revet med ud på Chalk Farm Road, hvor han måtte krydse og sno sig frem mellem en sværm af cykler, og hvor han havde det held at komme først til ved plyndringen af en cykelforretning. Forhjulene på den maskine, han fik fat i, punkterede, da han trak den ud igennem vinduet, men i øvrigt slap han ud med den uden andet uheld end en rift på håndleddet. Han satte sig op, og af sted gik det ned ad Belsize Road, da den anden var spærret af heste, der var kørt over og trampet ihjel.

Sådan slap han ud af trængslen og panikken, og henad syv nåede han Edgeware, sulten og træt, men et godt stykke foran mængden. Langs vejen stod folk nysgerrige og forbavsede. En masse cyklister, enkelte ryttere og to automobiler fo'r forbi ham. En fjerdingvej fra Edgeware knækkede hjulringen, og cyklen var ubrugelig. Han efterlod den ved vejkanten og travede gennem landsbyen på sine ben. Butikkerne stod på klem på hovedgaden, og der var fuldt af folk ude på gaden, i døre og i vinduer, som stirrede uforstående på den usædvanlige

procession af flygtende mennesker, der lige var begyndt. Det lykkedes ham at få noget mad i en kro.

Han blev nogen tid i Edgeware uden at vide, hvad han skulle gøre. Hele tiden kom der folk. Mange af dem var ligesom min broder mest tilbøjelige til at blive, hvor de var. Om marsboerne var der intet nyt.

Der var fuldt af folk på vejen, men den var dog langt fra at være ufremkommelig. De fleste kom på cykel, men der susede også biler, drosker og kareter forbi, og støvet hang i tunge skyer over vejen ved St. Albans.

Når alt kommer til alt, var det vist en ubestemt idé om at nå frem til Chelmsford, hvor min broder havde nogle venner, der endelig bestemte ham til at bryde op og slå ind på en rolig vej, der førte mod øst. Han kom til et led, gik igennem det og kom ind på en sidevej. Der var kun få, der var flygtet denne vej, men da han var slået ind på en vej, der gik tværs over markerne, traf han på to damer, som siden blev hans rejsekammerater. Han nåede dem netop tidsnok til at frelse dem. Han hørte deres skrig, skyndte sig af sted efter lyden og så et par mænd, der rev og sled i dem for at få dem ned af den lille ponyvogn, de sad i, medens en tredje havde nok at gøre med at holde den forskrækkede hest ved hovedet. Den ene af damerne indskrænkede sig til at skrige. Hun var lille og havde en hvid kjole på. Den anden, der var mørk og slank, slog den mand, der havde grebet hende ved armen, i ansigtet med pisken, som hun holdt i den hånd, hun havde fri. –

Min broder forstod i et nu situationen, gav et råb fra sig og styrtede sig ind i håndgemænget. Den ene mand vendte sig om imod ham. Min broder så af hans ansigtsudtryk, at slagsmålet

var uundgåeligt, og da han var en dreven bokser, sendte han ham med et velrettet stød lige imod vognens hjul.

Det var ikke et øjeblik, der var egnet til ridderlighed og omsvøb, og min broder bragte ham til ro med et spark og greb den mand i kraven, der havde fat i den slanke dames arm. Han hørte klapren af hestehove, pisken ramte ham lige i ansigtet, og den tredje modstander gav ham et slag mellem begge øjnene, medens manden, han holdt i kraven, sled sig løs og løb ned ad vejen i den retning, han var kommet fra.

Halvt bedøvet fandt han sig selv ansigt til ansigt med den mand, der havde holdt ved hestens hoved, og opdagede vognen, der dinglede af sted fra den ene side af vejen til den anden med de to damer, der sad og så sig tilbage. Manden foran ham, en svær tamp, søgte at spærre ham vejen, men han gav ham et ordentligt slag i ansigtet, og da han så, de andre havde reddet sig, gjorde han omkring og løb alt, hvad han kunne, ned ad vejen efter vognen med den store, kraftige bandit lige i hælene på sig. Den anden, der var rendt sin vej, vendte nu om og fulgte efter i passende afstand.

Pludselig snublede min broder og faldt. Hans nærmeste forfølger kom farende over hals og hoved, og da han var kommet på benene igen, fandt han sig stående lige over for to fjender. Der havde ikke været megen chance for ham nu, hvis ikke den slanke dame modigt var sprunget af vognen og var kommet ham til hjælp. Det lod til, at hun havde haft en revolver hele tiden, men rimeligvis havde den ligget under sædet, da de blev overfaldet. Hun fyrede på seks meters afstand og undgik lige netop at ramme min broder. Den mindst modige af røverne stak nu af og lidt efter hans kammerat, bandende og skældende

over den anden kujon. De standsede begge der, hvor den tredje lå bedøvet af slaget.

"Tag den!" sagde den slanke dame til min broder og rakte ham revolveren.

"Gå tilbage til vognen," sagde min broder og tørrede blodet af sin flængede læbe.

Hun vendte om uden at sige et ord. De var begge forpustede af anstrengelse og sindsbevægelse – og gik tilbage til vognen, hvor damen i den hvide kjole sloges med den forskrækkede pony for at få den til at stå stille.

Røverne havde øjensynlig fået nok. Da min broder igen så efter dem, havde de tiltrådt tilbagetoget.

"Jeg sætter mig her, hvis jeg må," sagde han og satte sig op på den forreste tomme plads. Damen så lidt på ham.

"Giv mig tømmerne!" sagde hun og rørte ponyen med pisken. I næste øjeblik svingede vejen, og de tre mænd var forsvundet.

Sådan gik det til, at min broder pludselig sad oppe på en vogn og kørte hen ad en vej, han ikke kendte, sammen med to damer, han heller ikke kendte. Forpustet og udmattet var han, med blødende mund, et knust kæbeben og forslåede knoer.

Han fik at vide, at den ene af de to damer var gift med en læge, der boede i Stanmore, og den anden var lægens søster. Tidligt om morgenen var lægen kommet tilbage fra en patient, og på en jernbanestation på vejen havde han hørt om marsmændenes komme. Han var styrtet hjem, havde fået damerne op – deres pige var rendt fra dem to dage i forvejen – havde pakket noget proviant til dem og – heldigvis for min broder – puttet sin revolver ind under vognsædet. Så havde han pålagt dem at køre til Edgeware, hvor han håbede, de kunne

komme med toget. Selv ville han først advare naboerne. Så ville han indhente dem, havde han sagt, hen imod klokken halv fem om morgenen; nu var den næsten ni, og de havde endnu ikke set noget til ham. I Edgeware havde de ikke kunnet blive på grund af den stadig voksende trafik, og derfor var de kørt ned ad denne sidevej.

Det var, hvad de fortalte min broder. Og da de nu gjorde holdt igen, nærmere ved New Barnet, lovede han at blive hos dem, til de kunne blive enige om, hvad de videre skulle gøre, eller til den forsvundne mand blev fundet eller fandt dem. Han fortalte dem for at berolige dem, at han skød fortræffeligt med revolver, et våben, han aldrig havde haft i sin hånd før.

De indrettede en slags lejr på grøftekanten, og ponyen fandt sin ro og sin lykke igen inde på en kløvermark. Han fortalte dem nu om sin egen flugt fra London og alt, hvad han ellers vidste om marsmændene og deres bedrifter. Solen steg højere og højere på himlen, deres samtale døde hen lidt efter lidt, og bange anelser opfyldte dem alle tre, medens de tavse sad ved vejkanten. Nu og da kom der nogen forbi, og min broder spurgte dem ud for at få at vide, om der var noget nyt. Ved hvert svar, han fik, blev det ham mere og mere klart, hvilken ulykke der var brudt ind over menneskeheden, og hvor nødvendigt det var øjeblikkeligt at fortsætte flugten. Han talte med dem om det og foreslog dem at bryde op.

"Vi har penge," sagde den slanke unge dame og betænkte sig lidt.

Hendes øjne mødte min broders, og hun betænkte sig ikke længere.

"Det har jeg også," sagde min broder.

Hun fortalte ham, at de havde omkring 25 pund i guld og en fem punds seddel, og mente, at for det måtte de vel kunne komme med et tog fra St. Albans eller fra New Barnet. Min broder, der havde set londonernes rasende kamp for at komme med togene, mente, det var håbløst, og holdt på, at de hellere skulle skynde sig så hurtigt som muligt gennem Essex for at se at nå Harwich og derfra se at slippe ud af landet.

Fru Elphinstone, som lægens hvidklædte frue hed, ville hverken høre tale om det ene eller det andet, men ville blive, hvor hun var, og vente på "George". Men hendes svigerinde var forbavsende rolig og fornuftig, og de blev til sidst enige om at følge min broders råd. Så kørte de ad Barnet til for at komme ud på hovedlandevejen. Min broder gik ved siden af vognen for at skåne hesten.

Da solen var kommet højere op på himlen, faldt det ind med en forfærdelig hede. Det hvide støv på vejen brændte under fødderne og blændede øjnene, og de kom kun langsomt frem. Hækkene var helt grå af støv. Alt som de nærmede sig Barnet, blev den forvirrende lyd af støj og stemmer tydeligere og tydeligere.

De så nu flere og flere folk. De fleste stirrede stift frem for sig, mumlede nogle utydelige spørgsmål og så ophidsede, udmattede og snavsede ud. En mand i kjole og hvidt kom gående forbi med øjnene mod jorden. De hørte hans stemme, og da de vendte sig om efter ham, så de ham rive sig i håret med den ene hånd og slå løs med den anden på nogle usynlige, indbildte fjender. Da hans raserianfald var ovre, gik han videre uden så meget som at vende sig om mod den kant, hvor fjenderne måtte komme fra.

Da min broder og hans rejsefæller var i nærheden af korsvejen syd for Barnet, så de en kvinde komme dragende tværs over markerne med et barn på armen og to andre, der løb ved siden af hende, og bagefter kom en mand i snavsede sorte klæder med en tyk stok i den ene hånd og en lille kuffert i den anden. Inde fra en villavej kom en lille vogn med en sveddryppende sort pony for. En ung mand med krickethue på, hvid i ansigtet og grå af støv, var kusk. I vognen sad der sammenstuvet tre unge piger, der så ud til at være fabrikspiger, og to små børn.

"Er det vejen til Edgeware?" spurgte kusken. Hans øjne var ganske forvildede af angst. Og da min broder sagde ham, at han skulle dreje til venstre, piskede han på hesten og gav sig ikke engang tid til at sige tak.

Min broder så nu en grålig røg eller tåge hæve sig mellem husene foran os. Den indhyllede bagsiden af villaerne, så man ikke kunne skelne omridsene. Pludselig gav fru Elphinstone et skrig fra sig. Røde tunger af ild flakkede op over husene lige foran dem og steg lige op mod den varme, blå himmel. Støjen opløste sig nu i et forvirret kor af stemmer, i hjul, der rumlede, i vogne, der raslede, og hestehove, der trampede. Vejen gjorde nu en brat drejning, og de var ikke mere end halvtreds meter fra hovedlandevejen.

"Du forbarmende Gud!" råbte fru Elphinstone, "hvad er det dog, De kører os lige ind i?"

Min broder standsede.

Hovedlandevejen var en kogende, larmende strøm af folk, en flod af levende væsener, der styrtede nordpå, den ene skubbende den anden af sted. En sky af støv, der lyste hvidt i

den blændende sol, indhyllede alt tyve fod op i luften og blev stadig på ny hvirvlet op – et endeløst tog af travende heste, af mænd og kvinder til fods og alle mulige slags rullende hjul.

"Af vejen," hørte min broder dem råbe. "Giv plads! Gå væk!"

Det var som at nærme sig en ildebrand at køre her, hvor vejen mundede ud i hovedlandevejen. Mængden brølede og larmede, og støvet var hedt og kvælende. Og virkelig var der et lille stykke højere oppe ad vejen en villa, der brændte, og masser af sort røg rullede tværs over vejen og øgede forvirringen.

To mænd gik forbi dem, så en snavset kone, der bar en tung bylt og gik og græd. En bortkommen hund med tungen ud af halsen kredsede snusende om dem. Den flygtede forskræmt, da min broder truede ad den.

Så vidt de kunne se, var vejen fra London en eneste støjende strøm af snavsede folk, der styrtede af sted så hurtigt de kunne mellem to rækker villaer, der lå langs vejen. Efterhånden som de kom nærmere, kunne man skelne hovederne og de enkelte personer, men så snart de var kommet forbi, druknede de i mængden, blev en del af strømmen og forsvandt til sidst, slugt af en sky af støv.

"Af sted, af sted!" skreg stemmerne. "Gå væk der!"

Den ene mands hånd lå mod den andens ryg og pressede ham fremad. Min broder stod ved hestens hoved. Skridt for skridt, ganske langsomt, uimodståelig tiltrukket, gik han nærmere og nærmere.

Edgeware havde været lutter forvirring, Chalk Farm lutter skrig og larm, men dette her var en nation, en hel befolkning, der var brudt op og var i bevægelse. Det er svært at forestille sig denne hær. Den havde ikke nogen særlig karakter. Skikkelserne

dukkede op og trådte frem, idet de gik forbi, og sluttede så op ryg ved siden af ryg, så langt man kunne se. Ude ved vejkanten gik de, der var til fods, truende ad vognhjulene, faldende ned i grøften, snublende over hinanden.

Kærrer og vogne dannede en sammenhængende klump midt på vejen og levnede ikke nogen plads for hurtigere og mere utålmodige køretøjer, der nu og da, når de så deres snit, fejede folk op mod villaernes stakitter og hegn, tog et lille stykke i en susende fart og så måtte stoppe igen og følge trop.

"Skynd jer! Af sted! Rask! De kommer!" skreg de alle sammen.

På en kærre stod en blind mand i frelseruniform og fægtede med sine krogede fingre og skrålede: "Evigheden! Evigheden!" Han havde en hæs, gennemtrængende stemme, så min broder hørte ham længe efter, at han var kommet forbi og blevet slugt af landevejens støvskyer. Nogle af dem, som sad pakket sammen på arbejdsvognene, piskede idiotisk løs på deres heste og skændtes med de andre kuske. Andre sad ubevægelige og stirrede lige ud i luften uden at se noget. Nogle suttede på deres fingre af tørst eller lå lige så lange, de var, på bunden af vognen. Hestenes bidsler stod i et skum, og deres øjne var blodskudte og forvildede.

Der var utallige drosker og kareter, forretningsvogne og arbejdsvogne; en postvogn, en skraldevogn og en lang, kæmpemæssig tømmervogn fuld af bøller. En ølvogn raslede ved siden af med de to hjul på den ene side oversprøjtede med frisk blod.

"Giv plads!" skreg stemmerne. "Af banen der!"

"Evigheden, evigheden!" kom ekkoet fra frelsermandens råb.

Der var fortvivlede og forskrækkede kvinder, som travede af sted med deres grædende og snublende børn og slæbte deres fine klæder i støvet. Deres ansigter var trætte, våde af tårer og snavsede af støv. Mange af dem gik ved siden af mænd, hvoraf nogle var hjælpsomme og venlige, andre grove og rå. Side om side med dem gik gadens værste udskud i falmede sorte laser, grådige i øjnene, højrøstede og beskidte i munden. Der gik raske arbejdere, som brugte deres albuer godt, udasede, sjuskede kommis'er og kontorister, der krampagtigt masede på, en såret soldat, jernbaneportører og en stakkels udmattet fyr i natskjorte og overfrakke.

Men hvor forskellig end hæren var i sine bestanddele, noget var der dog, de alle havde fælles. Der var angst og smerte i alles ansigter, og frygten var i hælene på dem. Det mindste hurlumhej foran dem, et skændsmål om en plads på en vogn fik hele hæren til at sætte farten op, selv de trætteste blev smittede. En mand, der sank ned i knæene for hvert skridt, han tog, blev som elektrificeret og rettede sig op for et øjeblik. Heden og støvet havde allerede gjort sin virkning på folk. Deres hud var tør, deres læber snavsede og revnede. De var alle tørstige og trætte og havde ømme fødder. Og midt mellem råbene hørte man skænderier, bebrejdelser, stønnen af træthed og udmattelse. Stemmerne var hæse og utydelige. Som et omkvæd lød det i en uendelighed:

"Giv plads! Af sted! Marsmændene kommer!"

Det var kun ganske få, der stoppede op og gled ud af strømmen. Sidevejen kom skråt ud på hovedvejen. Den var smal og så ud til at føre i retning af London, så det var ikke mange, der lod sig drive ud på den. Enkelte svage, der var blevet

puffet derhen, undte sig blot et øjebliks hvile og stødte så til igen. Lidt inde ad sidevejen lå en mand med et bart ben, der var omviklet med nogle blodige klude. To af hans venner stod bøjet over ham. En lykkelig mand, der havde venner under sådanne omstændigheder!

En lille, gammel mand med gråt, militært overskæg og en snavset, sort overfrakke hinkede ud og satte sig ned og trak sin støvle af. Hans sok var blodig. Han rystede en lille sten ud af støvlen og humpede så ind i stimlen igen. Så kom en lille otte-ni års pige ganske alene, kastede sig ind ved hækken lige ved min broder og begyndte at græde.

"Jeg kan ikke gå længere. Jeg kan ikke mere."

Min broder, der var hensunket i betragtning af alt, hvad han så, rev sig løs og løftede hende op, talte venligt til hende og bar hende hen til frøken Elphinstone. Så snart min broder rørte ved hende, blev hun ganske stille, som om hun var blevet forskrækket.

"Ellen," råbte en grædende stemme inde fra mængden. "Ellen!" og barnet sprang bort fra min broder og råbte: "Mor, mor!"

"De er på vej," sagde en mand til hest.

"Af vejen der!" brølede en kusk og rejste sig op på bukken. Og min broder så en lukket vogn dreje ind på sidevejen.

Folk masede baglæns ind på hinanden for at undgå at blive kørt over. Min broder trak ponyen og vognen helt ind i hækken, og manden kørte frem og standsede, så snart han var kommet ind på sidevejen. Det var en landauer med en stang beregnet til to heste, men der var kun en.

Min broder så gennem støvet, at to mænd løftede noget ud, der lå på en hvid båre, og satte det omhyggeligt ned på græsset under ligusterhækken.

En af mændene kom løbende hen til min broder.

"Hvor er der noget vand?" sagde han. "Han er halvdød og frygtelig tørstig. Det er lord Garrick."

"Lord Garrick," sagde min broder, "højesteretspræsidenten?"

"Ja, men vand, hvor skal jeg få noget vand fra?" sagde han.

"Der er måske en vandhane i et af de huse," sagde min broder, "vi har ikke noget, og jeg kan ikke forlade mit selskab."

Manden arbejdede sig imod strømmen hen til huset på hjørnet.

"Videre, videre!" sagde folk og stødte til ham, "de kommer, gå dog, gå!"

Så var der noget andet, der tiltrak sig min broders opmærksomhed. Det var en skægget mand med et ørneansigt. Han bar en lille håndtaske, der revnede, netop da min broder så på den. Ud trillede flere guldstykker. De så ud, da de faldt og trillede af sted, som om de havde ærinde hver i sit verdenshjørne. De rullede ind under heste og vogne og ind mellem alle de ben, der kæmpede for at komme frem. Manden standsede og så fortabt på pengene. En vogn rørte hans skulder. Han skreg og fo'r tilbage og var lige ved at blive kørt over af en anden vogn.

"Af vejen," råbte folk rundt omkring ham. "Gå af vejen!"

Så snart vognen var forbi, kastede han sig ned på jorden og begyndte med begge hænder at gramse til sig og stoppe i lommerne. En hest styrede lige løs på ham. I næste øjeblik

rejste han sig halvvejs op og blev skubbet ind under hestens hove.

"Stop!" råbte min broder, skubbede en kvinde af vejen og søgte at få fat i hestens hovedtøj.

Men før han nåede det, hørte han et skrig dernede fra og så gennem støvet hjulet gå over staklens ryg. Kusken langede ud med pisken efter min broder, som løb bag om vognen, og ramte hans ansigt og hænder. Alle disse råb og skrig om ham forvirrede ham. Manden lå i støvet og vred sig rundt imellem alle sine guldstykker. Rejse sig kunne han ikke, for hjulet var gået over hans ryg, og hans ben var lamme og døde. Min broder hylede til kusken på den næste vogn, og en mand på en sort hest kom hen og hjalp ham.

"Skaf ham ud af trængslen," sagde han og greb ham i kraven med den hånd, han havde fri; så slæbte min broder ham sidelæns ud. Men han rakte fortsat efter sine skillinger og så forbitret på min broder og slog ham over armen med en hånd fuld af guldstykker.

"Videre, videre!" skreg vrede stemmer bag dem. "Af vejen med jer!"

Der lød et brag, da den næste vogn kørte ind på dem, rytteren standsede. Min broder så op, og manden med pengene drejede hovedet og bed ham i den hånd, der havde fået fat i hans krave. Der var en ubeskrivelig stimmel og forvirring. Den sorte hest dansede sidelæns ind på folk, og hesten for vognen stampede for at komme frem. En hestehov havde på et hængende hår ramt min broders fod. Han slap sit tag i den faldne mand og sprang tilbage. Han så staklens ansigtsudtryk gå over fra vrede til rædsel. Et øjeblik efter var han forsvundet.

Min broder blev revet med og båret forbi sidevejen og havde alle sine kræfter nødig for at nå tilbage igen.

Han så frøken Elphinstone slå hænderne for ansigtet, og et lille barn med al et barns mangel på medlidenhed stirre med opspilede øjne på en støvet bylt, der lå ubevægelig knust, forslået, flad under de rullende hjul.

"Lad os vende om!" råbte han og begyndte at vende vognen. "Vi kan ikke komme over dette – Helvede," sagde han. Og de kørte hen ved hundrede meter tilbage samme vej, som de var kommet, indtil den kæmpende, strømmende mængde var skjult for dem. Da de kom til drejningen af vejen, så min broder den døende mands ansigt i grøften under ligusterhækken, ligblegt og fortrukkent og glinsende af sved. De to kvinder sad tavse og rystede og krøb sammen på deres sæde.

Da de havde kørt et lille stykke til, stoppede min broder igen. Frøken Elphinstone var hvid i ansigtet, og hendes svigerinde sad og græd. Hun kaldte ikke engang mere på "George", så oprevet var hun af alt, hvad hun havde set. Min broder var både forfærdet og forvirret. Så snart de havde tiltrådt tilbagetoget, havde min broder indset, hvor uundgåelig nødvendigt det var at gøre et forsøg på at komme over den vej, de lige havde forladt. Han vendte sig til frøken Elphinstone med en pludselig og resolut bevægelse.

"Vi må den vej alligevel," sagde han og vendte ponyen igen.

For anden gang denne dag viste den unge pige sig i besiddelse af mod og beslutsomhed. For at slippe gennem den tætpakkede strøm af mennesker og vogne kastede min broder sig midt ind i den, greb en droskehest ved hovedet og holdt den tilbage, medens han drev ponyen frem på tværs af strømmen,

forbi droskehestens hoved. En arbejdsvogn kørte ind i hjulene og splintrede den ene side af deres vogn. I det næste øjeblik var de grebet af strømmen og blev fejet af sted med den. Min broder sprang nu op i vognen og tog tømmerne fra hende. Hans ansigt og hans hænder havde røde striber af kuskens pisk.

"Sigt på den mand der bag ved med revolveren," sagde han og rakte hende den, "hvis han maser for stærkt på. Nej for resten, hellere på hans hest."

Så begyndte han at spejde efter en mulighed for at smutte længere og længere til højre og på den måde komme over på den anden side af vejen. Det hele var en buldrende og skrigende forvirring. Men da de var kommet ud af byen, lindede det lidt på trængslen, fordi vejen hele tiden delte sig i to, der løb omtrent i samme retning.

De kørte mod øst, og mange steder traf de masser af mennesker, der ligefrem sloges for at komme ned til floden og drikke. Længere fremme så de fra en høj to tog, der kørte ganske langsomt, det ene bagefter det andet nordpå uden fløjten, uden signaler, så stuvende fulde af folk, at endog kulvognen bag lokomotivet var optaget halvt af kul og halvt af mennesker. Min broder antog, de var blevet fyldt udenfor London, da panikken og trængslen på centralstationerne havde umuliggjort al trafik derfra.

Her i nærheden gjorde de holdt for resten af dagen, lige udmattede alle tre af dagens anstrengelser. De begyndte at blive svært sultne. Aftenen var kold, og ingen af dem havde mod til at sove. I aftenens løb kom mange mennesker hastende hen ad vejen, flygtende for ukendte farer, nogle i den samme retning som min broder og hans to rejsefæller, andre i den modsatte.

17. "Thunder Child"

Havde marsmændenes mål blot været ødelæggelse, kunne de om mandagen have tilintetgjort hele Londons befolkning, som den langsomt flød ud over det omliggende land, ad alle veje mod nord og øst; gennem alle byer og flækker den samme sværm, det samme vanvittige jag. Hvis én den juni morgen havde hængt i en ballon i den lyse blå luft over London, ville han have set hver eneste vej, der førte mod nord og øst ud af den vældige labyrint af gader, fuld af sorte prikker, og hver prik var et lidende, rædselsslagent, udmattet menneskeligt væsen. Jeg har i forrige kapitel vidtløftigt gengivet min broders beskrivelse af vejen gennem Chipping Barnet, for at læseren kan få et begreb om, hvordan sværmen af sorte prikker tog sig ud for en af dem, der selv var med. Aldrig før i verdenshistorien har en sådan masse af menneskelige væsener sat sig i bevægelse sammen og lidt sammen. Legenden om goternes og hunnernes horder, den vældigste hær, Asien nogen sinde har set, ville have været som en dråbe i denne flod. Og dette var jo ingen hær, ingen disciplineret arme. Det var en vild flugt, en masseudvandring, uden orden, uden mål, mange millioner mennesker uden våben, uden proviant, der blot ville bort, bort over hals og hoved. Det var begyndelsen til den civiliserede menneskeheds flugt, begyndelsen til dens ødelæggelse og udryddelse.

Lige under sig ville manden i ballonen have set det uhyre fletværk af gader med huse og kirker, pladser og skråninger og haver, alt allerede forladt, bredt ud som et kæmpemæssigt kort og mod syd "visket ud". Det ville have set ud, som om en vældig

pen havde klattet blæk på kortet. Hele tiden og uophørligt groede blækklatterne, bredte sig, sendte grene ud til alle sider, hist og her stoppende, hvor terrænet hævede sig, og på andre steder flydende ud over en skråning ned i en sænkning, de lige havde opdaget, akkurat som en blækklat ville brede sig på et stykke klatpapir.

Og højt oppe på de blå høje, der hævede sig syd for floden, gik de strålende, skinnende marsmænd til og fra og spredte i ro og mag deres giftskyer ud over den plet, de havde valgt sig hernede på Jorden. Når giften havde gjort sin virkning, fik de røgen til at lægge sig med deres kraftige dampstråler og tog så det erobrede land i besiddelse. Det lod ikke til at have været deres hensigt at udrydde alt levende. De ville kun straks og hurtigt slå enhver modstand ned. Hvert krudtdepot, de fandt, sprængte de i luften, hver telegraftråd skar de over, og jernbaneskinnerne brød de op hist og her. De lammede menneskeslægten i dens bevægelser. De havde ikke videre travlt med at udvide deres operationsfelt og kom ikke længere end til midten af London på den dag. En mængde mennesker er muligvis blevet i deres huse hele mandag morgen. Sikkert er det i alt fald, at mange døde i deres hjem, kvalt af den sorte røg.

Indtil det blev middag, var Londons havn skuepladsen for de besynderligste scener. Dampskibe og fartøjer af alle mulige slags var kommet sejlende, fristet af de enorme pengesummer, som flygtningene bød dem, og det fortælles, at mange, der svømmede ud til skibene uden penge, blev holdt nede med bådshager og druknede. Hen ad kl. 1 om eftermiddagen kom en tynd sky af den sorte røg drivende ind mellem Blackfriar Bridge's buer. I samme øjeblik blev alt som forvandlet. Havnen

var lutter forvirring, slagsmål og sammenstød. For en stund var en masse både og pramme klemt fast i Tower Bridge's nordligste bue, og matroserne og pramførerne måtte kæmpe vildt med folk, der faldt over bådene som en græshoppesværm fra bredden og broen. Folk klatrede ligefrem ned ad bropillerne oppe fra broen.

Da en time senere en marsmand dukkede op ved Towers ur og vadede ned langs floden, var der intet andet at se end vrag og lig. –

Om den faldende femte cylinder må *jeg* fortælle. Den sjette stjerne faldt, så min broder, der holdt vagt, medens damerne sov i vognen, kunne se det grønne lysglimt langt borte på den anden side højen. Om tirsdagen arbejdede det lille selskab sig fremad gennem det overfyldte land i retning af havet, stadig med det for øje at slippe ud af landet med et skib. Nyheden om marsmændenes erobring af London blev bekræftet. De var blevet set ved Highgate, og man sagde endog nærmere endnu. Men min broder så dem ikke før den næste morgen.

Den dag begyndte de spredte masser at indse, hvor nødvendigt det var at få noget at spise. Efterhånden som sulten steg, blev respekten for ejendomsretten mindre og mindre. Bønderne måtte med våben i hånd forsvare deres kvæg og deres stalde, deres kornlofter og deres gulerodsmarker. En mængde mennesker havde ligesom min broder vendt sig mod øst, men nogle forvirrede stakler var der, der ikke fandt anden udvej end at gå tilbage til London efter mad. De, der drog mod øst, var hovedsagelig folk fra de nordlige forstæder, som havde hørt om den sorte røg. Min broder hørte, at omtrent halvdelen af regeringens medlemmer havde nået Birmingham, og at

umådelige kvanta af stærkt eksplosive stoffer blev fremstillet til brug for automatiske miner, der skulle udlægges tværs over landet.

Han hørte også fortælle, at jernbaneselskaberne havde erstattet mandskabet, der var flygtet under de første dages panik, at trafikken var genoprettet, og at togene løb nordpå fulde af folk for at lette på trængslen. Der var også en plakat, der meddelte, at store oplag af mel var at finde i de nordlige byer, og at der inden fire og tyve timer ville blive uddelt brød til de hungrende masser i nabolaget. Men disse beroligende efterretninger fik ham dog ikke til at forandre den plan, han havde lagt, og de tre fortsatte deres rejse østpå hver dag og fik ikke andet af brøduddelingen at se end de gyldne løfter. Heller ingen andre så for resten noget til brødet. Den nat faldt den syvende stjerne. Den faldt, medens frk. Elphinstone holdt vagt. Hun og min broder skiftedes, og hun så den.

Tirsdag nat havde de tre flygtninge tilbragt i en umoden hvedemark. Om onsdagen nåede de Chelmsford, hvor en komite, indbyggerne havde valgt, og som kaldte sig Komiteen for Offentlig Understøttelse, bemægtigede sig ponyen til slagtning og nægtede at give noget som helst andet i bytte end et stykke af dyret den næste dag. Her gik rygter om marsmændenes videre fremtrængen og om ødelæggelsen af en stor krudtmølle under et forgæves forsøg på at sprænge en af dem i luften.

Folk holdt udkig efter dem oppe fra kirketårnene. Heldigvis for min broder foretrak de straks at drage videre ad kysten til frem for at vente på deres part af ponyen, skønt de alle tre var frygtelig sultne. Ved middagstid kom de gennem en lille by, der

mærkelig nok så ud til at være fuldstændig øde og forladt, når undtages et par bøller, der brød ind alle vegne for at finde noget spiseligt. Lidt længere borte fik de pludselig øje på havet og en overvældende masse skibe af alle mulige slags.

Efter at skibene ikke mere kunne komme op ad Themsen, samlede de sig her ved kysten for at tage passagerer om bord. De lå i en vældig halvkreds, skib ved skib, så langt øjet kunne række, og længere endnu. Lige inde ved kysten lå en masse fiskesmakker, engelske, skotske, franske, hollandske og svenske. Dampbådene fra Themsen, lystfartøjer, motorbåde. Og længere ude lå de større skibe, snavsede kulskibe i massevis, velholdte købmandsskibe, kreaturskibe, passagerskibe, petroleumsskibe, oceandampere, gamle, hvide transportskibe og hvide og grå "linere" fra Southampton og Hamborg. Og langs med den blå kyst kunne min broder svagt skimte en tæt sværm af både, der sjakrede med folk på bredden, en sværm, der strakte sig til begge sider, så langt man kunne se.

En halv mils vej ude i vandet lå et panserskib, så lavt, at det så ud for min broder, som om det var fuldt af vand. Det var vædderskibet *Thunder Child*. Det var det eneste krigsskib, der var at se, men langt borte til højre over havets blanke flade – der var den dag et dødlignende stille både over luft og vand – lå en slange af sort røg, som markerede de næste krigsskibe, der hørte til kanalflåden. De lå der og ventede i en lang række med dampen oppe og alt parat, medens marsmændene gik deres sejrrige gang – årvågne, magtesløse og ude af stand til at forhindre det.

Ved synet af havet blev fru Elphinstone, trods hendes svigerindes beroligende ord, grebet af rædsel. Hun havde aldrig

været uden for England før, og hun ville hellere dø end vove sig til et fremmed land, hvor hun ingen venner havde, osv. Den stakkels dame har nok forestillet sig marsmændene og franskmændene som noget i samme retning. Hun var blevet mere og mere hysterisk, angst og ulykkelig under de to dages rejse. Det eneste, hun brød sig om, var at vende tilbage til sit hjem i Stanmore. I Stanmore havde der altid været godt at være, og der havde aldrig der været nogen fare på færde. Og i Stanmore ville de desuden finde George. De havde det største besvær med at få hende ned til stranden, hvor det lykkedes min broder at få forbindelse med nogle mænd på en hjuldamper fra Themsen. De sendte en båd ind og forlangte 25 pund for dem alle tre. Damperen gik til Ostende, sagde de.

Klokken var omtrent to, da min broder og hans rejseselskab i god behold var kommet om bord på damperen efter at have betalt deres billetter. Der fandtes mad om bord, om end til uhyre priser, og de fik sig et måltid serveret på en af stolene i forstavnen.

Der var allerede et par snese passagerer om bord, og nogle havde betalt deres billet med de sidste penge, de ejede. Men kaptajnen blev liggende lige til klokken 5 om eftermiddagen og samlede passagerer, så dækket blev så stuvende fuldt, at det næsten så farligt ud. Rimeligvis ville han være blevet endnu længere, hvis ikke kanonerne sydpå havde begyndt at lade høre fra sig. Som svar fyrede krigsskibet længere ude en lille kanon af og hejste en række flag. Dens skorsten begyndte at ryge.

Passagererne talte om, hvor skuddene vel kom fra, indtil de tydeligt kunne høre, at lyden kom nærmere. Samtidig dukkede langt borte mod sydøst masterne af tre panserskibe op over

havfladen, den ene efter den anden, under skyer af sort røg. Men min broders opmærksomhed blev straks fanget igen af den fjerne skydning mod syd. Han bildte sig ind, at han så en søjle af røg hæve sig op i den disede grå luft langt borte.

Den lille damper klaprede østpå uden for den vældige halvcirkel af skibe, der lå ved den lave kyst, som allerede var begyndt at blive utydelig og diset, da pludselig en marsmand dukkede op. På afstand så han lille og uanselig ud, som han langsomt kom gående ned mod den sandede kyst. Kaptajnen oppe på broen svor og bandede nu, rasende og angst, fordi han selv havde smølet så længe derinde, og skovlene huggede ned i vandet, som om de var smittet af hans angst. Hver eneste passager på skibet stod ved rælingen eller oppe på bænke og stole og stirrede over mod kæmpen langt borte, der var højere end træerne og kirketårnene derinde på land og bevægede sig fremad på en måde, som om han gjorde nar ad menneskenes gang.

Det var den første marsmand, min broder så. Han var målløs af forbavselse snarere end af skræk. Mens han stod og så på, hvorledes denne titan rolig og uantastet vadede ud i vandet længere og længere hen imod skibene, så han en anden en komme skrævende over nogle forkrøblede træer, og så en til endnu længere borte. Alle tre gik de ned ad stranden til, som om de kom for at hindre denne masse af skibe, der havde samlet sig der, i at slippe væk. Trods den lille hjuldampers hurtigt dunkende maskine og skummet, der fløj fra dens hjul, fjernede den sig kun meget langsomt fra den fare, der stadig rykkede nærmere og nærmere.

Da min broder kastede et blik mod nordvest, så han, at der var kommet liv i skibene. Det ene sejlede ud bag det andet, et andet smuttede uden om et tredje, dampskibene fløjtede, og dampen stod ud af skorstenene. Sejl foldede sig ud, skibe stødte sammen og skipperne skændtes. Han var så optaget af det og af de tre kommende kæmper, at han ikke havde øje for noget som helst ude på søen. På én gang blev han ved en pludselig bevægelse af skibet kastet hovedkuld ned af den stol, han stod på. Der var en skrigen og skrålen rundt omkring ham, en trampen af fødder og lyden af hurraråb, der blev besvaret ganske svagt et eller andet sted fra. Damperen hældede, så han gik på næsen.

Han skyndte sig at komme på benene igen og kiggede over mod styrbord. Ikke mere end hundrede meter fra deres lille hældende skib så han en vældig jernkolos, der som et plovjern furede sig vej gennem vandet og kastede det til begge sider i høje bølger af skum, der tumlede ind mod hjuldamperen, som hjælpeløst svingede rundt i luften med sine skovle og så krængede over, så dækket næsten nåede vandlinjen.

I næste øjeblik fik min broder en styrtsø over sig, så han hverken kunne høre eller se. Da han havde fået tørret øjnene, så han, at uhyret var kommet forbi og dampede ind mod land. Dens to tvillingskorstene sendte røg og ild op i den klare luft. Det var torpedojageren *Thunder Child*, der i fuld fart kom de truede skibe til hjælp.

Min broder klamrede sig fast til rælingen og så forbi den morderiske kolos hen til marsmændene. De stod alle tre ved siden af hinanden så langt ude i vandet, at deres trebenede fodstykke var under vand. Som de stod der med den nederste

del skjult, så de på den lange afstand langt mindre farlige ud end den kæmpestore jernkolos, i hvis dønninger den lille hjuldamper hjælpeløs tumlede om. De så ud, som om de stod og betragtede denne nye fjende med forbavselse. Denne kæmpe var dog måske også efter deres begreber en jævnbyrdig. *Thunder Child* løsnede ikke et skud. Den styrede blot for fuld fart lige løs på dem. Det var rimeligvis grunden til, at den uantastet fik lov at komme så nær ind på livet af fjenden. De vidste ikke rigtig, hvad de skulle stille op med den. Et glimt af lynstrålen, og den ville være gået til bunds med det samme.

Den skar gennem vandet i sådan en fart, at det så ud, som om den på et minut havde tilbagelagt halvvejen mellem hjuldamperen og marsmændene – en sort kolos, der blev mindre og mindre mod den vigende, flade kyst.

Pludselig løftede den forreste marsmand sit rør og affyrede en bombe med den sorte røg mod torpedobåden. Den ramte på bagbordssiden, bristede og åbnede for sin blæksorte røg, der rullede sig op ud over vandet og drev langsomt til søs, den modsatte vej af torpedobåden, der holdt sig fri af den. For passagererne på damperen, der havde solen i øjnene og næsten stod i højde med vandfladen, så det ud, som om den allerede var midt inde mellem marsmændene.

De så de tre høje skikkelser skilles og gå op af vandet tilbage til bredden. Og nu hævede en af dem kassen med ildstrålen. Han rettede den skråt nedad, og en sky af damp for til vejrs, da den rørte vandet. Den må være gået gennem skibssiden som en hvidglødende ildrager gennem et stykke papir.

Et glimt af ild stod ud igennem den tætte, hvide damp, og marsmanden vaklede og ravede. I næste øjeblik var han sunket

sammen, og en masse vand og damp stod højt op i luften. *Thunder Child*s kanoner gik af, den ene efter den anden, en kugle plaskede ned lige ved den lille damper, sprang hen imod et andet flygtende skib og huggede en smakke til pindebrænde længere nordpå.

Men ingen bekymrede sig videre om det. Ved synet af marsmanden, der sank sammen, gav kaptajnen oppe på broen et uartikuleret brøl fra sig, og alle passagererne, der stod stuvet sammen på dækket, råbte i munden på hinanden. Et øjeblik efter stemte de i igen. Ud af den hvide damp kom noget langt og sort til syne igen med flammer, der stod ud fra den midterste del, af ild, der fo'r ud af dens skorsten og ventiler.

Thunder Child var levende endnu. Styremekanismen var i orden, så det ud til, og dens maskiner arbejdede stadigvæk. Den styrede lige løs på den næste marsmand og var kun et hundrede meter fra ham, da ildstrålen igen blev sat i virksomhed. Så lød der et forfærdeligt brag, et blændende glimt, og dæk og skorsten røg op i luften. Marsmanden vaklede ved stødet af eksplosionen, og i næste sekund havde det flammende vrag, der endnu havde fart på, nået ham og krøllet og krammet ham sammen som et stykke pap. Min broder udstødte uvilkårligt et glædesskrig. Et kogende, dampende kaos skjulte igen alt for hans øjne.

"To!" brølede kaptajnen.

Alle råbte og skreg. Hele den lille damper genlød fra den ene ende til den anden af begejstrede råb, som blev besvaret først af det ene, så af det andet af hele den flåde af alle mulige slags fartøjer, som var på vej udad, bort fra England.

Dampen hang over vandet i flere minutter og skjulte både den tredje marsmand og hele kysten. Alt imens dampede hjuldamperen stadig af sted, længere og længere bort fra kampen. Og da til sidst dampen lettede, kom den rullende sorte røg imellem, og man kunne hverken se noget af *Thunder Child* eller den tredje marsmand.

Men panserskibene ude fra søen var nu ganske nær, passerede damperen og stod ind mod kysten. Damperen gik udad, og panserskibene gled langsomt den modsatte vej, hvor alt endnu var skjult af en marmoreret banke, der bestod halvt af damp og halvt af den sorte gas, der hvirvlede og malede rundt imellem hinanden og dannede de besynderligste figurer. Den flygtende flåde tog retning mod nordøst; flere smakker sejlede ind imellem damperen og panserskibene. Kort efter, før de nåede den synkende banke af damp og giftig røg, drejede de nordpå og vendte så helt og gled ind i aftenens dis mod syd. Kysten svandt og kunne til sidst ikke skelnes for solnedgangens lave, gyldenrøde skybanker.

Pludselig brød så den dirrende lyd af fjerne kanonskud gennem den stille aften. Alle styrtede hen til rælingen og stirrede ind i den synkende sols blændende pragt mod vest, men intet kunne skelnes tydeligt. En dynge røg hævede sig langsomt og skjulte solens røde skive. Damperen fortsatte sin vej, uden at gåden blev løst.

Solen sank i gyldne skyer, himlen flammede op og blev mørk igen, aftenstjernen skælvede deroppe. Det var den mørkeste tid af sommernatten, da kaptajnen råbte og pegede på noget. Min broder så op. Noget fløj op i luften, skilte sig ud fra de grålige omgivelser, fo'r skråt opad og kom hurtigt ind i vesthimlens

blege lys oppe over skyerne. Det var fladt og bredt og meget stort. Det susede over himlen i en stor kurve, blev så mindre, dalede langsomt og slugtes igen af nattens hemmelighedsfulde grå. Og mørke udspredte det på sin vej over landet.

2. bog

1. Jorden under marsmændenes herredømme

I de sidste to kapitler har jeg ladet mig og præsten skøtte os selv for at fortælle alt, hvad min broder oplevede. I de to første dage holdt præsten og jeg os skjult i det tomme hus, hvor vi var flygtet hen for at undgå den sorte røg. Det var hele søndag nat og den næste dag – den vildeste rædsels dag i London – hvor vi opholdt os der som på en lille ø i havet, afskåret fra verden uden om os ved den sorte røg. Vi kunne ikke gøre andet end vente roligt og tålmodigt. Men denne uvirksomhed var mere pinefuld end alt andet og varede to lange dage.

Jeg var opfyldt af bekymring ved tanken om min kone. Jeg tænkte mig hende i Leatherhead, jeg forestillede mig, hvor forfærdelig angst hun var, hvilken fare hun svævede i, og hvor hun allerede sørgede over mig som over en død. Jeg løb op og ned ad gulvet og græd højt ved tanken om, hvor fuldstændig jeg var afskåret fra at komme hende til hjælp under alle de ulykker, der kunne tilstøde hende i min fraværelse. Min fætter, vidste jeg, var modig nok, men han hørte ikke til den slags mennesker, der hurtigt opfatter faren og straks griber til de nødvendige forholdsregler. Og hvad hjalp mod under disse omstændigheder? Det var forsigtighed og hurtighed, det gjaldt om. Min eneste trøst var, at marsmændene forhåbentlig bevægede sig i retning af London og bort fra hende. Men alle disse gisninger pinte og plagede mig. Jeg var i høj grad oprevet, og præstens evindelige jeremiader og egoistiske fortvivlelse irriterede mig frygteligt. Da jeg forgæves havde prøvet på at få ham til at holde op, lod jeg ham være, hvor han var, gik ind i et andet værelse, der var fuldt af globusser, udstoppede fugle og

skrivebøger og øjensynlig havde været skolestue for familiens børn. Da han til sidst forfulgte mig også derind, gik jeg op på et pulterkammer øverst oppe og lukkede døren af efter mig for at få lov at være i fred med min elendighed.

Vi var uhjælpeligt indesluttede hele den dag og den næste morgen af den sorte røg. Vi så et glimt af mennesker i huset ved siden af – et ansigt ved vinduet, et lys, der bevægede sig, og senere hen en dør, der blev slået i. Men jeg ved ikke, hvem de mennesker var, eller hvad der blev af dem. Vi så intet til dem den næste dag. Den sorte røg var i drift ned ad floden til hele mandag morgen, krøb nærmere og nærmere ind på livet af os og drev til sidst hen ad vejen udenfor det hus, vi havde skjult os i.

En marsmand kom gående tværs over markerne ved middagstid, sprøjtede sin overhedede damp ud over røgen og fik den til at lægge sig. Den hvislede mod muren, sprængte de ruder, den ramte, og skoldede præstens hånd, da han flygtede fra det værelse, der vendte ud mod vejen. Da vi bagefter krøb gennem de pjaskvåde værelser og kiggede ud igen, så landet nordpå ud, som om en snestorm var gået hen over det og havde hærget det – kun var sneen sort som kul. Da vi så hen ad floden til, forbavsede det os at se en rød tone, som blandede sig med den sorte, der lå over de afbrændte enge.

Lige straks gik det ikke op for os, hvad virkning denne forandring havde på vor stilling. Det vigtigste var, at vi nu ikke mere behøvede at være bange for den sorte røg. Men lidt efter begreb jeg, at vi nu ikke var indespærret længere, at vi kunne gå, når vi ville. Så snart jeg så, at vejen var fri, drømte jeg blot om at komme af sted. Men præsten var sløv og ubeslutsom.

"Vi er jo i sikkerhed her," gentog han, "vi er sikre her."

Jeg besluttede så at forlade ham – Gud give, jeg havde gjort det! Hvad mad og drikke angår, havde jeg lært af artilleristen at være klogere denne gang. Jeg havde fundet olie og klude til mine brandsår, og jeg tog også en hat og en flonelsskjorte, som jeg fandt i et af sovekamrene. Da præsten forstod, at det var min agt at gå alene, tog han sig pludselig sammen og ville med. Og da alt stadig var roligt, brød vi op, da den var henad fem, og gik ad den sorte landevej til Sunbury.

I Sunbury og langs vejen lå der med mellemrum lig i forvredne stillinger – både heste og mennesker – væltede vogne, flyttegods, alt dækket af et tykt lag sort støv. Dette lag askeagtige pulver fik mig til at tænke på, hvad jeg havde læst om Pompejis ødelæggelse. Vi nåede Hampton Court uden uheld, opfyldt af alle de usædvanlige og mærkelige ting, vi havde set, og det var en ren lise for vore øjne at finde en plet der, som var grøn endnu, og som havde undgået den kvælende, sværtende røg. Vi gik gennem parken og så dyrene gå fredeligt og græsse under kastanjerne, og nogle mænd og kvinder, der styrtede af sted i retning af Hampton. Det var de første levende mennesker, vi så på vor vej.

På den anden side af vejen, et stykke borte, brændte skoven endnu. Men her var alt urørt. Hverken ildstrålen eller den sorte røg havde været der, og vi traf flere folk her, men ingen havde noget nyt at fortælle. Størstedelen af dem benyttede ligesom vi et pusterum, en pause, hvor fjenden var andet steds henne, til at skifte opholdssted. Jeg fik det indtryk, at mange af disse huse endnu var beboet af mennesker, der var så forskrækkede, at de ikke engang vovede at flygte. Her så vi også sporene af et

hurtigt rykud, af flugt over hals og hoved alle vegne langs vejen. Jeg husker især tre knuste cykler i en bunke, der var kørt ned i vejen af de efterfølgende vognes hjul. Omtrent halv ni gik vi over Richmond-broen. Vi løb over broen, hvor vi var så udsatte for at blive opdaget, men jeg lagde dog i hastværket mærke til den røde masse, der i store flager drev ned ad floden med strømmen. Jeg vidste ikke, hvad det var – og øjeblikket var ikke gunstigt for den slags undersøgelser – men jeg troede i alt fald, det var noget mere uhyggeligt, end det i virkeligheden var. Her var igen alt sort af støv, der engang havde været røg, og de døde kroppe lå der overalt, en stor dynge lige ved stationen. Og ikke et glimt af marsmændene, før vi var kommet et godt stykke på vej til Barnes.

Vi så i nogen afstand tre mænd løbe ned ad en sidegade hen imod floden, men det var alt, hvad der var at se. Byen brændte i lys lue. Udenfor var der ikke det mindste spor af den sorte røg.

Så lige med ét, da vi var i nærheden af Kew, kom en flok mennesker løbende, og det øverste af en marsmands rustning kom til syne over hustagene ikke hundrede meter borte fra os. Vi stod aldeles forstenede af angst, og havde han set ned, så havde det været ude med os. Vi turde ikke gå videre, men drejede ind til siden og gemte os i et skur i en have. Der lagde præsten sig ned og krøb sammen på gulvet, hvor han lå og græd sagte og nægtede at røre sig af flækken.

Men jeg var kun optaget af én ting, nemlig at nå Leatherhead, og i mørkningen vovede jeg mig ud igen. Jeg gik igennem et buskads og langs med et stort hus og kom så ud på vejen, der førte til Kew. Præsten lod jeg ligge i skuret, men han kom løbende efter mig hen ad vejen.

Dette andet forsøg på at nå mit mål var sikkert det mest halsbrækkende, jeg endnu havde foretaget mig. Det var ikke til at tage fejl af, at marsmændene var rundt omkring i nærheden. Næppe havde præsten indhentet mig, før vi så enten den samme eller en anden af dem skridte af langt borte hen over engene. Fire-fem små sorte skikkelser styrtede af sted foran ham. Marsmanden forfulgte dem øjensynlig. I tre skridt var han midt imellem dem, og de fo'r af sted til alle sider bort fra hans vældige tre ben. Han brugte ikke ildstrålen, men samlede dem op den ene efter den anden og puttede dem ned i den store kurvlignende metalgenstand, som stak ud bagpå.

Det var første gang, jeg så beviset for, at marsmændene måtte have en anden hensigt med den overvundne menneskehed end udryddelse. Vi stod et øjeblik som lamslåede, så gjorde vi omkring og flygtede gennem en låge ind i en have med en mur udenom, dumpede meget belejligt lige ned i en grøft og blev liggende der og vovede knap nok at hviske til hinanden, før stjernerne kom frem på himlen.

Jeg tænker, den var nær ved elleve om natten, før vi fik mod til at kravle op igen. Vi vovede os ikke mere ud på vejen, men sneg os langs hække og gennem haver og spejdede omhyggeligt ud i mørket, hver til sin side, efter marsmændene, som syntes at være alle vegne rundt omkring os. På et sted tumlede vi ind på en gårdsplads, hvor alt var ødelagt af ild og sort aske, hvor der lå en mængde døde mennesker med hovedet og kroppen frygteligt forbrændte, medens benene og støvlerne var så godt som urørte; og døde heste lå der også, alt sammen vel en halvtreds fod bag ved en skanse med fire ødelagte kanoner og knuste kanonvogne.

Sheen lod til at have undgået ødelæggelsen, men byen var øde og forladt. Vi så ingen døde, skønt natten var så mørk, at vi måtte gå ad hovedgaden. Her begyndte præsten pludselig at klage over træthed og tørst, og vi besluttede at prøve på at komme ind i et af husene.

Det første hus, vi med noget besvær slap ind i gennem et vindue, var en lille villa, hvor jeg ikke fandt andet spiseligt end en stump muggen ost. Men vand fik vi da at drikke, og jeg tog en økse med, som nok ville komme mig til nytte næste gang, vi skulle gøre indbrud.

Vi gik over på den anden side af vejen, hvor der stod et hvidt hus med have foran, der var indhegnet af en mur. I spisekammeret her fandt vi fuldt op af mad: To store stykker brød i en krukke, et råt stykke kød og en halv skinke. Jeg opgiver det så nøjagtigt, fordi det blev vor skæbne i de næste fjorten dage at opretholde livet ved hjælp af disse fødemidler. Der stod øl under en hylde, og der var to dåser grønne bønner og noget halvvissent hovedsalat. Spisekammeret lå bag ved opvaskerummet, hvor der lå brænde, og hvor vi fandt et skab med et dusin flasker bourgogne, nogle dåser med kødekstrakt og laks og to dåser kiks.

Vi satte os ned i det tilstødende køkken og spiste brød og skinke og drak øl af samme flaske – alt sammen i mørke, fordi vi ikke turde tænde lys. Præsten, der stadig var bange og urolig, var nu lige så ivrig efter at komme af sted, som han før havde været angst for det. Jeg var netop i færd med at råde ham til at spise for at styrke sig og samle kræfter til det næste stykke vej, da dét hændte, der spærrede os vej for lange tider.

"Det kan ikke være midnat endnu," sagde jeg, og i det samme kom et blændende skær af stærkt grønt lys. Alle genstande i køkkenet sprang frem i lyset og forsvandt så igen et øjeblik efter. Så fulgte en rystelse, som jeg aldrig har oplevet hverken før eller siden, og lige i hælene på den, næsten samtidig med den, kom et stød bag ved mig, jeg hørte lyden af glas, der klirrede i stykker, vægge, der revnede, mursten og kalk, der raslede ned omkring os, og så brasede loftet i stumper og stykker med strå og støv ned over hovedet på os. Jeg blev kastet hovedkulds hen over gulvet lige imod komfurdøren og faldt. Jeg lå længe bevidstløs, fortalte præsten mig, og da jeg kom til mig selv, var vi i mørke igen, og han sad og stænkede vand på mig, medens blodet rendte ned ad ansigtet på ham fra et sår, han havde fået i panden.

Jeg var ganske fortumlet og havde ikke nogen klar forestilling om, hvad der var hændt. Lidt efter lidt dukkede det op i min bevidsthed. Min ene tinding havde fået et ordentligt hug og meldte sig selv.

"Går det bedre?" spurgte præsten hviskende.

Langt om længe kunne jeg svare ham og rejste mig op i siddende stilling.

"Rør Dem endelig ikke," sagde han. "Gulvet er fuldt af glasskår og ituslået porcelæn fra køkkenbordet. De kan ikke røre Dem uden at gøre støj, og jeg bilder mig ind, at de er udenfor."

Vi sad begge ubevægelige og tavse og kunne knap høre hinandens åndedræt. Alt uden om os lod til at være dødsstille. Så faldt noget gibs eller kalk ned fra loftet og gjorde spektakel.

Udenfor og ganske tæt ved os lød med mellemrum en metallisk raslen.

"Hør!" sagde præsten, da lyden netop kom igen.

"Ja," sagde jeg, "hvad er det?"

"En marsmand!" svarede han.

Jeg lyttede igen.

"Det var slet ikke, som om det var ildstrålen, der havde ramt huset," sagde jeg, og et øjeblik var jeg mest tilbøjelig til at tro, at det var en af marsmændenes store maskiner eller rustninger, der var tumlet imod huset, som jeg havde set den tumle imod Shepperton kirketårn.

Hele situationen var så besynderlig og ubegribelig, at vi sad næsten uden at gøre en bevægelse i tre-fire timer, lige til dagen begyndte at gry. Så sivede lyset ind til os, ikke gennem vinduet, som blev ved at være sort, men gennem en trekantet åbning mellem en bjælke og noget murværk, der var faldet fra hinanden i væggen bagved os. Og nu så vi for første gang hele det indre af køkkenet.

Vinduet var slået ind af en bunke jord fra haven, som flød over det bord, vi havde siddet på, medens vi spiste, og lå alle vegne hele gulvet over. Udenfor var jorden væltet op ad huset i en høj bunke. Oppe ved den øverste kant af vinduesrammen kunne vi se en stump af tagrenden. Gulvet lå fuldt af jernstumper, og køkkenvæggen ind mod huset var slået ind, og da dagslyset rigtig kom ind, var det tydeligt, at den største del af huset var ramlet sammen. Midt i al denne ødelæggelse stod anretterbordet ganske urørt, malet lysegrønt, som det var mode, og med et utal af kobber- og tinkar neden under. Tapetet

forestillede blå og hvide kakler, og oven over tallerkenrækken var det revet løs og hang og flagrede.

Da det blev lysere, så vi gennem hullet i muren kroppen af en marsmand, der stod skildvagt derude – jeg antager ved en endnu glødende cylinder!

Da vi havde set det, kravlede vi så lydløst som muligt ud af køkkenet, hvor det endnu var temmelig lyst, og skjulte os i opvaskerummets mørke. Lidt efter lidt gik den rigtige forklaring på katastrofen op for mig.

"Den femte cylinder," hviskede jeg, "det femte skud fra Mars har ramt huset og begravet os under ruinerne."

Præsten stod tavs. Så hviskede han:

"Gud se i nåde til os!"

Og så hørte jeg ham mumle noget hen for sig.

Præstens mumlen var den eneste lyd derinde. Jeg for mit vedkommende turde næppe trække vejret. Jeg sad med blikket stift hæftet på det svage lys fra køkkendøren. Jeg kunne lige skimte præstens langagtige ansigt og hans hvide krave og manchetter. Udenfor lød der en hamren på metal og så en voldsom skrigen. Efter et øjebliks stilhed kom der en hvæsende lyd som af en maskine, der sættes i gang. Disse lyde, der for størstedelen var mig uforklarlige, kom stadig igen, og jeg syntes med mindre og mindre mellemrum. Så fulgte et stød og en rysten, der fik alt uden om os til at dirre, og karrene og porcelænet i spisekammeret raslede og klirrede. Pludselig forsvandt lyset, og det spøgelsesagtige køkken blev fuldstændig mørkt. I mange timer lå vi sikkert og krøb sammen der, tavse og rystende af angst, indtil vi var trætte af at sidde og lytte og døsede hen …

Til sidst mærkede jeg, at jeg var både vågen og sulten. Jeg tror næsten, at vi havde døset den største del af dagen hen på den måde, før jeg vågnede. Jeg var så skrupsulten, at jeg måtte have mad. Jeg sagde til præsten, at jeg gik for at finde noget mad, og jeg følte mig frem, til jeg nåede spisekammeret. Han svarede ikke, men så snart han hørte, jeg begyndte at spise, fik han også travlt og begyndte at famle sig hen til mig.

2. Hvad vi så fra det sammenstyrtede hus

Da vi havde spist, kravlede vi tilbage til opvaskerummet, og der har jeg nok blundet igen, for da jeg rørte mig og så mig om, opdagede jeg, at jeg var alene. Den stødvise dirren blev ved med en trættende udholdenhed. Jeg kaldte flere gange hviskende på præsten og famlede mig til sidst frem til køkkendøren. Det var dag endnu, og jeg så ham ovre ved den anden væg, hvor han lå op imod det trekantede hul, der vendte ud mod marsmændene. Han havde trukket skuldrene op og bøjet hovedet, så jeg slet ikke kunne se det.

Jeg kunne høre en mængde forskellige lyde, næsten som jeg var i et maskinrum, og hele huset rystede under stødene. Igennem åbningen i væggen kunne jeg se toppen af et træ, der lyste som guld, og et stykke af den rolige aftenhimmels varme blå farve. Et par minutter stod jeg og iagttog præsten. Så krøb og listede jeg med den største forsigtighed hen til ham mellem glas og tallerkener, der lå i stumper og stykker hele gulvet over.

Jeg rørte ved præstens ene ben, og han fo'r så voldsomt sammen, at en hel bunke glas gled ned udenfor og faldt med et lydeligt klask. Jeg greb hans arm, angst for, at han skulle give et skrig fra sig, og vi krøb længe sammen ved siden af hinanden uden at gøre en bevægelse. Så vendte jeg mig om for at se, hvor meget der var tilbage af vor fæstning. Der, hvor kalken var faldet ned, var der en lodret sprække, og når jeg forsigtig hævede mig op på en bjælke, kunne jeg gennem sprækken se, hvad der for et døgn siden havde været en fredelig forstads landevej.

Den femte cylinder måtte være faldet lige midt i det hus, vi først var inde i. Bygningen var forsvundet, fuldstændig knust, pulveriseret og spredt til alle sider. Cylinderen havde gravet sig langt ned i jorden i et dybt hul, der allerede nu var meget større end fordybningen, jeg havde set på Horsell fælled. Jorden rundt om havde den pløjet op, så den lå som høje volde, der skjulte husene bagved. Ja, den havde egentlig snarere sprøjtet dem op ligesom en hammer der med voldsom kraft hugges ned i mudder. Vort hus var sunket bagover. Den forreste del lige ned til kælderen var fuldstændig ødelagt. Det var et rent tilfælde, at køkkenet og opvaskerummet var blevet sparet og nu stod der, begravet under ruiner og dynger af jord, indesluttet på alle sider undtagen den, der vendte ud mod cylinderen. Vi hang bogstavelig talt på skråningen ned til det store runde hul, som marsmændene var i færd med at lave. Den tunge, hamrende lyd kom øjensynlig bagfra, og gang på gang drev en lys, grøn damp som et slør forbi vort kighul!

Cylinderen midt i hullet var allerede lukket op, og ved den forreste ende af den, midt imellem nogle knækkede og halvt begravede buske, stod en af krigsmaskinerne, forladt af ejermanden, og tegnede sig stiv og stor mod den lyse aftenhimmel. Lige straks så jeg hverken hullet eller cylinderen, skønt det havde været det mest passende at beskrive dem først. Jeg så kun den glitrende og glinsende maskine, der var i færd med at tømme cylinderen, og de underlige væsener, der langsomt og besværligt kravlede over den jord, maskinen hobede op.

Denne maskine var jeg først og fremmest optaget af. Konstruktionen var mig ganske fremmed og så meget

kompliceret ud. Senere hen, da den blev undersøgt og studeret af ingeniørerne, gav den opfindelserne her på Jorden et mægtigt skub fremad. Ved første blik lignede den en metaledderkop med fem leddede, hurtige ben, og på dens krop et utal af leddelte løftestænger og fangarme, der strakte sig ud og trak sig tilbage igen. De fleste af armene var trukket ind til kroppen, men med tre af dem fiskede den op af cylinderen en masse metalplader og stænger, som sandsynligvis beklædte og styrkede cylinderens vægge. Efterhånden som armene løftede det ud, lagde de det på et jævnt stykke jord bagved.

Bevægelserne var så hurtige, fuldendte og indviklede, at jeg først, trods det skinnende metal, den var gjort af, ikke kunne tro, det var en maskine. Krigsmaskinerne, rustningerne, marsmændene havde på, var genialt konstruerede og næsten som levende væsener, men de var intet i sammenligning med denne. Folk, som aldrig har set dem, men kun kender dem af beskrivelser, som for eksempel jeg har givet af dem, har ligefrem ikke fantasi nok til at forestille sig den slags levende mekanismer.

Jeg kommer netop nu til at huske på, hvordan rustningen blev beskrevet i en af de første pjecer, der behandlede krigen og dens forløb. Skribenten havde øjensynlig foretaget en hastig undersøgelse af dem og dermed basta. Han beskrev dem som stive, trebenede apparater uden blødhed og bøjelighed og uden den mangfoldighed af bevægelser, den var i stand til at præstere. Pjecen, der indeholdt denne beskrivelse, nåede en betydelig udbredelse, og jeg omtaler den blot her for at advare læseren mod de ganske fejlagtige indtryk, den har givet ham. Marsmændene lignede efter de beskrivelser ikke mere de

virkelige marsmænd, jeg så i virksomhed, end en dukke ligner et levende menneske.

Jeg har sagt, at maskinen lige straks ikke gjorde indtryk af at være en maskine, men et krabbelignende væsen beklædt med et skinnende overtræk. Marsmanden, der styrede dens bevægelser med sine tynde, lange arme, syntes simpelthen at repræsentere krabbens hjernemasse. Men så opdagede jeg ligheden mellem ham og de andre kroppe, jeg så over hans gråbrune, glinsende, læderagtige hud og hans strittende arme, og så gik det op for mig, at han ikke var en del af maskinen, men den behændige arbejder, der styrede den. Da jeg var kommet så vidt, begyndte jeg at tage de andre marsmænd nærmere i øjesyn. Jeg havde allerede et indtryk af dem, og nu blev jeg ikke forstyrret af den kvalmende afsky, jeg havde følt første gang, jeg så et glimt af dem på Horsell fælled. Desuden var jeg nu afskåret fra at røre mig og havde ikke andet at gøre end at studere dem.

Nu først så jeg, hvor lidt de lignede alt, hvad der findes her på jorden. De havde kæmpemæssige runde kroppe – eller rettere hoveder – omtrent fire fod i gennemsnit, og hver krop havde på den forreste side et ansigt. Ansigtet havde ingen næsebor – marsmændene synes ikke at have haft nogen lugtesans – men de havde et par meget store, mørktfarvede øjne og lige under dem en kødet, lang og bred, snabellignende mund. På bagsiden af hovedet eller kroppen – jeg ved ikke rigtig, hvad jeg skal kalde det – var der en snæver, tragtformet åbning, som senere hen ved anatomiske undersøgelser viste sig at være et øre, skønt det næsten må have været ubrugeligt hernede i jordens tættere atmosfære. Grupperet omkring munden var seksten tynde fangarme eller føletråde, næsten som *piskesnerter*, ordnet i to

bundter med otte i hvert. Den fremragende anatom professor Howes har senere mere træffende kaldt dem *hænder*. Da jeg så marsmændene første gang, fik jeg det indtryk, at de forsøgte at rejse sig op og stå på disse hænder, men naturligvis har Jordens større tyngdekraft gjort det umuligt. Men der er al grund til at tro, at de oppe på Mars med stor lethed har bevæget sig fremad ved hjælp af dem.

Den indre anatomi, som senere blev undersøgt ved dissektion, var næsten lige så simpel. Hjernevævet var det, der var mest af. Det udsendte enorme nerver til øjnene, øret og til de fintmærkende fangarme. Så var der lungerne, som kun gennem munden stod i forbindelse med luften. Åndedrætsbesværlighederne, som den tættere luft og den større tyngdekraft forårsagede, viste sig kun alt for tydeligt i den krampagtige sammentrækning af huden.

Dette var den samlede sum af marsmandens indre organer. Hele det indviklede fordøjelsesapparat, som hos et menneske optager den største del af kroppen, eksisterede mærkeligt nok ikke hos marsmændene. De var kun hoved, lutter hoved. Indvolde havde de ingen af. De spiste ikke, fordøjede endnu mindre. I stedet for tog de friskt, varmt blod fra andre skabninger og sprøjtede det ind i deres egne årer. Jeg så det selv og skal beskrive det på rette tid og sted. Men selv om jeg skulle synes sensibel, kan jeg dog ikke få mig til at beskrive, hvad jeg ikke engang kunne holde ud at se på. Det må være nok at sige, at blodet fra et endnu levende væsen, i de fleste tilfælde fra et menneske, ved hjælp af en stikhævert blev ledet ind i den kanal, som optog det …

Den blotte tanke om det virker naturligvis modbydelig på os, men alligevel mener jeg, vi gør bedst i at tænke på, hvor modbydeligt vort kødæderi ville virke på en intelligent kanin.

Den fysiologiske fordel ved indsprøjtningsmetoden er indlysende, når man tænker på den tid og de kræfter, menneskene bruger til at spise og fordøje i. Halvdelen af vort legeme optages af kirtler, tarme og organer, der ikke bestiller andet end at omdanne alle slags næringsmidler til blod. Fordøjelsesprocessen og dens indvirkning på nervesystemet bruger af vore kræfter, svækker vor energi og bestemmer humøret. Mennesker er lykkelige og glade, utilfredse og elendige, alt efter som de har en sund eller syg lever, en god eller en dårlig fordøjelse. Men marsmændene var hævet over alle disse organers indflydelse på deres sind og deres handlinger.

At de foretrak menneskeblod som næringsmiddel, kan i alt fald delvis forklares ved den lighed, der var imellem menneskene og de væsener, de havde bragt med sig fra Mars som proviant. Så vidt man kunne se af de indskrumpede levninger, der senere faldt i menneskenes hænder, har de været tobenede med spinkle skeletter, der ikke lignede knogler, men snarere lod til at være gjort af en kiselagtig substans (næsten som de kiselagtige svampe), og en svag muskulatur. De har været omtrent seks fod høje og havde runde hoveder og store øjne, der lå dybt inde i hovedet i stenhårde gruber. To eller tre af dem har der været i hver cylinder, og alle var dræbt, inden de nåede jorden. Og det havde heller ikke hjulpet dem det mindste, om de havde været i live, for så snart de havde forsøgt

at stå oprejst på vor klode, ville atmosfæren have knust hvert eneste ben i deres krop.

Mens jeg nu er ved beskrivelsen af disse mægtige, dræbende skabninger fra Mars, vil jeg tilføje enkelte småtræk, som jeg ganske vist ikke kendte dengang, men som vil hjælpe læseren, som ikke har set dem, til at danne sig en tydelig forestilling om dem.

Der var tre andre punkter, hvor deres fysiologi i høj grad afveg fra vor. De sov aldrig. Deres organisme var sådan indrettet, at den, lige så lidt som menneskets hjerte, trængte til at sove. Da de ikke havde det omfattende muskelarbejde, som anstrenger mennesket, kendte de heller ikke den periodiske gliden ud af tilværelsen. De syntes aldrig at trættes. Og her på Jorden har dog hver bevægelse kostet dem anstrengelse, men ikke des mindre var de i virksomhed lige til det sidste. I fireogtyve timer udførte de fireogtyve timers arbejde, hvad måske myrerne, men ingen andre her på Jorden, gør dem efter.

Dernæst var marsmændene absolut kønsløse, så underligt det end lyder i en verden, hvor næsten alt, både mennesker og planter og dyr, har køn. Det sparede dem for alle de sindsbevægelser, der følger med kønsforskellen. Og det er mellem menneskene ikke så få. Der kan nu ikke være nogen tvivl om, at der under krigen virkelig blev født en marsmand her på jorden. Han hang endnu sammen med sit ophav, da han blev fundet, og var kun delvis løsnet ved en slags knopskydning, akkurat som den nye liljeknold eller afkommet af ferskvandspolyppen.

Hos menneskene, hos alle højerestående dyr er den form for forplantning forsvundet, men også her på Jorden har det

sikkert været den oprindelige. Iblandt de lavere dyr var hos nogle begge former i brug, indtil forplantningen ved to forskellige køn sejrede over den anden. På Mars gik det imidlertid den modsatte vej.

Forskellige forfattere har fantaseret over fremtidsmennesket. Og enkelte af fantasierne har ikke været så langt endda fra marsmændene. Næse, hår, tænder og hage skulle forsvinde, når ernæringen kom til at bestå af kemikalier. Alt, hvad der ikke benyttedes, ville blive mindre og mindre, medens hjernen og dens tjenere, hænderne, ville vokse og vokse på det øvrige legemes bekostning.

Hos marsmændene ser vi i alt fald det fænomen, at den animalske del af organismen har måttet vige pladsen for den del, der står under hjernens herredømme. Og mig forekommer det ingenlunde usandsynligt, at de nedstammer fra væsener, der ligner os, og at deres hjerner og deres hænder i størrelse og antal har udviklet sig på det organiske livs bekostning.

Det tredje og sidste punkt, hvor de afviger fra os, kunne måske synes temmelig uvæsentligt. Bakterier, som forårsager så megen sygdom og så mange lidelser hos os, har enten aldrig eksisteret på Mars, eller også har deres videnskab for længst udryddet hvert spor af dem. Hundreder af sygdomme, af feber og smitte, kræft, svulster og svindsot kender de ikke til. Og da jeg nu er ved sammenligningen mellem jordelivet og marslivet, vil jeg dog minde om det "røde ukrudt".

Efter al sandsynlighed er planternes farve deroppe blodrød i stedet for grøn. I hvert tilfælde kom al sæd og frø, som marsmændene havde med sig, op som røde planter. Der var

kun en af dem, der stod sig i kampen med Jordens grønne urter. Det var det *røde ukrudt*, som folk kaldte det.

Det groede og bredte sig med en forbavsende kraft og hurtighed. Allerede den tredje eller fjerde dag myldrede det op på siderne af hullet, hvor cylindrene lå, og sendte sine kaktuslignende grene hen over vort trekantede vindue, så de hang ned som røde frynser. Og senere fandt jeg det alle vegne. Det havde sået sig selv over hele landet, især ved søer og bække, i grøfter og rindende vand.

Et høreorgan synes marsmændene også at have haft, et rundt trommeskind, der sad bag på deres krophoved, og øjne, der var dannet omtrent som vore. Den almindelige mening er, at de meddelte sig til hinanden ved lyde og bevægelser med føletrådene. Men jeg, som vel nok er det menneske, der har set mest til dem, der har iagttaget dem på ganske nært hold gang på gang, jeg har set både fire og fem på en gang af dem udføre det mest indviklede arbejde sammen på deres uforstyrrelige, overlegne måde, uden en lyd, uden et tegn. Deres ejendommelige hylen var altid indledningen til måltidet; det var altid samme enstonige lyd, og jeg tror slet ikke, det var et signal, det var blot en kraftig udånding, der var en forberedelse til *blodsugningen*. Nogle kundskaber har jeg da i retning af psykologi, og er der noget, jeg er vis på, så er det, at marsmændene vekslede tanker uden noget som helst fysisk mellemled – simpelthen ved tankeoverføring.

Klæder havde de ikke på. Deres begreber om skønhed og pynt var naturligvis vidt forskellige fra vore.
Temperaturforandringer var de meget lidt modtagelige for, og det forskellige lufttryk synes ikke at have indvirket det mindste

på deres helbred. De behøvede ikke klæder; og meget andet var der, som var blevet overflødigt for dem, med den legemlige udvikling, de nåede til, men som vi mennesker stadig må ty til. Vi med vore cykler, rulleskøjter, flyvemaskiner, kanoner osv., vi er bare lige i begyndelsen af den udvikling, som marsmændene er på højden af. De er blevet til lutter hjerne, og de anlægger forskellige legemer efter deres behov, akkurat som menneskene, der tager en cykle, når de har travlt, og en paraply, når det regner.

Men det, der forbavser os mennesker mest ved alle deres maskiner og apparater, er, at der ikke findes et eneste *hjul*. Vi, der ikke kan tænke os en maskine uden snurrende hjul, vi forstår ikke, hvor det er muligt at undvære det. Ikke engang som befordringsmiddel benyttede de det. I denne forbindelse er det ganske grinagtigt at lægge mærke til, at naturen her på jorden heller ikke noget sted har fundet på hjulet, eller i alt fald har den foretrukket andre hjælpemidler. Og det var ikke blot hjulet, marsmændene ikke kendte eller ikke brugte, men tappen, den faste tap, der løber rundt, fandtes også kun yderst sjældent i deres maskiner. Det, der gav alt deres maskinarbejde dette præg af liv og tanke, var et system af skiver, der anvendtes ved alle sammenføjninger og led. Skiverne sad i en elastisk skede, og når den elektriske strøm gik igennem dem, trak de sig med voldsom kraft tæt sammen – som en muskel, der pludselig strammes. I den krabbelignende kran fandtes disse *muskler* overalt. Armene strakte sig og gik ned i cylinderens dyb, bøjede sig og kom op med, hvad de havde hentet dernede. Krabben så langt mere levende ud end den marsmand, der lå højere oppe, hvor den synkende sols stråler endnu nåede ham. Pustende

flimrede han med sine føletråde og bevægede sig ganske lidt oven på sin lange rejse gennem verdensrummet.

Mens jeg stod der og vogtede på hver af deres bevægelser og indprentede mig hver lille ejendommelighed ved deres ydre, mindede præsten mig pludselig om sin nærværelse ved at rive mig i armen. Jeg vendte mig om og så et truende ansigt og en tavs, men udtryksfuld mund. Han ønskede at komme til nu. Mere end en ad gangen kunne ikke se gennem sprækken, så jeg måtte nu trække mig tilbage og overlade ham udsigten.

Da jeg igen fik min plads, havde *krabben* allerede sat alle de stykker sammen, som den havde taget op, og lavet et apparat, der havde en umiskendelig lighed med den selv. Og nede på venstre side var en ivrig lille gravemaskine kommet til syne. Den pustede stødvis grøn damp op i luften og masede rundt i den yderste kreds af hullet, gravede jorden løs, udvidede hullet og dæmmede jorden op på en omhyggelig og praktisk måde. Det var fra den, den hamrende lyd var kommet og de regelmæssige stød, der jog igennem vort sammensunkne tilflugtssted som krampetrækninger. Den peb og fløjtede, medens den arbejdede. Så vidt jeg kunne se, udførte den sit arbejde på eget ansvar. Jeg så ingen marsmand, der hjalp den.

3. Dagene, medens vi var indespærret

Da en ny krigsmaskine kom til, skyndte vi os bort fra kighullet ind i opvaskerummet. Vi var bange for, at marsmanden fra sit høje stade skulle få øje på os inde i vor fæstning. Senere blev vi mindre bange for disse øjne; blændede, som de var af sollyset, var det ganske umuligt for dem at opdage noget i vort mørke hul. Men i begyndelsen kunne den blotte tanke om opdagelse få vore hjerter til at banke og jage os ind i det bageste rum. Faren, vi udsatte os for, var frygtelig, men lysten til at se, hvad der gik for sig, var uimodståelig hos os begge to. Jeg husker endnu med forbavselse, at vi for ramme alvor sloges om, hvem der skulle til ved kighullet, skønt vi havde hungersdøden eller en endnu frygteligere død hængende over hovedet på os. Vi kunne fare gennem køkkenet for at komme først, slås, skubbe og sparke til hinanden, skønt vi kun var nogle få tommer fra fjenden.

Sagen var, at vi var fuldstændig forskellige fra hinanden både i tænke- og handlemåde, og vor fare og indespærring gjorde samværet ganske utåleligt. Allerede i Halliford var jeg kommet til at hade hans halvt fiffige, halvt ynkelige måde at vække medlidenhed på og hans dumme stædighed. Hans endeløse, mumlende monologer forhindrede mig i at samle mine tanker og prøve på at finde en udvej, og jeg blev til sidst så indædt arrig, at jeg mangen gang var nær ved at lade hidsigheden løbe af med mig. I timevis kunne han sidde og græde som et forkælet barn, og jeg tror virkelig, at han bildte sig ind, at hans tårer på en eller anden måde kunne udrette noget. Og imens sad jeg der i mørket og kunne ikke få mine tanker fra ham og hans ulykke, som jeg ikke brød mig det bitterste om. Han spiste

mere end jeg, og det hjalp ikke, at jeg gjorde ham opmærksom på, at vor eneste udsigt til frelse var at blive i vort skjul, til marsmændene var færdige med deres hul, hvad der muligvis kunne trække ud, så vi kom til at mangle mad. Han spiste og drak, når han havde lyst, store, tunge måltider med lange mellemrum. Han sov kun lidt.

Eftersom dagene gik, forøgede hans ligegyldige hensynsløshed i den grad vor nød og fare, at jeg, så nødigt jeg end ville, måtte tage min tilflugt til trusler, til sidst endog til prygl!

Det hjalp en lille tid. Men han var en af disse svage, rævelumske naturer, der lyver både for Gud og mennesker, ja, endogså for sig selv, blodløse, hadefulde krystere, der ikke har ære skabt i livet. Jeg kan hverken lide at mindes eller at beskrive disse dage, men jeg gør det, for at der ikke skal være huller i min fortælling. De, som aldrig har oplevet nogen fare eller set, hvad der indgød dem rædsel, de har let nok ved at dadle min brutalitet og mit raseri, der til sidst gjorde ende på tragedien; de ved på en prik, hvad der er uret, men de ved ikke, hvad angst og pinsler kan drive et menneske til. Men de, som er prøvede i ulykken, de vil forstå mig bedre og være mere overbærende i deres dom.

Og medens vi inde i vort mørke hul udfægtede vor forbitrede, hviskende strid, sloges om mad og drikke og kæmpede med hænder og fødder, så fuldbyrdedes det vidunder, der var resultatet af marsmændenes utrolige færdighed, nede i hullet. Efter lang tids forløb vovede jeg mig igen tilbage til kighullet og fandt da, at de nyankomne var blevet forstærket med ikke mindre end tre krigsmaskiner og deres ejermænd. De havde

bragt med sig en del nye apparater, der stod ordnede rundt om cylinderen. Den anden *krabbe* var færdig og havde nu travlt med at anvende et af apparaterne, der i form lignede en kæmpemæssig mælkespand. Fra mælkespanden flød en strøm af hvidt pulver ned i et rundt kar, der stod nedenunder, medens der ovenover den hang en pæredannet beholder, som var i rystende bevægelse. *Krabbens* ene klo blev ved med denne bevægelse. Med to andre, der lignede spader, gravede den masser af ler op og styrtede det i den pæredannede beholder. Pulveret fra det runde kar blev ledet gennem en kanal hen til en anden beholder, der var skjult for mig af en dynge blåligt støv. Fra denne beholder steg en stribe grøn røg lige op i den stille luft.

Mens jeg så på det, skød krabben med en svag klirren en klo, der et øjeblik i forvejen ikke var andet end en død ting, ud som en lang kikkert, indtil dens spids forsvandt for mine øjne bag ved det blålige støv. I næste sekund havde den løftet en stang af skinnende, hvidt aluminium op og anbragt den i en voksende bunke lignende stænger, der stod op langs hullets sider. Og den blålige sandbunke voksede som den, indtil den nåede op over hullets kant. Imellem solnedgang og stjerneskin må denne behændige maskine have fabrikeret over hundrede sådanne stænger af det rå ler.

Det var en fabrik. Rejst i løbet af et par dage og i fuld gang i samme øjeblik, den var færdig.

Modsætningen mellem maskinernes hurtige og nøjagtige udførelse af disse sindrige arbejder og deres herrers og mestres langsomme, pustende kluntethed var så påfaldende, at jeg gang på gang måtte huske mig selv på, hvem af dem der var den

levende, tænkende organisme, og hvem der blot var en maskine.

Præsten stod ved kighullet, da det første menneske blev bragt ned til hullet. Jeg sad nedenfor på hug og lyttede spændt. Pludselig gjorde han en bevægelse baglæns, og jeg, der blev bange for, at vi var blevet opdaget, krøb hurtigt som et lyn ind i en krog. Han lod sig glide ned ad murbrokkerne, satte sig ved siden af mig og virrede med hovedet, men ikke et ord, ikke en lyd kom der fra ham, og i det øjeblik var jeg mindst lige så angst som han. Med en mine antydede han, at han ikke ville til kighullet, og min nysgerrighed gav mig mod til at rejse mig op, skræve over ham og klatre op til det. Lige straks kunne jeg ikke se, hvad det var, der havde gjort ham så angst. Tusmørket var nu kommet, stjernerne skinnede kun svagt, men hullet var oplyst af den grønne ild, der kom fra aluminiumsfabrikken. Det hele var et flakkende billede med grønlige glimt og kommende og gående mørke skygger, som virkede uhyggeligt og forvirrende. Oven over og midt imellem det alt sammen fløj flagermusene, travle og ubekymrede. Den arbejdende marsmand kunne jeg ikke mere se; dyngen af det blågrønne pulver var vokset sådan, at den skjulte ham, og en krigsmaskine stod med sammentrukne forkortede ben lige overfor i et hjørne af hullet. Men så midt i maskinernes klapren hørte jeg en svag lyd, der mindede om en menneskelig stemme, men jeg anså det for en umulighed og troede ikke mine egne øren.

Jeg lagde mig nu ned og så udelukkende på krigsmaskinen, for første gang overbeviste jeg mig om, at der virkelig var en marsmand i hætten. Da flammerne steg i vejret, kunne jeg se hans oliede hud og hans klare, dybe øjne. Pludselig hørte jeg et

skrig og så en lang klo række sig over skulderen på maskinen og gå hen til det lille bur, der hang på ryggen af den. Så var der noget, en lille, sprællende tingest, der strittede imod af alle kræfter – den blev løftet højt op i vejret, hvor jeg ikke kunne skelne, hvad det var, i det dunkle, ubestemte skær fra stjernerne, men da den kom ned igen, så jeg ved det grønne lys, at det var et menneske. Ganske tydeligt så jeg ham. Det var en kraftig, rødmosset mand, velklædt og i sin bedste alder. For tre dage siden havde han sikkert indtaget en betydelig stilling i samfundet. Jeg kunne se hans stive blik og hans skinnende skjorteknapper og hans urkæde. Han forsvandt bag sandbunken, og der fulgte et minuts stilhed. Så lød der et skrig, og derpå brød marsmændene ud i en langtrukken og munter støj.

Jeg gled ned ad muren, kom med møje på benene, holdt hænderne for ørene og styrtede ind i opvaskerummet. Præsten, der havde ligget så stille som en mus, gav sig til at skrige ganske højt og kom løbende efter mig.

Den nat, da vi lå skjult i det mørke rum, opfyldte af afsky og angst og uden at kunne vende vore tanker fra det, der foregik bag kighullet, var det forgæves, jeg prøvede at finde en udvej til flugt, men senere, dagen efter, var jeg roligere og så ganske klart på vor stilling. Det var umuligt at tage præsten med på råd; de uhyggelige begivenheder havde gjort ham fuldstændig utilregnelig, han kunne hverken tænke eller forstå. Han var i virkeligheden ikke stort andet end et dyr. Det var mig, det hele kom an på. Da jeg så nærmere på det, gik det op for mig, at der ikke var mere grund til at fortvivle nu, end der havde været før, hvor slemt vi end sad i det. For det første havde vi jo lov at håbe

på, at marsmændene kun ville benytte hullet til midlertidigt opholdssted. Men selv om de blev der, ville det vel ikke hele tiden blive bevogtet, og vi kunne så i et ubevogtet øjeblik få lejlighed til at slippe bort. Jeg tænkte mig også muligheden af, at vi kunne grave os ud – bort fra hullet, men udsigterne til at slippe væk, medens en krigsmaskine stod skildvagt, var temmelig ringe. Desuden blev det mig, der måtte udføre hele arbejdet. Præsten kunne jeg ikke gøre regning på.

Så vidt jeg husker, var det den tredje dag efter vor indespærring, at jeg så manden blive dræbt. Det var den eneste lejlighed, hvor jeg fik at se, hvad marsmændene levede af. Efter det syn undgik jeg kighullet næsten en hel dag. Jeg gik ind i vaskerummet, løftede døren af og tilbragte nogle timer med at grave med min økse så stilfærdigt som muligt. Men da jeg havde lavet et hul på en halv alens dybde, faldt den løse jord støjende sammen, og jeg vovede ikke at blive ved. Jeg tabte modet og blev liggende på gulvet som en død, uden mindste lyst til at røre mig. Og fra det øjeblik opgav jeg ganske tanken om at slippe væk på den måde. Efter det, jeg havde set til marsmændene, nærede jeg intet håb om at blive frelst ved menneskenes sejr over dem. Men den fjerde eller femte nat hørte jeg en lyd som af tunge kanoner. –

Det var meget sent på natten, og månen skinnede. Marsmændene havde stillet gravemaskinen til side. På den modsatte kant af hullet stod en krigsmaskine og lige under mit kighul, så jeg ikke kunne se den, var en *krabbe* i virksomhed. Men ellers var stedet øde og forladt. Med undtagelse af et svagt lys fra *krabben* og månens hvide skær lå hullet hen i mørke. En sagte raslen af maskinen var den eneste lyd, jeg hørte. Ellers var

alt stille. Det var en dejlig nat, kun månen og en enlig planet skinnede i den gennemsigtige luft. Jeg hørte en hund hyle, og denne hjemlige lyd fik mig til at lytte. Da hørte jeg ganske tydeligt en dundren som af store kanoner. Seks skud talte jeg, og efter en lang pause atter seks. Det var alt.

4. Præstens død

Det var den sjette dag efter vor indespærring, at jeg kiggede for sidste gang og på en gang mærkede, at jeg var alene. I stedet for at holde sig tæt op til mig, som han plejede, var præsten gået tilbage til vaskerummet. Da faldt der mig pludselig noget ind. Jeg gik hurtigt og sagte ind i vaskerummet. Inde i mørket kunne jeg høre, præsten sad og drak. Jeg greb efter lyden og fik fat i en flaske bourgogne.

Så fulgte et slagsmål, der varede et par minutter. Flasken raslede på gulvet og gik i stykker, og jeg slap mit tag. Dér stod vi lige over for hinanden, pustende og rasende. Til sidst anbragte jeg mig selv mellem ham og fødevarerne og underrettede ham om, at jeg var fast besluttet på at tage kommandoen. Jeg delte maden i rationer, der skulle vare i ti dage. Han fik ikke lov at spise mere den dag. Hen ad aften gjorde han et lille forsøg på at slippe hen til maden. Jeg havde døset lidt, men var øjeblikkelig lysvågen. Hele døgnet sad vi der ansigt til ansigt, jeg træt, men urokkelig i min beslutning, og han grædende og klagende over sin forfærdelige sult. Jeg ved, det var kun en nat og en dag, men mig forekom det, at tiden var gået i stå og evigheden begyndt.

Således gik uoverensstemmelsen imellem os over til åben krig. I to fæle dage stod det på. Vi skændtes hviskende og sloges i stilhed. Der var øjeblikke, hvor jeg gik løs på ham som en gal og slog og sparkede ham, og der var øjeblikke, hvor jeg snakkede godt for ham og prøvede at få ham til at forstå, at det ikke var af ondskab, men af nødvendighed, at jeg ville have min vilje. En gang prøvede jeg at bestikke ham med den sidste flaske bourgogne. Vand var der nemlig nok af i posten til mig. Men

hverken slag eller gode råd havde den fjerneste virkning på ham. Han ville hverken lade være med at stjæle maden eller holde op med sine støjende og utålelige enetaler. Han iagttog ikke de mest simpleste forsigtighedsregler. Og efterhånden blev det mig mere og mere klart, at han havde mistet forstanden. Den eneste kammerat, jeg havde i mit mørke, farlige fængsel, var en gal mand.

Når jeg tænker på de dage, tror jeg næsten også, jeg selv somme tider manglede lidt på forstanden. Så snart jeg faldt i søvn, havde jeg de mærkeligste, ækleste drømme. Det lyder underligt, men jeg tror ikke desto mindre, at det var præsten, der virkede på mig som et afskrækkende eksempel og fik mig til at tage mig sammen.

Den ottende dag begyndte han at tale højt i stedet for at hviske. Det var mig umuligt at få ham til at lade være.

"Det er retfærdigt – oh Gud i Himlen!" kunne han blive ved at sige i det uendelige. "Det er retfærdigt! Over mig og mine skal straffen komme! Vi har syndet, vi er faldet. Der var fattigdom, nød og sorg. Den fattige blev trådt under fode, men jeg sad rolig og så til. Jeg prædikede dårskab – du almægtige Gud, hvilken dårskab! mens jeg skulle have rejst mig, om jeg så skulle have lidt døden for det, og manet dem til bod, til anger og bod. Disse undertrykkere af de fattige og trængende – Herrens vingård ...!"

Og så vendte han pludselig tilbage til madspørgsmålet. Han tiggede og bad, han græd og truede. Han begyndte at tale højere; jeg bad ham så mindeligt holde op. Så opdagede han, hvordan han kunne få krammet på mig. Han truede mig med at skrige, så marsmændene opdagede os. En tid gjorde det også

sin virkning, men havde jeg føjet ham, kunne det have forringet vore chancer i en uberegnelig grad. Jeg troede ikke, han turde gøre alvor af sin trussel, skønt jeg ikke mere kunne være sikker for noget fra den gale mands side. Men den dag gjorde han det i alt fald ikke. Han snakkede uafbrudt, og hans stemme steg langsomt den ottende og niende dag. Det var trusler og forestillinger, blandet med en strøm af halvforstyrrede selvbebrejdelser, fordi han ikke havde tjent Gud og fulgt hans bud, medens han havde været Herrens tjener her på Jorden. Når han kom til det, kunne jeg ikke lade være at få medlidenhed med ham. Så faldt han i søvn, og når han vågnede, tog han fat igen med fornyede kræfter, så højt, at jeg måtte stoppe ham.

"Vær dog stille!" bønfaldt jeg ham.

Han rejste sig op på knæ.

"Jeg har kun alt for længe været stille," sagde han så højt, at det måtte kunne høres fra hullet. "Nu må jeg vidne. Ve over den ugudelige, vantro by! Ve, ve over al Jordens indvånere – dommedagsbasunerne har lydt – Ve! Ve!"

"Hold op!" sagde jeg og sprang op, dødsens angst for, at marsmændene skulle have hørt ham. "For Guds skyld, ti stille!"

"Nej!" råbte præsten så højt, han kunne, rejste sig og strakte armene op imod himlen. "Tale vil jeg! Herrens ånd taler ud af mig, og Herrens vilje er over mig."

I tre skridt var han henne ved køkkendøren.

"Jeg må vidne for Herren, min Gud! Jeg går. Alt for længe har jeg allerede opsat det."

Jeg rakte hånden ud og følte efter kødkniven, der hang på væggen. Som et lyn var jeg efter ham. Jeg var vild af rædsel. Før han var nået halvvejs gennem køkkenet, havde jeg indhentet

ham. I et glimt af menneskelighed vendte jeg kniven og slog ham af al magt med skaftet. Han faldt forover og lå på gulvet, så lang han var. Jeg snublede over ham og stod så og pustede. Han lå stille, uden en bevægelse, uden en lyd.

Så hørte jeg støj udenfor. Kalk, der løsnede sig og faldt ned, og noget, der kom hen for den trekantede åbning og lukkede den, så der blev mørkt. Jeg så op. Det underste af en krabbe stod lige uden for kighullet. Den rakte ganske langsomt en af sine arme ind gennem hullet og ragede rundt i køkkenet med den. Jeg stod som fastnaglet af skræk. Og da så jeg gennem en glasagtig plade lige ved kanten af krabbens krop – ansigtet, eller hvad man skal kalde det, af en marsmand og hans dybe, store øjne, der stirrede ind i køkkenet. Og så kom der en lang, metalagtig snog af en føletråd ind gennem hullet.

Jeg vendte mig med en kraftanstrengelse, snublede over præsten og nåede døren til vaskerummet. Føletråden var nu i en længde af to meter inde i køkkenet. Den snoede og bugtede sig i alle retninger. Et øjeblik stod jeg og fulgte dens underlige, stødvise bevægelser, hypnotiseret af dem som fåret af klapperslangens dans. Med et svagt, hæst skrig rev jeg mig løs og styrtede ind i vaskerummet. Jeg rystede, så jeg knap kunne stå på benene. Jeg åbnede døren til kulkælderen og stod der i mørket og lyttede og stirrede på den svage lysstribe fra køkkendørens sprække. Havde han set mig, marsmanden? Og hvad skete der nu?

Noget bevægede sig roligt frem og tilbage derinde. Nu og da stødte det mod væggen og begyndte så igen at bevæge sig med en lille, klirrende lyd som af et nøgleknippe. Så blev et tungt legeme – jeg vidste desværre nok, hvad det var – trukket tværs

over køkkengulvet hen imod åbningen. Nu kunne jeg ikke modstå det længere. Jeg måtte hen og kigge ind i køkkenet. Henne ved kighullet i solskinnet ude fra så jeg marsmanden inde i hans kæmpekrabbe undersøge præstens hoved. Det faldt mig pludselig ind, at han måske af mærker efter slaget kunne slutte sig til min nærværelse.

Jeg kravlede tilbage til kulkælderen, lukkede døren efter mig og begyndte at stable kul og brænde oven på mig, så sagte, som jeg kunne derinde i mørket. Af og til holdt jeg op og lyttede. Mon marsmanden havde trukket sin føletråd tilbage gennem kighullet igen?

Så hørte jeg den svage nøgleraslen igen. Jeg kunne følge lyden af den, som den langsomt famlede rundt i køkkenet. Nu kom den nærmere. Det lød, som den var i vaskerummet. Den var forhåbentlig ikke lang nok til at nå helt herind. Jeg bad af alle livsens kræfter. Den gik forbi, skrabede kun lidt på kælderdøren. En uendelig tid forløb. Så hørte jeg den famle ved låsen. Den havde fundet døren! Marsmændene kendte døre!

Den anstrengte sig et øjeblik for at dreje håndtaget – og så gik døren op.

I mørket kunne jeg lige akkurat skimte den. Den mindede om en elefants snabel. Den svingede hen imod mig, rørte ved væggen, kullene, brændet, loftet og undersøgte alt. Den lignede en stor, sort slange, der svingede hid og did med sit blinde hoved.

En gang strejfede den endog min støvlehæl. Jeg var lige på nippet til at skrige. Jeg bed mig i hånden for at lade være. En stund rørte den sig ikke. Jeg kunne godt have bildt mig ind, den var gået. Så – en pludselig klikkende lyd – og den greb noget.

Jeg syntes næsten, jeg kunne mærke, det var mig. I det første øjeblik var jeg ikke sikker på det. Så gik den ud af kælderen. Det var rimeligvis et stykke kul, den havde taget med.

Jeg benyttede lejligheden til at skifte stilling. Jeg var helt stiv, og mine ben sov. Jeg hviskede lidenskabelige bønner om frelse.

Så hørte jeg den langsomme, famlende lyd igen komme nærmere. Den skrabede langs væggene og rørte ved køkkentøjet.

Mens jeg endnu ikke vidste, om jeg skulle leve eller dø, smuttede den ganske uventet ud ad døren og lukkede den efter sig. Jeg hørte den gå ind i spisekammeret. Kikskasserne raslede på gulvet, og en flaske gik i stykker. Så fik kælderdøren et dunk, og alt blev stille. En endeløs stilhed.

Var den virkelig gået?

Den måtte vel være det. Den kom ikke mere ind i vaskerummet. Men jeg blev liggende der hele den tiende dag i fuldkomment mørke, begravet under kul og brænde, og vovede mig ikke engang ud for at få den drik vand, som jeg smægtede efter. Først på den ellevte dag nåede jeg så vidt.

5. Stilhed

Det første, jeg gjorde, før jeg gik ind i spisekammeret, var at stænge døren mellem køkkenet og vaskerummet. Men spisekammeret var tomt. Hver smule føde var væk. Føletråden havde altså taget det med sig den foregående dag. Ved den opdagelse var jeg for første gang lige ved at fortvivle. Jeg hverken spiste eller drak den ellevte og tolvte dag.

Min mund og mit svælg brændte, og jeg kunne mærke, hvor mine kræfter tog af. Jeg sad i mørke i vaskerummet i en tilstand af sløvhed og håbløshed. Jeg tænkte ikke på andet end mad. Jeg troede, jeg var blevet døv, for den støj, jeg plejede at høre ude fra hullet, var ganske hørt op. Jeg havde hverken energi eller kræfter til at kravle hen til kighullet uden at gøre støj, ellers havde jeg gjort det.

Den tolvte dag gjorde mit svælg så ondt, at jeg måtte hen til vasken efter vand, selv om så marsmændene skulle få fat på mig med det samme. Jeg drak mange glas vand, og det friskede mig umådeligt op. Mit mod vendte også tilbage, da jeg så, der ingen fangarme og føletråde var i hælene på mig.

I disse dage tænkte jeg mange gange på præsten og grundede over, hvordan han egentlig var død. Men meget sammenhængende var mine tanker ikke.

Den trettende dag drak jeg igen vand, døsede lidt, tænkte på mad og tumlede med nogle umulige planer om flugt. Hver gang jeg faldt i søvn, havde jeg de skrækkeligste drømme. Om præstens død eller om overdådige måltider. Men enten jeg sov eller var vågen, var der noget inden i mig, der gjorde ondt, og som hele tiden tvang mig til at drikke. Lyset, der faldt ind i

vaskerummet, var ikke længere gråt, men rødt. I min opskræmte fantasi syntes jeg, det lignede blod.

Den fjortende dag gik jeg ind i køkkenet. Det røde ukrudt var groet, så det hang ned over hullet og fuldstændig dækkede det. Det var derfra, det røde lys kom. Der var halvmørkt derinde, og alting havde et rødligt skær.

Det var tidligt om morgenen den femtende dag, da jeg hørte en lyd, jeg kendte, ude i køkkenet. Jeg lyttede. Det kunne ikke være andet end en hund, der snusede og skrabede med poterne. Da jeg gik derind, så jeg ganske rigtigt en hundesnude, der stak frem mellem det røde ukrudt i kighullet. Jeg var i allerhøjeste grad forbavset. Da den lugtede mig, gøede den lidt.

Hvis jeg nu i al stilhed kunne få lokket den ind til mig, kunne jeg måske få den slået ihjel. Og så fik jeg da mad. I alle tilfælde var det da bedst at slå den ihjel, for at den ikke skulle henlede marsmændenes opmærksomhed på mig.

Jeg krøb hen til den.

"Nå, kom så da, god lille hund!" sagde jeg venligt.

Men den trak pludselig hovedet til sig og forsvandt.

Jeg lyttede. Døv var jeg ikke, men der kom virkelig ikke en lyd fra hullet. Jeg hørte en fugl flagre og en frø kvække, men det var det hele.

Længe lå jeg ved kighullet, før jeg tog mod til mig og trak de røde planter til side, så jeg kunne se ud. Et par gange hørte jeg en svag trippen af hundepoter, der løb rundt på sandet langt nede under mig. Stilheden beroligede mig, og jeg skilte de nedhængende planter.

Med undtagelse af et utal af krager, der sloges om levningerne af den mand, marsmændene havde dræbt, var der

ikke en levende sjæl i hullet.

Jeg så mig om til alle sider og kunne næppe tro mine egne øjne. Hele maskineriet var væk. I det ene hjørne lå en stor bunke af det blålige støv, i det andet stod der nogle aluminiumsstænger, men for øvrigt var der ikke andet at se end de sorte fugle, der sværmede om skelettet i en ganske almindelig stor sandgrav.

Langsomt borede jeg mig ud gennem det røde planteforhæng og stod nu oprejst udenfor på en bunke af murbrokker. Jeg kunne se til alle sider, men der var hverken marsmænd eller mindste tegn til dem noget sted. Lige foran mig var skråningen ned til hullet stejl, men lidt længere henne var der en nem vej op over ruinerne. Jeg kunne slippe bort – jeg var frelst. Jeg kom til at ryste af glæde.

Jeg stod endnu lidt og betænkte mig, så tog jeg en kraftig beslutning og kravlede med bankende hjerte op på toppen af den ruin, jeg havde været indespærret i så længe.

Der så jeg mig om igen. Intet som helst tegn på marsmænd.

Sidste gang, jeg havde set denne del af Sheen i dagens lys, var det en bred gade med hyggelige røde og hvide huse med skyggefulde træer omkring.

Nu var alt ruiner, murbrokker, lerbunker og jorddynger, og over det hele bredte sig de røde, kaktuslignende planter, der nåede helt op til knæene, og som havde kvalt det andet, der ellers groede på jorden. Træerne i nærheden var brændte og brune, og op ad stammerne krøb de lange, røde tråde.

Nabohusene var alle ramlet sammen, men ild havde der ikke været noget af. Nogle steder stod murene op til anden etage med knuste vinduer og døre, der var slået ind. Inde i husene

groede det røde ukrudt i de åbne værelser. Nedenunder mig var det store hul, hvor cylinderen havde ligget, og hvor kragerne hoppede om skelettet. En mager krage sneg sig langs murkanten, men spor af mennesker var der ikke.

Dagen forekom mig så lys og strålende, himlen så skinnende blå efter mit lange fængselsophold. Det røde ukrudt svajede i den sagte, lune vind. Og luften, hvor var den ikke dejlig at ånde i!

6. Fjorten dages arbejde

Jeg stod nogen tid deroppe og skænkede ikke faren en tanke. Mens jeg var indespærret i den larmende hule, jeg lige var sluppet ud af, havde jeg ikke tænkt på andet end den fare, der hang lige over hovedet på mig. Hvad der imens var hændt ude i verden, anede jeg ikke. Jeg havde nok ventet at se Sheen i ruiner – men jeg fandt rundt om mig et landskab brandrødt, forvandlet – et landskab fra en anden klode.

I det øjeblik havde jeg samme følelse som et af de stakkels dyr, vi mennesker mishandler og undertrykker. Jeg følte mig som kaninen, der kommer tilbage til sin hule og pludselig står overfor et dusin jordarbejdere, der har travlt med at grave grunden ud til et hus der, hvor den før havde boet. Jeg havde en underlig følelse af flovhed og forbitrelse. Jeg var stødt fra tronen, jeg var ikke herre længere; jeg var et dyr mellem de andre dyr under marsmandens hæl. Og vi ville få det som de andre; vi ville blive nødt til at spejde og tage os i agt, løbe vor vej og skjule os. Menneskets magt og herredømme var forbi.

Da denne besynderlighed var gået op for mig, lod jeg den fare igen og mærkede kun, at jeg var mægtig sulten oven på min lange, ubehagelige sulteperiode. Noget borte fra hullet så jeg på den anden side af en mur, der var rød af marsplanterne, et stykke havejord, der endnu var grønt. Jeg fik en idé, jeg gik ned og vadede til knæene, sommetider til halsen i rødt for at nå hen til muren. Den var omtrent seks fod høj, og det var mig umuligt at klatre over den, for jeg kunne ikke få fodfæste. Jeg gik så langs med den, til jeg kom til en bunke sten. Da jeg var kravlet op på den, var det ingen sag, og jeg lod mig så dumpe ned i

haven. Der fandt jeg nogle små løg, et par gladiolusknolde og en mængde små nye gulerødder, som jeg tog alle sammen. Og så skyndte jeg mig af sted igen. Jeg ville ud så hurtigt som muligt af det røde, og jeg ville have mere at spise.

Lidt længere borte fandt jeg nogle spiselige svampe, som jeg straks lugtede, og noget brunligt vand, det var alt, hvad der var tilbage af engene og det grønne græs. Den smule føde gjorde mig bare mere sulten, og jeg gik videre, forbavset over, hvor kæmpemæssige de røde planter blev, når de traf på vand. I Wey og Themsen var der faldet frø af dem, der var vokset så hurtigt, at de havde fyldt de to floder, så de næsten havde stoppet strømmen.

Ved Putney så jeg bagefter, at broen var blevet borte i dem, og ved Richmond flød Themsen i en bred, brunlig strøm ud over engene til begge sider. Og alle vegne, hvor vandet kom, fulgte det røde efter, indtil de brændte villaer i Themsdalen og megen anden ødelæggelse, marsmændene havde anrettet, var skjult under det røde dække.

Men det røde ukrudt forsvandt til sidst lige så hurtigt, som det var kommet. Det blev angrebet af en plantekræft, som man antog stammede fra en eller anden bakterie. Alle Jordens egne planter har opnået en vis modstandskraft overfor sygdomme og snyltedyr. De er i århundredernes løb dannet og tilpasset efter jordbunden og klimaet, og de bukker aldrig under uden kamp, men det røde ukrudt faldt sammen og visnede ved det første angreb. Bladene blegnede og skrumpede sammen og knækkede ved den mindste vind, og vandet, der havde næret det og draget det efter sig på sin vandring, tog nu de sidste rester og bar dem ud og druknede dem i havet.

Det første, jeg gjorde, da jeg kom til noget vand, var naturligvis at slukke min tørst. Jeg drak en ordentlig slurk og fik så lyst til at smage den røde urt, men den var meget vandet og havde en ubehagelig, metallisk smag. Vandet var så grundet og lavt, at jeg uden fare kunne vade igennem det, medens de lange røde blade snoede sig om mine ben. Men lidt efter blev floden dybere og strømmen stærkere. Jeg måtte gå op og søgte nu at finde vejen ved hjælp af de ødelagte villaer, grøfterne og lygterne. På den måde kom jeg ud af alt det og nåede Putney fælled.

Der forandredes det hele. Det røde ukrudt holdt op, og jeg følte mig igen i et hærget og ødelagt land – men i alt fald et land, der hørte til på samme klode som jeg selv. Det så ud, som der var gået en cyklon hen over det, men en snes meter borte lå det hele landskab uberørt foran mig, husene var lukkede, skodderne var for vinduerne, og det gjorde indtryk af, at beboerne lige havde forladt dem eller måske lå og sov derinde. Jeg støvede om i haverne efter noget spiseligt og var også inde i et par af de stille, forladte huse, men andre havde allerede brudt ind og havde ransaget alt. Jeg blev resten af dagen i et buskads. Jeg var for svag og træt til at gå videre.

I al denne tid så jeg ikke et eneste menneske og ikke mindste tegn til marsmændene. Jeg mødte et par magre, forsultne hunde, men de rendte, så snart jeg gik hen imod dem. Jeg havde set to menneskelige skeletter på vejen, ikke lig, men skeletter, der var pillet helt rene, og inde mellem buskene, hvor jeg lå, fandt jeg knuste og afgnavede ben af katte og kaniner og skelettet af et helt får. Jeg prøvede på at gnave på nogle af benene, men der var ikke noget at få ud af dem.

Da solen var gået ned, gik jeg videre ad landevejen ad Putney til, hvor jeg tror, ildstrålen må have været brugt. I en have fandt jeg endog en mængde små, umodne kartofler, der var tilstrækkelige til at stille min værste sult. Fra den have kunne jeg se ned over Putney og floden. Øde og forladt så det ud. Sværtede træer, sværtede, forladte ruiner og nedenfor højene den glidende flod, der var farvet rød af planterne fra Mars. Og over det hele – lydløs stilhed. Angst og uhyggelig til mode tænkte jeg med forfærdelse på, i hvilken fart denne forandring var sket.

Et øjeblik var jeg nærved at tro, at menneskeheden var slettet ud af tilværelsen, og at jeg stod der alene som det sidste levende menneske. Lige ved toppen af Putney Hill så jeg et andet skelet uden arme. De var revet af og lå flere meter borte fra skelettet. Jo længere jeg kom, jo mere sandsynligt forekom det mig, at udryddelsen af menneskeslægten allerede var fuldbyrdet med undtagelse af enkelte sådanne omstrejfende, jagede individer som jeg selv. Marsmændene havde vel fortsat, som de var begyndt, havde lagt alt øde og søgte sig nu føde et andet sted. De var måske allerede i færd med at ødelægge Paris eller Berlin, eller de var gået nordpå …

7. Manden på Putney Hill

Jeg tilbragte den nat i værtshuset oppe på Putney Hill og sov for første gang siden min flugt fra Leatherhead i en rigtig seng. Jeg vil ikke fortælle om det unødvendige mas, jeg havde med at bryde ind i huset – bagefter fandt jeg døren åben – eller min fortvivlelse, da jeg forgæves havde ransaget hele huset for at finde mad og endelig i et pigekammer fandt en skorpe, rotterne havde gnavet af, og to dåser ananas. Også her havde andre været før mig og havde gjort rent bord. Inde i krostuen fandt jeg bagefter en kasse kiks og noget brød, som mine forgængere havde overset. Nu hjalp det endelig. Jeg spiste, så længe jeg kunne, og fik endda mine lommer fulde. Jeg tændte intet lys af angst for, at en marsmand, der var sulten ligesom jeg før, skulle komme denne vej og – blive mæt ligesom jeg nu. Før jeg gik i seng, havde jeg et anfald af hvileløshed og angst, gik fra det ene vindue til det andet og spejdede, men så ikke noget til uhyrerne. Men urolig var jeg, og jeg sov kun lidt. I sengen tænkte jeg for første gang i lange tider sammenhængende. Siden mine samtaler med præsten havde min sindstilstand ikke været normal. Hurtigt skiftende sindsbevægelser og en underlig ubehersket modtagelighed. Men i løbet af natten klarede min hjerne sig igen, rimeligvis fordi jeg havde fået noget at spise og kunne tænke igen.

Tre ting var der, som skiftevis optog mig. Drabet på præsten, marsmændene og min kones skæbne. Jeg følte hverken afsky eller anger, når jeg tænkte på præsten. Det var en kendsgerning, en handling, jeg havde udført, en meget ubehagelig erindring, men der var ikke noget at fortryde. Jeg så

på det dengang, akkurat som jeg ser på det nu, skridt for skridt blev jeg drevet hen imod den løsning. Begivenhederne førte mig uimodståeligt derhen, hvor jeg greb kniven og slog præsten. Jeg fordømte det ikke, men erindringen om det, som jeg ikke kunne blive kvit, plagede mig. I den stille nat, i det dybe mørke, hvor Gud kan synes så nær, var min sag for den Højestes domstol, og jeg gennemlevede igen dette øjeblik af vrede og angst; jeg gennemgik hvert ord, vi havde talt lige fra det øjeblik, jeg fandt ham sammenkrøbet ved siden af mig, pegende op mod ilden og røgen, der flammede og strømmede op fra ruinerne ved Weybridge, medens jeg pintes af tørst. Vi var ikke egnet til at arbejde sammen – men det havde skæbnen ikke taget hensyn til. Havde jeg kunnet forudse det, havde jeg forladt ham i Halliford. Men jeg forudså intet. Og til en forbrydelse hører forudseenhed, planlæggelse og handling. Og jeg har skrevet det ned, som jeg har skrevet hele denne historie: ganske som det var. Vidner var der ikke, så jeg kunne som ingenting have fortiet det hele. Men jeg skrev det ned, og læseren får nu dømme mig, som han vil.

Og da jeg med en kraftanstrengelse havde skudt billedet af et legeme, der lå udstrakt på gulvet uden at røre sig, til side, tænkte jeg på marsmændene og på, hvad der vel var blevet af min kone. Hvad mon der var sket i alle de dage? Alt muligt havde jeg tænkt mig, og intet vidste jeg. Det blev en forfærdelig nat. Jeg vågnede og fandt mig selv siddende op i sengen, stirrende ind i mørket. Jeg greb mig selv i at ønske, at ildstrålen pludselig og smertefrit havde dræbt hende. Jeg bad til Gud, at det måtte være gået sådan til. Jeg havde ikke bedt siden den nat, da jeg vendte tilbage fra Leatherhead. Det vil sige, jeg havde

nok mumlet bønner, da jeg var i den yderste fare, som en hedning sine trylleformularer, men nu bad jeg for alvor, nu, da jeg igen var rask og følte mig, som jeg stod ansigt til ansigt med Gud.

En mærkelig nat! Og endnu mærkeligere var det, at jeg ved det første gry af dagen krøb ud af mit skjul som en rotte af sit hul og næsten følte mig som den, lige så lille som den, et laverestående dyr, som kunne blive jaget og dræbt i et øjebliks lune af dets herrer og overmænd. En ting har vi i alle tilfælde lært, og det er barmhjertighed – medfølelse med alle de stakkels væsener, der står under os og beherskes af os.

Morgenen var klar og smuk. Himlen mod øst glødede rødt og var kantet med gyldne skyer. Over alt på vejen var der spor af de strømmende, skrækslagne masser, der styrtede ad London til den søndag nat, efter at kampen var begyndt. Vogne, der bar deres ejeres navn og adresse, lå der med knuste hjul, stråhatte, der var trampet ned i mudderet, som nu var stivnet og hårdt, og ved det væltede vandtrug på toppen af West Hill en mængde blodplettede glasskår. Jeg gik langsomt, og jeg vidste ikke rigtigt, hvad jeg ville. Jeg syntes, jeg måtte til Leatherhead, skønt jeg sagde til mig selv, at der var der allermindst sandsynlighed for at finde min kone. Var de ikke døde forinden, så var naturligvis mine fætre og min kone flygtede derfra, men jeg bildte mig alligevel ind, at jeg måtte derhen for at få at vide, hvor folkene fra Surrey var flygtet hen. Jeg måtte se at finde hende, jeg var syg ved tanken om hele den verden fuld af mennesker, som jeg intet vidste om. Men jeg kunne ikke finde ud af, hvordan jeg skulle søge. Jeg følte mig ene, omgivet af

fjender. Jeg dækkede mig bag buske og træer, indtil jeg nåede Wimbledon fælled.

Hist og her på den mørke, udstrakte slette lyste lyngen og den gule følfod. Da jeg tøvende sneg mig langs udkanten af den store, åbne fælled, stod solen op og bredte lys og liv ud over alt, hvad den skinnede på. På en sumpet plads imellem nogle træer så jeg en flittig flok småfrøer. Jeg stod lidt og så på dem. Deres energi, deres vilje til at leve smittede mig og gav mig nyt mod. Pludselig fik jeg en fornemmelse af, at der var nogen, der så på mig. Jeg vendte mig rask om og så noget, der krøb sammen mellem buskene. Jeg tog et skridt hen imod det, og det rejste sig op og blev til en mand bevæbnet med en huggert. Jeg gik langsomt nærmere. Tavs og ubevægelig stod han og så på mig.

Da jeg kom hen til ham, så jeg, at hans klæder var lige så lasede og snavsede som mine egne. Han så ud, som om han var blevet trukket gennem en rendesten. Grønt dynd fra grøfterne, tørret landevejssnavs og kulstøv. Hans sorte hår faldt ham ned over øjnene, hans ansigt så snavset og indfaldent ud, så jeg straks ikke kunne kende ham. Han havde et rødt sår efter et hug tværs over underansigtet.

"Stands!" råbte han, da jeg var ti meter fra ham. Jeg standsede. Hans stemme var hæs. "Hvor kommer De fra?" sagde han.

Jeg ventede lidt med at svare, medens jeg holdt øje med ham.

"Jeg kommer fra Mortlake," sagde jeg. "Jeg har været begravet lige ved det hul, marsmændene lavede uden om deres cylinder. I går slap jeg ud."

"Der er ingen føde at få her," sagde han. "Det er mit land dette her. Højen lige ned til floden og lige op til fælleden. Der er ikke

føde til mere end én. Hvad vej skal De?"

"Det ved jeg ikke," svarede jeg langsomt. "Jeg har været begravet i en ruin i tretten-fjorten dage, så jeg ved ikke, hvad der er sket imens."

Han så mistænksomt på mig, og så forandredes hans udtryk.

"Jeg bryder mig ikke om at blive her," sagde jeg. "Jeg tænker på at gå til Leatherhead, for der var min kone."

Han rakte pegefingeren i vejret.

"Det er altså Dem," sagde han, "manden fra Woking. Og De blev ikke dræbt ved Weybridge?"

Jeg kendte også ham i samme øjeblik.

"De er den artillerist, som kom ind i min have."

"Netop," svarede han. "Vi har haft held med os. Tænk, at det virkelig er Dem!"

Han rakte mig hånden, og jeg tog den.

"Jeg kravlede gennem en kloak," sagde han, "men for resten var det ikke alle, de dræbte. Da de så var borte, gik jeg over markerne til Walton. Men – det er jo seksten dage, siden jeg sidst så Dem, og Deres hår er gråt."

Han så sig pludselig tilbage.

"Det var ikke andet end en råge," sagde han. "Man lærer at se sig for i disse tider. Der er en lille smule åbent her. Lad os kravle ind mellem buskene og snakke videre."

"Har De set noget til marsmændene?" sagde jeg. "Siden jeg slap ud –"

"De er gået over på den anden side af London. Der har de nok lavet sig en større lejr. Om natten er himlen klar som dagen af deres lys hele vejen derovre ad Hampstead til. Det er ligesom en stor by, og i det stærke lys kan man se dem bevæge sig. Om

dagen er der ingenting at se. Men nærmere har de ikke været," sagde han og talte på fingrene, "i fem dage. Da så jeg et par af dem gå over Hammersmith Road med noget stort imellem sig. Og i forgårs nat –" han standsede og sænkede stemmen til en ivrig hvisken, "det var noget med lys, men det var oppe i luften. Jeg tror, de har bygget sig en flyvemaskine og øver sig på at flyve."

Jeg standsede på alle fire inde mellem buskene.

"Flyve!"

"Ja," sagde han, "flyve."

Jeg vendte mig om og satte mig ned.

"Så er menneskenes saga ude," sagde jeg. "Kan de flyve, vil de gå hele verden over –"

Han nikkede.

"Det vil de! Men – – vi herovre får nok et lille pusterum. Og desuden – –" Han så på mig. "Er De ikke på det rene med, at det er ude med menneskene. For det er jeg. Vi er overvundet og slået."

Jeg stirrede på ham. Så underligt det end lyder: jeg var virkelig endnu ikke nået til den slutning. Men så snart han sagde det, forstod jeg, at det var sådan. Jeg havde endnu fortsat haft et lille håb. Eller rettere sagt, jeg havde ikke kunnet vende op og ned på alle mine forestillinger i den fart. Han gentog: "Vi er slået" med en sådan overbevisning, at jeg ingen tvivl, intet håb nærede længere.

"Det er forbi med os," sagde han. "De har mistet én – en eneste. De har allerede sat sig fast hernede og er nu verdens herrer. De har gået hen over os. Den ene, der døde ved Weybridge, døde ved et ulykkestilfælde. Og disse her er jo kun

forløberne, pionererne. Der kommer flere og flere. De grønne stjerner … jeg har ikke set dem i fem-seks dage, men faldet er de hver evige nat, det er jeg sikker på. Der er ingenting at stille op. Vi er knust, vi er færdige."

Jeg svarede ikke. Jeg sad og stirrede og anstrengte mig for at se til bunds i den uvante situation.

"Dette her er ikke krig," sagde artilleristen. "Det har ikke et øjeblik været krig, lige så lidt som der er krig mellem os og myrerne."

Pludselig kom jeg til at tænke på natten i observatoriet.

"Efter det tiende skud fyrede de ikke mere – i det mindste ikke, før den første cylinder havde nået Jorden."

"Hvor ved De det fra?" spurgte artilleristen.

Jeg forklarede ham det. Han grundede lidt.

"Der har vel været noget i vejen med kanonen," sagde han. "Men selv om det var, så er den jo nok i stand igen. Et ophold bliver der måske, men det kan såmænd ingen forskel gøre. Det er akkurat som med myrerne og os. Der går myrerne og bygger deres byer, lever deres liv med krige og revolutioner, indtil menneskene vil have dem af vejen – så *kommer* de af vejen. Det er, hvad vi er nu – myrer. Kun er vi –"

"Ja," sagde jeg.

"– spiselige myrer."

Vi sad og så på hinanden.

"Og hvad vil de gøre med os?" sagde jeg.

"Ja, det er netop det! Jeg har tænkt over det uafbrudt. Fra Weybridge gik jeg sydpå. Jeg så, hvordan sagerne stod, og hvordan de fleste folk bare jamrede og hverken vidste ud eller ind. Jeg giver nu ikke så meget for den slags. Jeg har set døden

på nært hold mere end en gang. Jeg har ikke været paradesoldat, og enten det bliver på den ene eller anden måde, så er døden jo dog døden og ikke andet. Og den mand, der holder hovedet klart og ikke taber både næse og mund, han klarer sig bedst. Der så jeg jo hele sværmen mase sydpå, og så sagde jeg til mig selv, der, hvor de har været, levnes der ikke føde for en spurv, og så gjorde jeg omkring, hele vejen rundt gik jeg." Han pegede ud mod horisonten. "De dør i massevis, de slås, de tramper hinanden ned …"

Han så hen på mig og standsede forlegen.

"Der er naturligvis en mængde af dem, som havde penge, der er nået over til Frankrig," skyndte han sig at sige. Han vidste ikke rigtigt, om han skulle gå nærmere ind på det, mødte mine øjne og tilføjede så: "Der er fødevarer alle vegne her omkring. Konserves i butikkerne, vin, mineralvand og brændevin, og vandledningerne og kloakkerne er tomme. Nå, jeg skulle fortælle Dem, hvad det var, jeg havde tænkt på. Her har vi nogle væsener, der har en god forstand, sagde jeg til mig selv, og de lader til at have brug for os, når de er sultne. Først vil de altså gøre det af med os og med alle vore skibe, maskiner, kanoner, byer, orden og organisation. Alt det vil forsvinde. Hvis vi ikke var større end myrer, kunne vi måske redde os. Men det er vi. Det var nu første punkt, ikke sandt?"

Jeg nikkede.

"Jeg har tænkt det alt sammen igennem. Altså, nu i øjeblikket fanger de os, når de har brug for os. En marsmand behøver bare at gå en halv mils vej for at træffe hele masser, der løber hen ad landevejen. Og jeg så en, der gik og pillede husene fra hinanden og rodede mellem stumperne. Men sådan vil de jo ikke blive

ved. Så snart de har gjort sig færdige med kanonerne og skibene og ødelagt jernbanerne og alt det andet, de er i færd med derovre, så vil de naturligvis sætte det hele i system. De vil fange os, udsøge sig de bedste af os og anbringe os i bure og indelukker. Se, det er, hvad de vil tage fat på om lidt. De er jo slet ikke begyndt endnu. Kan De ikke se det?"

"Er de ikke begyndt?" udbrød jeg.

"Nej, alt, hvad der hidtil er sket, er vor egen skyld. Vi har drillet og ærgret dem med kanoner og alt sådan noget pjank. De er blevet forfjamskede, og vi er stimet andre steder hen, hvor der ikke var spor af større sikkerhed end dér, hvor vi kom fra. De bryder sig ikke mere om at gøre os noget. De er nu ved at lave alle de ting, som de ikke havde plads til i cylinderen, og gøre det hele parat, til resten af deres folk kommer. Det er meget muligt, at cylindrene er holdt op at komme, fordi de deroppe er bange for at ramme dem, der allerede er her. Og i stedet for at fare rundt i blinde her på kloden og samle dynamit for at sprænge dem i luften skulle vi hellere prøve at samle os og se sagen, som den er. Det er nu min mening, og sådan ser jeg på situationen. Det er ikke netop den rolle, menneskene holder af at spille, men det er, hvad kendsgerningerne vil tvinge dem til. Og se, det er jeg nu gået ud fra, bliver enden på det. Byer, nationer, civilisation, fremskridt – alt det er forbi. Det spil spiller vi ikke mere. Vi er slået, overvundet."

"Men når det forholder sig sådan, hvad skal vi så leve for?"

Artilleristen så et øjeblik på mig.

"Der bliver ingen yndige koncerter i den næste million af år. Der bliver ikke noget kongeligt akademi for de skønne kunster og ingen hyggelige små måltider i restaurationerne. Hvis det er

fornøjelser, De lever for, så har De ret. Det bliver der ikke noget af. Hvis De er fin på det og ikke kan spise pærer med skræl på eller fisk med kniv, så gør De bedst i at lægge den fornemhed af. Den får De ingen brug for mere."

"De mener ..."

"Jeg mener, at folk af min kaliber, de vil blive ved at leve – for at holde slægten ved lige. Jeg skal sige Dem, jeg er svært opsat på at blive i live. Og jeg skulle tage meget fejl, om det ikke også snart kommer for en dag, hvor megen energi der er i Dem. Vi bliver aldeles ikke udryddet. Og jeg skal heller ikke have noget af at blive fanget og fodret og fedet som et slagtesvin. Pøj! Tænke sig sådan et væmmelig lasket dyr!"

"De mener altså, at De vil –"

"Ja, jeg stikker ikke op. Jeg bliver ved. Jeg går ned under dem. Jeg har lagt min plan. Vi mennesker har lidt vort nederlag. Vi kan ikke nok. Vi må lære, før vi har udsigt til at komme oven på igen. Og vi må leve og leve i frihed, medens vi lærer. Er De med? Det er det, vi må gøre."

Jeg stirrede på ham, målløs over så megen energi og beslutsomhed.

"Død og pine!" sagde jeg. "De er da en mand!" og pludselig greb jeg hans hånd.

"Nå!" sagde han, og hans øjne skinnede. "Jeg har vel nok tænkt det igennem, hva'?"

"Gå videre!" sagde jeg.

"Ja. De, som ikke vil fanges, må tage deres forholdsregler. Det vil jeg gøre. Husk på, at ikke alle mennesker er skabt til at blive som vilde dyr. Og det er det, vi bliver til. Derfor var det, jeg holdt øje med Dem. De er tynd og spinkel. Jeg kendte Dem jo

ikke igen, ser De, jeg vidste heller ikke, De havde været begravet og sultet. Alle de folk, der boede i disse huse her, og alle de små, tynde kontorister, der plejer at bo der henne i den retning – dem har vi ingen brug for. De duer ikke til det. Der er hverken saft eller kraft i dem. De tænker ikke på andet end på at hytte deres eget skind. Jeg har set hundreder af dem piske af sted til deres kontor. Med den sidste bid af morgenmaden i hånden fo'r de af sted for at nå toget, så de ikke kom for sent og mistede deres plads. Der sidder de så og smører noget op, som de ikke engang gør sig den ulejlighed at forstå. Så pisker de hjem igen for ikke at komme for sent til middagen, og om aftenen holder de sig inde, for man ved aldrig, hvad man udsætter sig for, når det først er blevet mørkt. Og om natten går de i seng med de koner, de giftede sig med, ikke fordi de brød sig om dem, men fordi de havde en smule penge, der kunne stive dem lidt af under deres ynkelige pisken gennem verden. Deres liv er assureret, og en smule har de i sparekassen for uforudsete tilfælde. Og om søndagen – frygt og bæven for det næste liv. Som om Helvede var lavet for kaniner! For den slags er marsmændene kommet som sendt fra Himlen i mere end en betydning. Pæne, rummelige bure, fedekur, omhyggelig pasning og intet besvær og ingen bekymringer. Når de har jaget rundt på markerne med tomme maver en uges tid, så kommer de selv og melder sig for at blive fanget. Og det vil ikke vare længe, før de hygger sig og ikke kan begribe, hvordan folk bar sig ad, da der ingen marsmænd var til at tage sig af dem. Og alle driverterne, gøglerne, skørtejægerne – åh, jeg kan se dem! Med deres føleri og religion. Der er masser af ting, som jeg har set så tit, men som jeg først rigtigt har forstået i disse dage. Der

bliver mange, som vil tage tingene, som de er. Fede, sløve og dumme vil de finde sig i det uden at knurre. Og mange vil synes, der er vendt op og ned på alting, og at de må gøre noget. Og så snart folk har det med at gøre noget, som de ikke kan, så laver de, der er svage, og de, der bliver det af den megen tænkning, altid en religion, der anbefaler dem at sidde med hænderne i skødet og ingenting gøre. Å, de bliver så fromme og føjer sig gudhengivent i Himlens vilje. De bure bliver fulde af bøn og salmesang og elendighed. Og de andre, som der er lidt mere ved, de vil slå sig på – lad os kalde det – erotikken."

Han tav.

"Hvem ved, hvad marsmændene kan få dem opdrættet til. Nogle vælger de sig måske til kæledægger, og andre oplærer de i at jage os andre."

"Nej," råbte jeg, "det er umuligt! Det var der ikke noget menneske, der ..."

"Å snak, hvad skal det gøre godt for at blive ved at tro på den slags historier," sagde artilleristen. "Der var såmænd nok, der ville. Ti for én!"

Og jeg måtte give ham ret. Menneskene var ikke anderledes.

Jeg sad og overvejede. Men jeg fandt intet at anføre imod ham. I tiden før marsmændenes komme var der sikkert ingen, der ville have benægtet min åndelige overlegenhed over ham. Jeg, der var en kundskabsrig og anerkendt skribent over filosofiske emner, og han – en simpel soldat. Og dog havde han allerede set og forstået en situation, som jeg ikke engang havde prøvet på at sætte mig ind i endnu.

"Hvad er det, De vil gøre? Hvilke planer har De?" sagde jeg.

Han betænkte sig lidt.

"Ja, hvad er det, det gælder om?" sagde han, "vi må finde en måde, hvorpå menneskene kan leve og ernære sig og være i sikkerhed, så de kan føde og opdrage deres børn. Ja – vent lidt, så skal jeg prøve at forklare Dem, hvad jeg mener, vi må gøre. De af os, som de tæmmer, de vil leve ligesom alle tamme dyr, som alle vore husdyr. I løbet af et par generationer vil de blive tykke, blodrige, dumme – noget rigtigt udskud. Risikoen for os andre er, at vi bliver ligesom vilde – vi udarter til en slags stor, vild rotte – De har nok forstået, at jeg mener, vi skal leve under jorden. Jeg har tænkt på kloakledningerne. De, der ikke kender noget til det, synes naturligvis, det lyder af lutter snavs og stank. Men under London er der mile, hundreder af mile, og er først London tom, vil et par dages regn være nok til at gøre dem rene og fine. Hovedledningerne er store nok og luftige nok for enhver. Så er der kældre, hvælvinger, oplagsrum. Derfra kan der laves indgange til ledningerne. Og så den underjordiske jernbane med dens tunneller og etager. Nå, hvad siger De? Begynder De at se, hvad meningen er? Vi danner et samfund af stærke, forstandige og nøgterne mennesker. Vi skal ikke have noget af skrabet og svæklingerne! Ud med dem!"

"Som De mente, jeg skulle ud, hvad?"

"Nå ja, jeg følte mig jo bare for."

"Ja, lad os ikke skændes om det. Gå videre!"

"De, der hører til dernede, skal adlyde. Sunde, stærke kvinder må vi også have. Intet skaberi, intet vrøvl. Ikke denne forbistrede rullen med øjnene og hængen med hovedet. De svage og dumme kan vi ikke have. Livet er vendt tilbage til sine naturlige former, og de unyttige, besværlige, skadelige må dø. De skal dø. De skal være villige til at dø. Når alt kommer til alt,

er det uhæderligt af dem at ville leve og snylte på slægten og ødelægge den. Lykkelige kan de jo heller ikke blive. Og for resten – er det slet ikke så slemt at dø. Det er bare kujonerne, der har bildt os det ind. London bliver vort hovedkvarter. Og det er nok muligt, at vi stadig må holde vagt og smutte op, når marsmændene er borte. Spille lidt kricket måske. Sådan skal vi redde vor race. Hvad siger De til det? Det lader sig vel høre! Men det at redde racen fra undergang, det er ingenting. Det er ikke andet end at forvandle os til rotter. Men det er vore kundskaber, det gælder om at bevare og udvide. Der får folk som De noget at gøre. Der findes jo så mange bøger og modeller. Vi skal have store rum dernede med plads til bøger, og vi skal have alt, hvad vi kan få fat på. Ikke romaner og kærestehistorier og vers, men videnskabelige bøger med gode ideer i. Dér er det, der bliver brug for Dem. Vi må gå til British Museum og se alle de bøger igennem. Det vigtigste af det hele er, at vi holder vore kundskaber vedlige – og lærer mere. Vi må se de marsmænd efter i sømmene. Nogle må være spejdere. Når det hele er kommet i gang, vil jeg måske være det selv. Lade mig fange, mener jeg. Og en anden ting er der også: vi må lade dem være i fred. Vi må ikke engang stjæle fra dem. Kommer vi dem i vejen, fejer de os væk. Vi må vise dem, at vi ikke vil gøre dem noget. Jeg ved, hvordan det hele skal ordnes. De er jo kloge og begavede, de vil ikke gøre os noget, når de har alt, hvad de behøver, og kan se, vi bare er noget uskadeligt kravl."

Artilleristen tav og lagde sin brune hånd om min arm.

"Når alt kommer til alt, er det måske ikke så farligt, det, vi behøver at lære … tænk Dem blot fire eller fem af deres krigsmaskiner, der pludselig går frem – ildstrålen farende til

højre og venstre – og ingen marsmand indeni dem. Ikke marsmænd, men mennesker, som har lært dem kunsten af. Det kan måske allerede blive i min tid. Tænk bare, have en af de dejlige maskiner, og så ildstrålen, som man kan slå ned med som et lyn, hvor og når man vil. Tænk, at sidde deroppe i hætten og være herre over sådan et våben! Hvad gjorde vel det, om man blev smadret i stumper og stykker bagefter, når man bare en gang havde været med til sådan en fest. Tro mig, marsmændene ville lukke deres smukke øjne op! Kan De ikke se dem, hvor de ville skynde sig af sted, tudende, til deres andre apparater, som vi nok skulle have pillet lidt ved, så de ikke kunne bruges lige straks. Og så – hvislen og hvæsen og ildstrålen suser ned over dem, medens de står og famler for at få deres sager i orden. – Og mennesket har igen erobret sin plads."

En tid lang var jeg fuldstændig revet med af artilleristens fanatiske dristighed og modige, overbevisende tone. Jeg troede uden at blinke både på hans spådomme om menneskeslægtens skæbne og på hans overraskende planer. Og læseren, som måske finder mig lidt rigelig godtroende og enfoldig, må huske på, at han sidder fredeligt i sin dagligstue og læser det med sit hoved klart og sin kritik vågen, medens jeg lå sammenkrøbet under en busk, angst og lyttende ivrigt efter at se en redning og en udvej i det, jeg hørte.

Sådan lå vi og snakkede i de tidlige morgentimer og krøb så ud, spejdede til alle sider for at se, om der var fred og ingen fare, og løb så over til det hus på Putney Hill, hvor artilleristen havde indrettet sig. Det var husets kulkælder, og da jeg så det arbejde, han havde været en uge om at udføre – det var en

udgravet gang, knap ti meter lang, som skulle føres igennem til hovedledningen på Putney Hill – da fik jeg første gang en anelse om, at der var et antageligt svælg mellem hans drømme og hans evner. Sådan et hul kunne jeg have lavet på en dag. Men jeg troede dog endnu så meget på ham, at jeg arbejdede sammen med ham på hans graveri hele morgenen til efter middag. Vi styrkede os med en dåse forloren skildpadde og drak vin til fra spisekammeret ved siden af. For mig var dette rolige, legemlige arbejde en ligefrem hvile efter alt det mærkelige, jeg havde set foregå i verden i den senere tid. Mens jeg arbejdede, gennemgik jeg hans plan noget nøjere, og enkelte indvendinger og tvivl begyndte at dukke op. Men jeg blev ved arbejdet hele morgenen og var glad til, fordi jeg havde noget at bestille. Da vi havde arbejdet en time, begyndte jeg at tænke over, hvor langt vi skulle, før vi nåede kloakken, og om det overhovedet ville lykkes os at træffe den. Det første, jeg ikke kunne forstå, var, hvorfor vi skulle grave denne tunnel, når vi lige så godt kunne gå lige ned i kloakken gennem et af de huller, kloakrenserne bruger, og så derfra arbejde os tilbage til huset. Heller ikke syntes jeg, at dette hus var noget heldigt valg. Det var en unødvendig lang tunnel, vi var nødt til at grave. Da jeg var kommet så langt i min kritik, holdt artilleristen op med at grave og så på mig.

"Vi arbejder godt," sagde han og satte spaden i jorden. "Lad os tage et lille hvil! Det er vist bedst, vi undersøger terrænet oppe fra taget."

Jeg holdt på, vi skulle blive ved, og efter et lille ophold tog han fat igen. Pludselig faldt der mig noget ind. Jeg holdt op, og han gjorde øjeblikkelig det samme.

"Hvad spadserede De egentlig omkring på fælleden for?" spurgte jeg, "i stedet for at være her?"

"Jeg trak lidt frisk luft," sagde han. "Jeg var på hjemvejen. Det er sikrere om natten."

"Men arbejdet da?"

"Å, man kan ikke arbejde altid," sagde han, og i samme øjeblik havde jeg gennemskuet ham. Han stod endnu med spaden i hånden. "Vi må rekognoscere nu," sagde han, "kom nogen af dem her hen i nærheden, kunne de høre spaderne og falde over os, før vi anede det."

Jeg havde ikke lyst til at gøre flere indvendinger. Vi gik sammen ovenpå og stod på en stige og kiggede ud af lemmen. Der var ingen marsmænd at se, og vi vovede os ud på taget og lagde os ned i skjul bag et lille brystværn.

Fra den side kunne vi ikke se noget videre af Putney, men vi kunne se floden neden under med det boblende, svajende, røde ukrudt, der sammen med vandet havde bredt sig ud over lavningerne. Den røde slyngplante klatrede op ad træerne, som strittede med visne, udgåede grene og tørre blade midt imellem de røde planter.

Artilleristen begyndte at fortælle mig om, hvad det var for mennesker, der var blevet i London.

"En nat sidste uge," sagde han, "var der nogle forrykte fyre, der havde fået de elektriske ledninger i stand igen, og der lå Regent Street og hele kvarteret der omkring strålende oplyst, medens malede fruentimmer og lasede drukkenbolte turede rundt og dansede og skrålede. Jeg har hørt det af en mand, der var med. Da dagen gryede, så de en krigsmaskine for enden af gaden, der stod ubevægelig og kiggede ned på dem. Gud må

vide, hvor længe den havde været der! Så kom de ned ad gaden hen imod dem og samlede et hundrede stykker af dem op, der enten var for fulde eller for angst til at løbe deres vej."

Et besynderligt og latterligt billede fra den tid, som historien aldrig fuldt ud vil kunne oplyse.

Så gik artilleristen over til at snakke om sine storartede planer igen. Han talte så ivrig og begejstret om muligheden af at erobre en krigsmaskine, at jeg halvvejs troede på ham igen. Men da jeg nu havde fået færten af, hvilken kategori han tilhørte, kunne jeg også nok regne ud, hvorfor han ikke lagde nogen særlig iver for dagen, når det gjaldt at få noget gjort lige straks. Jeg lagde også mærke til, at der ikke længere var tale om, at han personlig skulle erobre maskinen og manøvrere med den.

Lidt efter gik vi ned i kælderen igen. Ingen af os var videre oplagt til at tage fat på gravningen igen, og da han foreslog, vi skulle spise, kom det mig rigtig tilpas. Han blev på en gang meget flot. Da vi havde spist, gik han og kom tilbage med fine cigarer. Vi tændte, og hans forhåbninger svulmede. Han var tilbøjelig til at betragte mit komme som et stort held.

"Der ligger noget champagne i kælderen," sagde han.

"Vi graver vist bedre oven på bourgogne," mente jeg.

"Nej," svarede han, "i dag er jeg vært. Champagne vil vi have! Det er et ordentligt slid, vi har for os. Lad os hvile os og samle kræfter, medens vi får lov til det. Se bare mine hænder, de er fulde af vabler."

Og helligdag ville han nu have, det skulle være, og efter måltidet ville han absolut spille kort. Han lærte mig skærvindsel, og da vi havde delt London imellem os – jeg fik

den nordlige del og han den sydlige – spillede vi om sognene. Latterlig og tåbelig vil denne scene naturligvis forekomme enhver nøgtern læser, men den er ikke desto mindre sand, og hvad mere er, jeg morede mig ganske fortræffeligt. Så underlige er nu engang vi mennesker. Mens døden hang over hovedet på os, medens udryddelsen af vor hele race var i fuld gang, og vi i bedste tilfælde kun havde udsigt til en tilværelse som husdyr eller jaget vildt, sad vi der og spillede kort, fuldstændig optaget af, hvem der havde trumferne og hvem der spillede bedst. Poker lærte han mig også, og jeg vandt tre gange fra ham. Da mørket faldt på, var vi så godt i gang, at vi besluttede at løbe risikoen og tænde lampen.

Efter et uendeligt antal spil spiste vi til aften, og artilleristen drak resten af champagnen. Vi dampede stadig på de fine cigarer. Han var nu ikke længere den energiske fornyer af den menneskelige race, som jeg havde mødt om morgenen. Han havde stadig det bedste håb, men det var blevet et stille, roligt håb efterhånden, der ikke krævede megen anstrengelse. Jeg tog mig en frisk cigar og gik op for at se det lys, han havde talt om, der skinnede grønt over Highgate-højene.

Først stirrede jeg ind over London-dalen. De nordlige høje var skjult i mørket, men nu og da steg en gulrød flamme op i luften og blev borte i den dybe blå nat. Hele resten af London var mørk, men nærmere ved så jeg et underligt lys, blegt skiftende mellem violet og purpurrødt og skælvende i nattens sagte vind. Jeg kunne længe ikke begribe, hvad det var, men endelig gik det op for mig, at det måtte være en svag udstråling, der kom fra de røde planter. Da jeg havde fundet ud af det, kom jeg med det samme tilbage til virkeligheden igen.

Jeg blev stående længe deroppe. Jeg så på Mars, der stod højt på den vestlige himmel, rød og skinnende klar, og jeg så længe alvorligt ind i mørket ved Hampstead og Highgate. Jeg gennemgik alle mine vekslende sindsstemninger lige fra min brændende bøn ved midnatstid og til det idiotiske kortspil. Jeg blev led ved mig selv og det hele. Jeg husker, at jeg kastede min cigar langt fra mig og ønskede, at jeg kunne kaste hele denne dags begivenheder samme vej. Jeg forekom mig selv ganske tåbelig. Og jeg syntes, jeg havde forrådt min kone og min race. Jeg var fuld af samvittighedsnag. Jeg besluttede at overlade denne fantast til hans store drømme, hans drik og hans frådseri og gå videre til London. Der syntes jeg, der var mest sandsynlighed for at få at vide, hvad marsmændene og mine fæller havde for. Jeg stod endnu oppe på taget, da den sene måne stod op.

8. London uddød

Efter at jeg havde taget afsked med artilleristen, gik jeg ned ad bakken, og ved High Street kom jeg over broen til Lambeth. Det røde ukrudt bredte sig endnu alle vegne og hindrede næsten passagen over broen, men de yderste skud var allerede visnet af den sygdom, der så hurtigt skulle gøre ende på denne plante.

Ved hjørnet af den gade, der fører til Putney station, lå en mand. Han var sort som en skorstensfejer af det sorte støv, men levede og var døddrukken. Jeg fik ikke andet ud af ham end eder, og han bestilte ikke andet end at lange ud efter mig. Havde han ikke set ud som en rigtig rå bølle, tror jeg alligevel, jeg var blevet hos ham.

Der lå sort støv langs med vejen på den anden side broen, og det lå i et tykkere lag i Fulham. Gaderne var uhyggelig stille. Jeg fandt noget syrligt, hårdt og muggent brød i en bagerbutik, men spiseligt var det. Hen imod Walham Green blev gaderne rene, og jeg kom forbi en række hvide, brændende huse. Det var mig ligefrem en opmuntring at høre ilden knitre. Men da jeg kom til Brompton, var der igen dødsstille i gaderne.

Her fandt jeg atter det sorte støv, og op gennem Fulham Road ikke så få døde kroppe. De havde ligget der i mange dage, og jeg måtte skynde mig forbi dem. Det sorte støv dækkede dem ganske og gjorde dem ukendelige. Hunde havde været i lag med et par af dem.

Hvor det sorte støv ikke lå, så der underligt nok ganske ud som en søndag i City, når butikker og huse er lukket, skodderne sat for, og alt er stille og roligt. Enkelte steder var der gjort indbrud, men det var mest hos viktualiehandlere og i

vinkældre. Et sted havde de brudt ind hos en juvelér, men tyven var øjensynlig blevet forstyrret, for udenfor på gaden lå en mængde guldure og kæder. Jeg værdigede dem næppe et øjekast. Lidt derfra lå et pjaltet fruentimmer på en bunke klæder op ad en dør. På hånden, der hang ned over hendes knæ, havde hun et gabende sår, og blodet var løbet ned over hendes rødbrune dragt. Indholdet af en knust champagneflaske lå som en pyt på stenbroen. Hun så ud, som om hun sov, men hun var død.

Jo længere jeg trængte ind i London, des dybere blev stilheden. Det var ikke så meget dødens stilhed – det var angstens, spændingens stilhed. Hvert øjeblik kunne den ødelæggelse, der havde lagt de nordvestlige dele af hovedstaden i aske, slå ned mellem disse huse og forvandle dem til rygende ruiner. Det var en dødsdømt by, en forladt by.

I South Kensington var gaderne fri både for det sorte støv og for lig. Her i nærheden hørte jeg første gang hylet. Det gik mig gennem marv og ben. Det var en klagende tone, vekselvis dyb og høj, der lød som: Ulla, ulla, ulla, ulla, og blev ved i det uendelige. Når jeg gik gennem gaderne, der førte mod nord, blev den tydeligere; husene skar den undertiden midt over. Ned ad udstillingsgaden kom lyden imod mig i sin fulde styrke. Jeg stod stille, stirrede hen imod Kensington Gardens, forbavset over dette besynderlige, fjerne klageråb. Det var, som om denne mægtige ørken af huse havde fået sin egen stemme, der udtrykte dens ensomhed og angst.

"Ulla, ulla, ulla, ulla!" I store lydbølger kom dette overmenneskelige veråb, fejende ned ad den brede, solbeskinnede gade mellem høje bygninger på hver side.

Opfyldt af angst drejede jeg mod nord hen imod Hyde Parks jernporte. Jeg tænkte lidt på at bryde ind i Naturhistorisk Museum og prøve at komme op i tårnene for at se ud over parken. Men jeg endte med at blive ved jorden, hvor man i en fart kunne skjule sig, og gik op ad Exhibition Road. Alle de store huse på begge sider af gaden var tomme og tavse, og lyden af mine fodtrin gav genlyd mellem husrækkerne. Øverst oppe, tæt ved indgangen til parken, så jeg et løjerligt syn – en væltet omnibus og skelettet af en hest, der var pillet aldeles rent. Jeg standsede lidt, men gik så hen til broen. Stemmen lød stærkere og stærkere, skønt jeg intet kunne se ud over tagene på den nordlige side af parken undtagen en tåge af røg mod nordvest.

"Ulla, ulla, ulla, ulla," råbte stemmen, og det forekom mig, den kom fra omegnen af Regents Park. Det trøstesløse skrig gjorde sin virkning. Jeg mistede det mod, der hidtil havde holdt mig oppe. Klageskriget tog magten fra mig. Jeg følte mig uendelig træt, mine fødder var ømme, og jeg var både sulten og tørstig.

Det var allerede over middag. Hvorfor vandrede jeg dog alene om i denne døde by? Hvorfor var *jeg* i live, når hele London lå på sin båre, indhyllet i sit sorte ligklæde? Ensomheden lå over mig og tyngede mig som en byrde. Jeg kom til at tænke på gamle venner, som jeg for år og dag siden havde glemt. Jeg tænkte på den gift, der fandtes på apotekerne, på likørerne hos vinhandlerne. Jeg så for mig de to opdunstede lig, jeg var gået forbi.

Jeg kom ind i Oxford Street gennem Marble Arch, og her fandt jeg igen det sorte støv og adskillige lig; i enkelte huse steg der en skrækkelig stank op fra kældrene. Jeg var meget tørstig

af varmen og den lange tur. Med uendeligt besvær kom jeg ind i en beværtning og fik noget at spise og drikke. Efter måltidet gik jeg ind i dagligstuen, der lå bag skænkestuen, og lagde mig til at sove på en hestehårssofa, der stod derinde.

Jeg vågnede, men det klagende hyl "ulla, ulla, ulla, ulla," lød endnu i mine øren. Det var halvmørkt, og efter at jeg havde fundet nogle kiks og et stykke ost i skænkestuen – der var nok et flueskab, men det var fuldt af maddiker – vandrede jeg gennem de stille, fornemme kvarterer til Baker Street og kom således til sidst ud til Regents Park. Men fra den højest liggende del af Baker Street så jeg langt borte højt oppe over træerne, skinnende i lyset fra den nedgående sol, hætten af den marskæmpe, hylene kom fra. Jeg blev ikke det mindste forskrækket. Som noget, der faldt af sig selv, gik jeg lige hen imod ham. Jeg iagttog ham i nogen tid, men han rørte sig ikke. Det så ud, som om han stod ganske stille og hylede. Af hvad grund kunne jeg ikke opdage.

Jeg tænkte over, hvad jeg skulle gøre, men det evindelige "ulla, ulla, ulla, ulla," forvirrede mig. Jeg var vist for træt til at være bange. I hvert fald var jeg ikke så bange, som jeg var nysgerrig efter at få at vide, hvad grunden til dette uophørlige skrig var. Jeg gik ud af parken og slog ind på den vej, der går rundt om parken, og i læ af terrasserne kom jeg til St. Johns Wood. Her fik jeg den hylende marsskildvagt at se fra en anden side. Langt borte hørte jeg ud fra Baker Street et bjæffende kor. Så kom en hund styrtende hen imod mig med et stykke rødt, råddent kød i gabet, forfulgt af en flok forsultne køtere. Den gik langt uden om mig, som om den frygtede en rival også i mig.

Da hundenes gøen tabte sig ned ad den stille gade, fyldtes luften på ny af klageskriget "ulla, ulla, ulla, ulla".

Da jeg var kommet halvvejs til St. Johns Wood station, så jeg vraget af en arbejdsmaskine. Først troede jeg, det var et hus, der var styrtet om og lå tværs over vejen. Men da jeg kravlede mellem ruinerne, så jeg undrende denne mekaniske Samson ligge der med knækkede, knuste og forvredne kløer midt imellem ruinerne af det, den havde ødelagt. Den forreste del var i stumper og stykker; rimeligvis var den braset blindt løs på huset, og ved sammenstødet er den selv væltet. Dette, mente jeg, var kun muligt, når arbejdsmaskinen ikke længere blev styret af marsmanden. Jeg ville ikke kravle om mellem ruinerne for at undersøge, hvorledes det hang sammen, og det var blevet så mørkt, at jeg hverken så blodet eller det afgnavede brusk fra marsmanden, som hundene havde efterladt.

Forbavset over alt det, jeg havde set, drev jeg hen ad vejen til Primrose Hill. Gennem en åbning mellem træerne så jeg på lang afstand den anden marsmand; han stod i parken i nærheden af Zoologisk Have, ubevægelig ligesom den første, men tavs. Lidt borte fra stumperne af den ødelagte arbejdsmaskine traf jeg atter den røde ukrudtsplante, der havde fyldt kanalen med sin svampede, mørkerøde frodighed.

Da jeg gik over broen, hørte hylet "ulla, ulla, ulla, ulla", pludselig op. Det var, som det blev skåret over, som stilheden ovenpå et tordenskrald.

I tusmørket stod husene om mig på begge sider som mørke, høje, spøgelsesagtige skikkelser. Også parken med sine træer lå i mørke. Rundt om klatrede det røde ukrudt mellem ruinerne, det var, som om det også ville sno sig om mig og trække mig

ned i mørket. Natten med sin frygt og sin uhygge vældede ind over mig. Mens hylet lød, havde jeg glemt, at jeg var ene og forladt; mens det fyldte byen, var det, som om den endnu levede, og denne følelse af liv holdt mig oppe. Pludselig var der sket en forandring; noget – jeg vidste ikke hvad – var hændt, og alt var sunket ned i stilhedens dyb. Og jeg følte den tomme, lydløse nat slå sammen om mig.

London lå og stirrede på mig i mørket. Vinduerne i de hvide huse lignede øjenhulerne i en hjerneskal. I min fantasi listede tusinde fjender sig lydløst om mig. Jeg blev kold af angst, jeg begreb ikke min dumdristighed. Vejen foran mig blev kulsort, som om den var tjæret, og jeg så en sammenkrympet skikkelse ligge midt på fortovet. Jeg kunne ikke få mig selv til at gå forbi den. Jeg drejede ned ad vejen til St. Johns Wood og styrtede af sted til Kilburn, bort fra denne døde, sorte stilhed. Til langt over midnat skjulte jeg mig for natten og ensomheden i et vognskur på Harrow Road. Men mit mod kom igen med den gryende dag, og endnu medens stjernerne var på himlen, vendte jeg tilbage til Regents Park. Jeg tog fejl af gaderne, og pludselig så jeg i det første daggry Primrose Hill for enden af den lange, brede allé. På toppen, ragende højt op mod de blege stjerner, stod den tredje marsmand, stiv og ubevægelig som de andre.

En vanvittig tanke greb mig. Jeg kunne ikke holde det ud mere. Jeg ville dø for at få en ende på det. Og jeg ville spare mig selv for den ulejlighed at begå selvmord. Uden at betænke mig et øjeblik spadserede jeg lige hen til kæmpen, men da jeg kom nærmere, og det blev lysere, opdagede jeg en mængde sorte fugle, der kredsede og flagrede om hætten. Da slog mit hjerte, som det skulle sprænges, og jeg styrtede af sted ned ad gaden.

Jeg vadede gennem det røde ukrudt, der havde skjult hele St. Edmund's Terrace, og nåede Primrose Hill, før solen stod op. Rundt om højens top lå der uhyre jorddynger, der dannede en vældig skanse – det sidste og største arbejde, marsmændene havde udført. Bag disse jordvolde steg en fin røg op i luften. Skikkelsen af en hund, der kom og forsvandt, tegnede sig mod den lyse himmel. Hvad der som et lyn var faret igennem mig, var altså tænkeligt, var virkeligt. Al min angst var som blæst bort, jeg følte kun en vild, stormende jubel, da jeg løb op ad højen og hen til det ubevægelige uhyre. Ud af hætten hang løse, brunlige stumper, som de sultne fugle hakkede og sled i.

I næste øjeblik kravlede jeg op ad jordvolden og stod på toppen, og det indre af skansen lå nedenfor mig. Det var et mægtigt rum med kæmpemæssige maskiner og hele bjerge af forunderligt materiale. Og spredt rundt om lå marsmændene, nogle i deres væltede kampmaskiner, andre i deres ubevægelige arbejdsmaskiner, men ti-tolv stykker af dem lå på rad, stive og tavse – stendøde! – dræbt af de forrådnelses- og sygdomsbakterier, som deres konstitution savnede modstandskraft imod, dræbt, som den røde ukrudtsplante var blevet dræbt: Mens al menneskelig kløgt glippede, dræbte Gud dem ved hjælp af de ringeste, de mindste af alle de skabninger, han havde befolket Jorden med.

Det gik sådan til, som jeg og mange mennesker kunne have forudset, hvis vi ikke havde været forstyrrede af rædslen og ødelæggelsen rundt om os. Disse sygdomsspirer har krævet skat af menneskeheden siden tidernes morgen – krævet ofre af vore forhistoriske forfædre, siden livet begyndte på Jorden. Men i kraft af vor arts naturlige fortrin har vi udviklet vor

modstandsevne; vi bukker ikke under for sygdomsspirerne uden kamp; og nogle af dem, f.eks. de, der fremkalder forrådnelse i døde legemer, er ganske uskadelige for vor levende organisme. Men på Mars er der ingen bakterier; og så snart disse nybyggere kom, så snart de begyndte at indånde vor luft og drikke vort blod, begyndte også vore usynlige forbundsfæller deres ødelæggelsesværk. Allerede i den tid, da jeg iagttog dem, var de uigenkaldeligt dømt, et bytte for forrådnelse og død, medens de endnu gik omkring og var i stadig uafbrudt virksomhed. Det var uundgåeligt. Med et sonoffer af en billion døde har menneskeheden købt sin førstefødselsret til Jorden, som ingen nybygger kan røve fra ham. Selv om marsmændene havde været ti gange mægtigere, end de er, havde Jorden dog blevet ved at tilhøre os. For mennesket lever og dør ikke forgæves.

Her lå de rundt om, mellem hinanden, omtrent halvtreds i alt, i den mægtige fordybning, de havde dannet, overrumplet af en død, der må have forekommet dem ganske ubegribelig. Heller ikke jeg kunne den gang forstå det. Alt, hvad jeg vidste, var, at disse væsener, der havde været en frygtelig fare for menneskene, medens de levede, nu lå der og var døde. Et øjeblik troede jeg, at historien om Sancherib havde gentaget sig, at Gud havde angret, og at dødens engel havde hjemsøgt dem i nattens time.

Jeg stod og stirrede ned i hullet og var så let om hjertet, netop som den opgående sol fyldte verden om mig med sit velsignede, strålende lys. Hullet lå endnu i mørke; de mægtige maskiner, så store og vidunderlige i deres fuldendthed, så ujordiske i deres indviklede former, strakte sig som frygtelige, fantastiske jætter

op af mørket imod lyset. Jeg kunne høre en mængde hunde kæmpe om ligene, der lå langt nede på bunden af hullet. Tværs over den forreste kant af hullet lå den store flyvemaskine, de havde eksperimenteret med for at komme op i en lettere atmosfære end vor, da sygdom og død standsede dem. Det var ikke en eneste dag for tidligt. Over mit hoved lød et fugleskrig, jeg så op og betragtede den uhyre krigsmaskine, der aldrig skulle kæmpe mere, som den stod deroppe på toppen af bakken med det væltede sæde fuldt af røde kødstumper, som fuglene flænsede i.

Jeg vendte mig om og så ned ad bakkens skråning. Omflagret af fugle stod de to andre marsmænd der, hvor jeg havde set dem om natten, i det øjeblik de blev ramt af døden. Den ene døde, da han for sidste gang råbte til sin kammerat. Måske også han var den sidste, der levede, og den sidste, der råbte og råbte sit klageråb ud, til maskineriet gik i stå. Nu stod de der og skinnede og glitrede i den opgående sols stråler, uskadelige trebenede metaltårne.

Rundt om hullet strakte sig den vældige byernes moder, som ved et mirakel var frelst fra fuldstændig ødelæggelse. De, som kun har set London indhyllet i sin mørke røgkjole, kan knap forestille sig, hvor ren og smuk den var, som den lå der med sin urskov af tavse huse.

Mod øst, ved Albert Terrace's sværtede ruiner og kirkens splintrede spir, steg den strålende sol op på en skyfri himmel. Hist og her fangede et blankt punkt i tagenes vildnis et glimt af lys og spillede som en diamant i solen. Der lå en egen hemmelighedsfuld skønhed over den store, runde vinhal ved Chalk Farm station og over det vidtstrakte jernbaneterræn,

gennemskåret af skinner, der tidligere var som blanke bånd, men nu, da de ikke havde været brugt i fjorten dage, var røde af rust.

Mod nord lå Kilburn og Hampstead med alle deres huse; mod vest lå den store by i halvmørke, og mod syd, på den anden side af marsmændene, så man tydeligt i den opgående sol de grønne toppe i Regents Park, Langham Hotel, kuplen på Albert Hall, Imperial Institute og de kæmpemæssige huse i Brompton Road, medens de uformelige ruiner af Westminster lå i en tåge af røg. Langt borte lå de blå Surrey Hills, og tårnene på Crystal Palace skinnede som to master af sølv. Kuplen på St. Paul-kirken var mørk og nu så jeg, at den havde fået et uhyre, gabende hul på den vestlige side.

Da jeg så ud over dette vældige terræn med dets tavse og forladte huse, dets kontorer og kirker, da tænkte jeg over de tusinders forhåbninger og slid, over de talløse skiftende slægter, der havde været med til at lægge sten på sten til denne menneskelige borg, og så denne pludselige, ubarmhjertige ødelæggelse, der nær havde omstyrtet det hele. Og da det gik op for mig, at denne mørke uvejrssky virkelig var trukket over, at der igen skulle bo mennesker i disse gader, og at denne min elskede, uhyre, men døde by atter skulle blive levende og mægtig – da blev jeg overvældet af sindsbevægelse og græd af glæde.

Svøben var borte. Endnu samme dag ville sårene begynde at læges. Beboerne, der var sluppet derfra med livet og havde spredt sig ud over landet – uden fører, uden love, uden mad, som en flok får uden hyrde – de tusinder, der var flygtet til søs, alle ville de vende tilbage. Livets puls ville slå stærkere, den ville

strømme ind i de tomme gader og fylde de øde torve. Hvor meget der end var ødelagt, ødelæggelsens hånd var visnet. Alle de hæslige ruiner, husenes sværtede skeletter, der tog sig så sørgeligt ud imod bakkens solbeskinnede grønsvær, ville snart genlyde af tømrerens hammer, og murerens ske ville glatte hvert spor af ødelæggelsen ud. Denne tanke fik mig til at løfte mine hænder mod himlen og takke Gud. Om et år, tænkte jeg – om et år …

9. Efter ødelæggelsen

Nu kommer det mærkeligste punkt i min fortælling – dog, det er måske ikke så mærkeligt endda. Jeg erindrer tydeligt, klart og levende alt, hvad jeg gjorde den dag, lige til det øjeblik, da jeg stod grædende oppe på Primrose Hill og takkede Vorherre. Og så glemte jeg.

Om de næste tre dage husker jeg intet. Jeg har senere fået at vide, at jeg slet ikke var den første, der opdagede marsmændenes død. Flere, der havde strejfet om i byen ligesom jeg, havde opdaget det den foregående nat. En af dem var gået til St. Martin, og medens jeg krøb i skjul i vognskuret, fik han den gode idé at telegrafere til Paris. Derfra fløj den glade nyhed ud over hele verden; tusinder af byer, der havde været knuget i dødsangst, blev vilde af jubel og illuminerede om kap. De vidste det i Dublin, Edinburgh, Manchester og Birmingham i det øjeblik, jeg stod og så ned i marsmændenes skanse. Der var allerede mennesker, som grædende af glæde standsede deres arbejde for at trykke hinandens hænder og skrige det ud. Selv så nær som i Crewe satte de tog i gang for at komme til London. Kirkeklokkerne, der havde tiet i fjorten dage, ringede nyheden ud. Fra kirketårn til kirketårn lød den, til alle Englands klokker klang. Og på cykler kom de, hulkindede, lasede og forbrændte, og fyldte hver vej og sti landet over, råbende af glæde over den uventede frelse, råbende om den til andre udtærede, fortvivlede, der ikke kendte den endnu. Og fødevarerne, hvor fik de dem fra? Alle vegne fra kom de, over Kanalen og det Irske Hav, over Atlanterhavet kom der masser af korn, brød, kød for at lindre vor nød. Alle skibe hele verden over sejlede i de dage ad

London til. Men af alt det husker jeg intet. Jeg drev om som én, der var gået fra forstanden. Da jeg kom til mig selv, var jeg i huset hos gode mennesker, der havde fundet mig den tredje dag, vandrende om i gaderne i St. Johns Wood, grædende og snakkende med mig selv. De har senere fortalt mig, at jeg gik og sang en tåbelig gadevise med omkvædet: "Sidste mand på skansen, hurra!" Disse mennesker – hvis navn jeg ikke må nævne, hvor gerne jeg end ville tale om den taknemmelighed, jeg følte for dem – de havde fuldt op at gøre med deres egne sager, men de tog sig ikke desto mindre af mig, gav mig husly og beskyttede mig mod mig selv. Rimeligvis havde de fået noget at vide om mig af al den forvirrede snak, jeg kom med i de dage, jeg ikke var ved mine fulde fem.

Da jeg begyndte at blive mig selv igen, fortalte de mig meget skånsomt, hvad de havde hørt om Leatherheads skæbne. To dage efter at jeg var blevet indespærret, havde en marsmand ødelagt stedet med alle dets beboere. Uden al grund havde han fejet det ud af tilværelsen, ganske som en dreng kan ødelægge en myretue blot for at nyde sin magt.

Jeg var en ensom mand, og de var venlige mod mig. Jeg var ensom og bedrøvet, og de bar over med mig. Jeg blev hos dem fire dage, efter at jeg var blevet rask. I al den tid følte jeg en stadig voksende længsel efter endnu en gang at se, hvad der var levnet fra den korte tid af mit liv, der havde været så lykkelig og så lys. Det var et tåbeligt ønske om at mindes min lykke midt i ulykken. De søgte at få mig til at opgive det. De gjorde alt for at adsprede mit nedtrykte sind, men til sidst kunne jeg ikke modstå min længsel. Jeg lovede højtideligt, at jeg ville komme tilbage, og efter at jeg grædende havde taget afsked med disse

fire dage gamle venner, begav jeg mig atter ud i de gader, der ganske nylig havde været så stille, uhyggelige og tomme.

Nu var der fuldt af travle mennesker, der var vendt tilbage. På enkelte steder var der butikker, som havde lukket op, og jeg så et springvand, der sprang.

Jeg syntes næsten, dagen gjorde nar ad mig, så strålende smuk den var, da jeg begyndte min sørgelige pilgrimsgang til det lille hus i Woking midt i de travle gader og det rastløse liv omkring mig. Der var en sådan mængde mennesker på færde alle vegne, beskæftiget på tusinde forskellige måder, at det forekom mig utroligt, at en stor del af befolkningen kunne have mistet livet. Men så lagde jeg mærke til, hvor sygelige disse mennesker så ud, mændene ubarberede, med unaturligt store øjne og de fleste endnu iførte deres skidne pjalter. Nogle af ansigterne skinnede af glæde, andre så mørke og ubeslutsomme ud. Distriktsforstanderne uddelte uden undersøgelse det brød, den franske regering sendte os. Magre betjente med deres hvide politiskilt stod på hvert gadehjørne, og man kunne tælle ribbenene på hestene. Jeg så ikke meget af den ødelæggelse, marsmændene havde forårsaget, før jeg nåede Wellington Street, og der traf jeg atter det røde ukrudt, der klatrede op ad pillerne på Waterloo Bridge. Ved hjørnet af broen så jeg en af de mangfoldige modsætninger fra den mærkelige periode. Midt i en skov af dette ukrudt stod der en stang med en plakat, der svingede frem og tilbage. Det var et nummer af Daily Herald, den første avis, der igen var begyndt at udkomme. Jeg fandt en sværtet shilling i min lomme og købte et nummer. De fleste sider var blanke. Lederen fortalte kun om redaktørens sindsbevægelse. Nyhedsrubrikken var endnu ikke

kommet i orden, men udgiveren havde moret sig med at fylde den bageste side med vittige avertissementer. Jeg fik intet andet nyt at vide, end at man i en hel uge havde undersøgt marsmændenes maskiner og var kommet til overraskende resultater. Blandt andet forsikrede artiklen, at hemmeligheden ved flyvemaskinen var opdaget, hvad jeg dog den gang tvivlede om. Ved Waterloo holdt der tre tog, der gik i forskellig retning for at bringe folk tilbage til deres hjem. Trængslen ved togenes afgang var allerede forbi. Der var kun få passagerer, og jeg var ikke oplagt til at komme i snak med nogen. Jeg fik en kupe for mig selv og sad med armene over kors og så bedrøvet på det solbeskinnede, ødelagte landskab, der fløj forbi vinduet. På den anden side af endestationen rumlede toget over midlertidige skinner, og på begge sider af banen stod sværtede ruiner af husene. Lige til Clapham var London dækket af det hæslige sorte støv, og det selv om det havde tordnet og regnet to hele dage. Her var banen atter afbrudt, i hundredevis var arbejdsløse kontorister og kommiser beskæftiget og arbejdede side om side med marinesoldater. Toget rumlede videre ad et sidespor.

Langs med banen så alt hæsligt og uhyggeligt ud; Wimbledon var værst medtaget. På grund af Waltons granskove, der ikke var brændt, syntes denne by at have taget mindst skade af dem alle. Hver lille bæk var fyldt med det røde ukrudt og så ud som en blanding af rødkål og grønkål. Surreys granskove lod dog til at have været for tørre til den røde snylters guirlander. På den anden side Wimbledon, i nærheden af banen, midt i en plantage, lå de store jordbunker omkring den sjette cylinder. Der stod ikke så få mennesker om den, og nogle sapører havde

travlt nede i den. Ovenover vajede det engelske flag og smældede muntert i morgenvinden. Plantagen var alle vegne farvet af ukrudtet. En uendelig strækning var gråbleg med purpurrøde schatteringer i, der gjorde ondt i øjnene. Det var en ren lettelse at vende blikket fra de afbarkede træer og det røde ukrudt i forgrunden hen mod de friske og grønne høje mod øst.

Banestrækningen mellem London og Woking station var endnu under reparation. Jeg steg derfor af ved Byfleet og gik til Maybury forbi det sted, hvor artilleristen og jeg havde talt med husarerne, og derhen, hvor marsmanden havde vist sig for mig under tordenvejret. Drevet af nysgerrighed gik jeg hen til siden af vejen. Midt i en skov af røde planter lå den væltede og ituslåede vogn, og hestens hvide, afgnavede knogler lå spredt rundt omkring den. Jeg stod lidt og så på de spor, jeg havde efterladt.

Så vendte jeg tilbage gennem granskoven, hvor det røde ukrudt somme steder nåede mig til op over skulderen, og fik at vide, at værten i "Den Plettede Hund" allerede var blevet begravet, og da jeg kom forbi kollegiet, var jeg hjemme. En mand, der stod i døren til sin villa, hilste mig ved navn, da jeg gik forbi.

Jeg betragtede mit hus med et lille glimt af forhåbning, men det forsvandt straks. Døren var brudt op. Den var ikke lukket igen, og den gik langsomt op, da jeg nærmede mig.

Vinden lukkede den efter mig. Jeg så gardinerne i mit studereværelse, der flagrede ud af det åbne vindue, hvorfra artillerikusken og jeg havde betragtet den gryende dag. Ingen havde været der og lukket det. De knækkede buske stod ganske, som jeg havde forladt dem for omtrent fire uger siden. Med

tunge skridt gik jeg ind i forstuen. Alt var tomt og forladt. Tæppet på trappen var krøllet og falmet på det sted, hvor jeg havde siddet, medens vandet drev af mig efter tordenskyllen i den frygtelige nat, og jeg kunne endnu se vore snavsede fodtrin op ad trappen.

Jeg fulgte dem op til mit studereværelse; der på skrivebordet, under alabasterbrevpresseren, lå endnu det ark af mit værk, som jeg havde forladt den eftermiddag, da cylinderen blev åbnet. Jeg stod lidt og læste mine argumenter igennem. Det var en afhandling om, hvorvidt moralen udviklede sig sammen med civilisationen, og den sidste sætning var begyndelsen til en profeti: "Om to hundrede år, omtrent", havde jeg skrevet, "kan vi forhåbentlig – –" Sætningen var kun halvfærdig. Jeg huskede, at jeg den morgen, for knap en måned siden, havde været ude af stand til at samle mine tanker, at jeg havde lagt det til side for at gå ned og få mit blad af avisdrengen. Jeg huskede, at jeg var gået hen til havelågen, da jeg så ham komme, og at jeg havde stået og hørt på hans underlige historie om "mændene fra Mars".

Jeg kom ned og gik ind i spisestuen. Der lå kødet og brødet, fordærvet og uspiseligt, og en væltet ølflaske, ganske som artillerikusken og jeg havde forladt det. Mit hjem var øde og tomt. Jeg indså det nu, hvor tåbeligt det håb var, som jeg så længe havde næret. Da hændte der noget mærkeligt. "Det er ingen nytte til," sagde en stemme. "Huset er tomt. Der har ingen været her i hele ti dage. Du skal ikke blive her længere, det piner dig jo bare. Ingen uden du er sluppet levende herfra."

Jeg blev stiv af forbavselse. Havde jeg talt højt med mig selv? Jeg vendte mig om; bag mig var det franske vindue blevet åbnet.

Jeg gik derhen og så ud.

Og der stod, forbavset og forskrækket, akkurat så forbavset og forskrækket som jeg selv var, min fætter og min kone – min stakkels kone, bleg og forgrædt. Hun udstødte et svagt skrig.

"Jeg kom herhen," sagde hun. "Jeg vidste – vidste –"

Hun tog sig med hænderne op til hovedet – og var ved at falde. Jeg styrtede hen til hende og greb hende i mine arme.

10. Epilog

Nu da jeg slutter min fortælling, kan jeg kun beklage, hvor ringe et bidrag jeg er i stand til at yde ved undersøgelsen af de mange tvivlsomme spørgsmål, som endnu ikke er løst. I én retning vil jeg sikkert fremkalde kritik. Mit studium er den teoretiske filosofi. Mit kendskab til sammenlignende fysiologi er indskrænket til et par værker, men det forekommer mig, at Carvers formodning om grunden til marsmændenes hurtige død er så sandsynlig, at den næsten kan betragtes som et afgørende bevis. Den har jeg derfor fulgt i min bog.

I alt fald fandtes der i de lig af marsmændene, som blev undersøgt efter kampen, ingen andre bakterier end de, der allerede er kendt her på Jorden. At de ikke begravede nogen af deres døde og det tankeløse slagteri, de anrettede, tyder også på, at de slet ikke kendte forrådnelsesprocessen. Men naturligvis, hvor sandsynligt det end er, noget uomstødeligt bevis er det ikke.

Vi kender heller ikke den kemiske sammensætning af den sorte røg, som marsmændene sendte over landet og menneskene som en giftig, dødbringende flod, og ildstrålens generator er endnu en gåde. Den frygtelige ødelæggelse af Ealing- og South-Kensington-laboratorierne har hindret kemikerne i en nøjere undersøgelse af den. Den spektrale analyse af det sorte pulver tyder umiskendeligt på tilværelsen af et ukendt element med tre glitrende linjer i grønt, og det er muligt, at dette, forbundet med argon (en nylig opdaget luftart), kan danne en sammensætning, der virker pludseligt og dødeligt på en eller anden substans i blodet. Men sådanne løse

beregninger vil næppe interessere den almindelige læser, som denne fortælling er bestemt for. Intet af det brune skum, der drev ned ad Themsen efter Sheppertons ødelæggelse, blev undersøgt i tide, og nu er der intet tilbage af det.

Jeg har allerede meddelt resultatet af den anatomiske undersøgelse af marsmændene, for så vidt de omstrejfende hunde havde gjort en sådan undersøgelse mulig. Men alle kender det prægtige og næsten fuldstændige eksemplar, der findes i spiritus på Naturhistorisk Museum, og de mange tegninger, der hidrører derfra. Ud over dette er det kun videnskabsmanden, der har interesse for deres legemsbygning.

Et alvorligere spørgsmål er det derimod, om der er nogen mulighed for et nyt angreb fra marsmændene. Jeg tror ikke, at man har sin opmærksomhed tilstrækkelig henvendt på denne side af sagen. For øjeblikket er planeten Mars i konjunktion med Jorden, men hver gang den kommer i opposition, vil i det mindste jeg ængstes for, at de skal gentage eventyret. I hvert fald burde vi være forberedte. Jeg synes, det må være muligt at bestemme, i hvilken retning kanonen vil udskyde cylindrene, og man må derfor holde et vågent øje med den del af planeten, der vender mod os, så man kan forudse, når det næste angreb vil komme.

I det tilfælde kunne cylinderen ødelægges med dynamit eller med kanoner, så snart skruen var åbnet. I det hele taget har de ikke så gode kort på hånden, efter at deres første overfald er mislykkedes. Måske indser de det selv.

Lessing havde fremsat fortræffelige grunde for den formodning, at det virkelig var lykkedes marsboerne at iværksatte en landing på Venus. Kort efter viste der sig et

mærkeligt lysende, slangeagtigt signal på den uoplyste halvdel af den indre planet, og næsten samtidig opdagede man på et fotografi, der netop på det tidspunkt blev taget af Mars' skive, et svagt, mørkt signal af samme slangelignende form.

Man behøver blot at kaste et blik på tegningerne af disse fænomener for at se, hvilken mærkværdig lighed der er imellem dem.

I hvert fald må vore betragtninger over menneskets fremtid i høj grad ændres efter disse begivenheder, hvad enten vi venter et nyt fjendtligt indfald eller ej. Vi har nu fået at vide, at vi ikke kan betragte denne planet som et afsluttet og sikkert opholdssted for mennesket. Vi kan aldrig forudse, hvad ondt eller godt der pludselig kan falde over os ude fra verdensrummet. Det kan være, at dette angreb fra Mars til syvende og sidst bliver til gavn for menneskene. Det har berøvet os den rolige tillid til fremtiden, som er den sikreste vej til nedgang. Det har i høj grad beriget den menneskelige viden, og det har gjort meget for at fremme arbejdet for menneskeslægtens samfølelse. Det kan være, at marsmændene tværs over det umådelige rum har iagttaget deres pionerers skæbne og taget lære af det, og at de på planeten Venus har fundet et sikrere opholdssted. Dette må nu være, som det være vil, i mange år vil vi sikkert blive ved at betragte Mars' skive med den største opmærksomhed, og hvert glimt på himlen, hver faldende stjerne vil fra nu af ikke betyde løfte om lykke, men trussel om død hos menneskenes børn.

Grænserne for den menneskelige viden er blevet i høj grad udvidet. Før cylindrene faldt ned, var det en almindelig tro, at der i hele himmelrummet kun fandtes liv på vor klodes lillebitte

overflade. Nu ser vi klarere. Kan marsboerne nå Venus, er der ingen grund til at antage, at det skulle være umuligt for menneskene at gøre noget lignende, når den tid kommer – der sikkert må komme – da Solens langsomme afkøling gør denne Jord ubeboelig; da vil måske livskraften, der er begyndt her, søge ud efter og anstrenge sig for at få fast fod på vor søsterklode. Mon det da vil lykkes?

Jeg ser for mig et tåget, men vidunderligt billede. Jeg ser, hvorledes livet fra vor klode som fra solsystemets lille forsøgsstation langsomt spreder sig ud over himmelrummets gabende, livløse vidder. Men det er kun en fjern og fantastisk drøm. For måske betyder marsmændenes ødelæggelse kun en opsættelse, og fremtiden bliver måske deres og ikke vor.

Jeg må tilstå, at den tids sorg og farer har efterladt en følelse af tvivl og usikkerhed i min sjæl. Når jeg sidder i mit studereværelse og arbejder ved min lampe, kan jeg pludselig se dalen dernede hærget af knitrende flammer, og mit hus forekommer mig pludselig øde og forladt. Jeg går ud på vejen, slagteren kommer kørende med sit kød, der kommer en vogn fuld af turister, en arbejdsmand på sin cykel, børn, der går i skole, men på én gang svinder det hele bort i tåge og uvirkelighed, og jeg iler af sted sammen med artilleristen i den trykkende, uhyggelige stilhed. Om natten ser jeg de tavse gader dækket af det sorte pulver, og de mishandlede lig indsvøbt i det sorte ligklæde, og de rejser sig og vender sig imod mig, pjaltede og sønderrevne af hunde. De snakker til mig og bliver truende, blegere og hæsligere, indtil de ligner fantastiske vrængbilleder af menneskeheden. Og jeg vågner, frysende og elendig, i nattens dybe mørke.

Jeg tager til London og ser mylderet af mennesker i Fleet Street og Strand – og pludselig farer det igennem mig, at det er genfærd fra fortiden, der færdes i de gader, jeg har set tavse og øde, at det er spøgelser i en død by, parodi på liv i en galvaniseret krop. Forunderligt er det også at stå på Primrose Hill, som jeg gjorde, dagen før jeg skrev dette sidste kapitel, og se ud over den store forstad af huse, slørede af røg og tåge, til de forsvinder ude i horisonten, at se folk spadsere frem og tilbage mellem blomsterbedene op ad skråningen, at se en flok nysgerrige, der betragter marsmaskinen, som endnu står der nede, at høre de muntre råb fra de legende børn – og så mindes det øjeblik, da jeg så det alt sammen dukke op, øde og tavst, i morgenrøden, der bragte den store dag.

Men det vidunderligste af det alt sammen er dog, at jeg kan tage min kones hånd og trykke den, medens jeg tænker på, hvorledes hun allerede regnede mig og jeg hende blandt dem, der var døde.

Om "Klodernes kamp"

Forfatter: H. G. Wells (1866-1946).
Org.titel: *The War of the Worlds.* Føljetonudgave i *Pearson's Magazine*, London april-december 1897 og *Cosmopolitan*, New York april-december 1897). Bogudgave William Heinemann, London 1898 og Harper & Brothers, New York 1898.
Denne udgave efter: H. G. Wells: *Klodernes kamp.* Martins forlag. København 1941. (Oversættelsen identisk med føljetonudgave i Politiken 1912, oversætteren er ikke oplyst).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Henrique Alvim-Correâ (1876-1910).

ISBN 978-87-7628-339-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-515-0 (Ølstykke 2017).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk